

.SON PIYADE

*Faruk
Koyun*

SON PİYADE

Faruk Keysan

Faruk KEYSAN

1977 yılında Denizli'nin Tavas ilçesine bağlı Nikfer beldesinde doğdu. Sekiz çocuklu gurbetçi bir ailenin beşinci çocuğu olarak dünyaya geldi. İlkokulu Nikfer'de, ortaokulu Tavas'ta, liseyi Denizli'de tamamladı. Üniversite için İstanbul'a geldi. İstanbul Üniversitesi "Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü"nü bitirdi.

Değişik yapıım şirketlerinde ve televizyonlarda görev yaptı. Dizilerde yönetmen yardımcılığı ve senarist asistanı olarak çalıştı. Kısa film çalışmalarında bulundu, 4 kısa film yönetmenliği yaptı. Şu an Fatih Üniversitesi "Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü"nde çalışmalarını sürdürmektedir.

Evli ve bir çocuk babası.

SON PİYADE

Faruk Keysan

SON PİYADE

Copyright © Sütun Yayınları, 2010

Bu eserin tüm yayın hakları Işık Yayıncılık Tic. A.Ş. ye aittir.

Eserde yer alan metin ve resimlerin Işık Yayıncılık Tic. A.Ş. 'nin önceden yazılı izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

Editör

Kalender YILDIZ

Görsel Yönetmen

Engin ÇİFTÇİ

Kapak

İhsan DEMİRHAN

Sayfa Düzeni

Ahmet KAHRAMANOĞLU

ISBN

978-975-9089-77-1

Yayın Numarası

71

Basım Yeri ve Yılı

Çağlayan Matbaası

Sarnıç Yolu Üzeri No: 7 Gaziemir/İZMİR

Tel: (0232) 252 20 96

Nisan 2010

Genel Dağıtım

Gökkuşaklı Pazarlama ve Dağıtım

Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi

Mahmutbey/İSTANBUL

Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Sütun Yayınları

Kısıklı Mahallesi Meltem Sokak No: 5

34676 Üsküdar/İSTANBUL

Tel: (0216) 318 42 88 Faks: (0216) 318 52 20

www.sutun yayinlari.com

İçindekiler

7	Büyük ev
19	Nokta 6
35	Gün ışığı
51	Muhabbet ışığı
63	Telefon zinciri
69	93 M
77	30 Yıl
83	Son piyade
95	Titrek ışığın hüzünlü dansı
103	Dağılım

Büyük ev

Bu hikâye, iki kısımdan oluşuyor. Aslında iki hikâye de aynı olayı anlatıyor. Birinci bölüm 400 civarında kelime bilen küçük bir çocuğun (8 yaşında) gözünden anlatılacak. İkinci bölümde ise 8 yaşındaki bu küçük çocuğun göremediği arka plan, bu bölüm bir başkası tarafından aktarılacak.

1. Bölüm

“**A**dım Mansur. Afganım. Afganlılar çok cesurdur. Ben de çok cesurum. Babam bana ve anneme suda gitmeyi öğretti. Ben hemen öğrendim, hiç korkmadım. Bizim evimiz küçük ama bizim evimizde sadece biz kalmıyoruz. Memed amcam ve çocukları da bizim evde yaşıyor. Amcam babamın abisi yani ondan büyük. İki el parmağından bir fazlayız bu küçük evde. Babam her gece ağaçların çiçek zamanı buradan gideceğimizi söyledi. Ağaçlar çiçek açtığı zaman bu küçük evden çok büyük ve tek bizim olacak evimize gidecektik. Babam öyle söyledi. Sonra babam birden hasta oldu. Karnının yanında uzun bir pençe yarası çıktı. Babamın karnı bazen kanıyordu. Ama babam, yeni büyük evimize gidince bunun iyileşeceğini söyledi. Cuma gününde her zaman suya gittik. Ama babam hiç suda gitmedi. Çünkü karnı hastaydı. Su çok soğuktu. Ama ben çok cesurum. Hiç korkmadım. Annem de çok cesur. O da korkmadı. Annem ve ben suda çok gitmeyi öğrendik.”

“Memed amcamın bir elin parmağı kadar çocuğu var. Onların adı; Safiyya, Durkadın, Aslan, Muharrem ve Nurhan. Küçük Nurhan çok hasta. Bizimle hiç oynayamıyor. Annem söyledi, onun karnı aç olduğu için hasta olmuş. Annesinin sütü gelmiyormuş. Bizim evimizde her zaman yiyecek olmaz. Bazı gece karnım kedi gibi seslenir. Aç olduğum zaman öyle olur. Annemin de karnı kedi gibi seslenir. Ben duyarım çünkü. Ama babam büyük evimize gittiğimizde kocaman dolap içinde çok yiyeceğimiz olacağını söyledi. Babam söyledi, bana arasında çikolata olan ekmeğe verecek. O ekmeğe bir defa yedim. Çok güzel. Babama askerler vermiş. Babam da bana ve anneme verdi.”

“Bizim Afganistan’da çok asker var. Babam onların başka yerin askeri olduğunu söyledi. Bizim toprağımıza gelmişler. Babam onların kimini seviyor, kimini de sevmiyor. Bayrağı kırmızı olan var. Ay ve yıldız var içinde. Şundan işte. Bunun aynısı. Onlar da babam gibi Cuma günü gelince namaz kılıyor. Babam onları seviyor. Bayrağı mavi çizgili olanlar var. Onların bayrağında çok yıldız var. Babam onlarla konuşma dedi. Ama babam bilmiyor. Bir gün onlar da bana arasında çikolata olan ekmeğe verdi. O da çok güzeldi. O ekmeğin birazını Memed amcamın küçük Nurhan’a verdim. Nurhan çok sevdi. Yengem ağladı o zaman. Beni çok öptü. Neden ağladı anlamadım.”

“Benim bir tane naylon tüfeğim var. Onu çok seviyorum. Ben çok cesurum. Ona bir ip bağladı annem. Boynuma asıyorum. Babam büyük evimize gidince bana asker elbisesi alacağını söyledi. Hemen büyük evimize gitmek istiyordum. Ama bunu babam hemen iyileşsin diye çok istiyordum. Babam bir gece gökyüzüne bakarak bana büyük evimizi anlattı. Gökyüzünde ay vardı. Çok beyazdı ve güzeldi. Babama büyük evimizde de ay var mı diye sordum.

O da var dedi. Orada çok oyuncağım olacakmış. Askerler oynarken gördüm. Topum da olacakmış. Memed amcamın büyük oğlunun da var. Geceleri başkası almasın diye onu hiç kimsenin bilmediği bir yere saklıyor. Hemen eskimesin diye de çok az oynuyor. Benim de olacak. Oynadığım zaman gece evimizde duracak. Hemen büyük evimize neden gitmiyoruz dedim babama. Ben hemen gitmek istiyordum. Babam oraya başkaları ile gideceğimizi söyledi. Biz onların gelmesini bekleyeceğiz.”

“Bizim evimiz soğuk olur kar zamanında. Yağmur olduğu zaman da su akar tavandan. Memed amcam ve oğullarıyla akmasın diye üzerine naylon gerdik. Babam çalışmadı. Çünkü karnı hasta ve kanıyor her zaman. Naylon gerginin üzerine de toprak örttük. Güzel oldu. Artık su akmıyor. Ama yine de soğuk. Soba yanınca sıcak oluyor ama soba çok yanmıyor. Çünkü sobaya yakacak az. Memed amcam her gün çocuklar sobaya yakacak toplayın diyor. Biz de her gün güneş batıp gece olmadan yakacak topluyoruz. Bazı gün ben çok toplarım. Aslan hep az toplar. Bu yüzden Memed amcam beni çok sever. Her zaman bunun adını Aslan koymalıydık der babama. Babam “aslan” diye sever beni.

Ama yakacak hemen biter. Güneş doğduğu zaman örtümün altından çıkmak istemem hiç. Soba sönmüş ve çok soğuk olmuş olur. Annem ve yengem sabahları mutlaka sıcaklık yapar. Yengemin sıcaklığı daha güzel olur. Annem onun gibi yapamıyor. Babam ve ben ona hep gülüyoruz. Ama mahsustan. Babam dedi ki; büyük evimizin her yerinde soba olacak. Hem de sobaya atacak toplamamıza gerek yok. Çünkü soba arabaya konulan petrol ile yanıyor. Nasıl oluyor bilmem. Çünkü arabaya konulan ben gördüm. Su gibi akıyor. Su yanar mı ki? Ama babam çok bilir. Öyle diyorsa doğrudur. Ve büyük ev hep sıcak olurmuş. Güneş doğduğunda yediğimiz yemek de sadece

sıcaklık olmazmış çok çeşit olurmuş. Babam anneme: “En çok sen sevin. Zaten güzel sıcaklık yapmıyorsun.” diyor. Ama mahsustan. Çünkü babam annemi çok seviyor. Annem de babamı çok seviyor. Ben ikisini de çok seviyorum. Onlar da beni çok seviyor. Büyük eve gidelim artık. Ben büyük evi de seviyorum.”

“Sobaya yakacak toplamak kolay. Ama su getirmek çok zor. Çünkü sobaya ne atarsan yanıyor. Ama ne bulursan içilmiyor. Sadece su içiliyor. O da temiz olmalı. İçinin toprağı az olmalı. Memed amcamın bir tası var camdan. Suyu onun içine koydu mu ne kadar topraklı görünüyor. Suyu aldığımız yer çok uzak. Evimizin arkasından yol var oraya gitmek için. Kar zamanı olmazsa annem ve yengem su almaya gidiyor. Ama kar zamanında babam ya da Memed amcam gidiyor. Komşumuzun bir arabası var. Çok eski. Ama çok güzel. Bazen onunla gidiyoruz su almaya. Çok kolay oluyor. Komşu kadınların hepsini arabayla su almak için götürüyor. O zaman annem ve yengem ona çok dua ediyor. Bilal’in babası o. O çok iyi adam. Ama her zaman değil. Çünkü petrol çok para ile alınıyormuş. Onların çok parası yokmuş. Babam büyük evimize gidince bizim de arabamız olacak dedi. Çok da paramız olacaktı. Çok petrol koyup gezdirecekmiş annemi ve beni. Ben babama sordum ki; o zaman su almak için hep arabayla mı gideriz? O bana dedi ki; su almak için gitmemize gerek yok. Çünkü borulardan geçen su evimize geliyormuş. Su alınan yerde gördüm. Kadınlar suyu borudan dolduruyor. İşte o borudan çok uzun olacaktı ve bir ucu bizim evimizin içinde olacaktı. Çok merak ediyorum.”

“Komşumuz Bilal’in saçları hep uzun. Ama bizimkiler değil. Bizimki dediğim; Memed amcamın çocuklarının da. Çünkü çok az yunuyoruz. Annem öyle söyledi. Onların arabası ve çok büyük tasları olduğundan çok su getiriyorlarmış evlerine. Ve çok yunuyorlarmış. Yunmazsan saçında

bit olurmuş. Ben bit gördüm bir kere. Memed amcamın kızı Safiyya’da oldu. O kız olduğu için saçını uzatabilirmiş. Yoksa biz gibi kesilince oğlan gibi oluyor. Memed amcam bit olunca bir defa kestirdi saçını.

Biz iki elin parmağı kadar günde yunuyoruz kar zamanında. Ama güneş sıcak olunca çok yunuyoruz. O zaman kendimiz bile su aldığımız yere gidip yunabiliyoruz. Hem de yanımızda annemiz olmadan. Annem söyledi ki; babam bizi büyük evimize götürünce saçımı uzatabilirmişim. Çünkü o zaman eve gelen borudan her gün bile yunabilirmişim. Hem de büyük evimizin sıcak olacağını da söylemişti babam. Keşke ağaçlar hemen çiçek açsa da uzaktaki büyük evimize gitsek.”

“Ve ağaçlar çiçek açmaya başladı. Artık gitmemiz gerekiyor. Zaman geldi. Küçük evimizde son günlerde çok üzüldüm. Herkes çok üzüldü. Memed amcam bile beni kucağına alıp alıp öptü. Babamın bir güneş batımında eve gelip de yarın gidiyoruz dediği zaman yine kucağına aldı ve ağlayarak kokumu içine çekti. O gece hiç uyumadık. Herkes ağladı. Memed amcamla babam dışarı çıktılar. Bir vakit bizim bilmediğimiz bir şeyler konuştular. Sonra aşağı mahalleden bir kadın geldi evimize. Babamın karnındaki hastalığı sardı. Yoğurt gibi bir merhem sürdü önce. Yolculukta iyi olsun, zorlanmasın diye. Yengemle annem birbirlerine bir şeyler verdiler. Yengem kendi bohçasından bir şeyler çıkardı. Annemin küçük sandığı vardı. Onu yengeme verdi. Babam onu yanımızda götüremeyiz. Sadece bir kat giyecek almalıyız demişti. Annem de bize küçük bir bohça hazırladı. Naylon tüfeğimi de Aslan’a verdim. Memed amcamın büyük oğlu Muharrem de bana topunu verdi. O gece onu saklamamış. İlk kez gece eve getirmişti. Ama babam onu da alamayacağımızı söyledi. Muharrem de bu gece onunla yatabileceğimi söyledi. Belli etmedi ama ağlıyordu.

Gece çok gece olunca bizim uykumuz geldi. Ama büyükler uyumadı. Biz bütün çocuklar yan yana uyuduk o gece. Bir kolumda Aslan diğesinde de top vardı. Nasıl uyandığımı hatırlamıyorum. Annem beni kucaklamış ve arkasına bağlamış. Gece çok gece olunca çıkmışız evden ve evimizin önüne gelen bir kamyonu binmişiz. Ben o kamyonu, güneş doğduğunda kocaman su dolu denizin kenarında beklerken uyandığında gördüm.”

“Herkes, bizim küçük ev kadar büyük kayalıkların dibinde bekliyordu. Kamyon da oradaydı. Annem işte bu kamyonla geldik dedi. Buradaki herkes nasıl içine girdi anlamadım. Ama sığmışlar işte. Kocaman su dolu denizi ilk kez görmüştüm. Babam çok anlatmıştı ama bu onun anlatığından da büyüktü. Şimdi söyleyeceğimden utanıyorum. Çünkü ben Afganım ve Afganlar korkusuz olurlar. Ama babam bize buradan gitmemiz için suda gitmeyi öğretti ise ben bunu yapamazdım. Korktum ilk kez. Babama sordum. Zorla gülümsedi ve hayır dedi. Suda gitmeyi öğrendiğin kadar küçük bir suda gerekecek bize dedi. Rahatladım. Ama sonu gökyüzü ile birleşik gibi duran deniz beni korkuttu. Anneme sarıldım.

Ben gibi üç beş çocuk daha vardı. Bir tanesinde oyuncak vardı. Topu almadığı için babama kızacaktım. Ama baktım babamın karnındaki hastalık canını acıtıyor. Onu üzmemek için sustum. Bu kadar siyah adamı ilk kez orada gördüm. Sarı adamlar da vardı ama onlardan askerlerin içinde çok gördüm. Siyah adam çok komikti. O ve iki adam daha herkese ekmek arasında yiyecek dağıttılar. Ekmeği bana veren siyah komik adam başımı okşadı ve beni sevdi. Sonra anlamadığım bir şeyler dedi. Güldü ve gözünün birini hızlı kapatıp açtı. Ekmeğin arasında babamın karnına sürdükleri gibi bir şey vardı. İçinde de yeşil küçük yuvarlaklar. Ama tadı çok güzeldi.

Sonra da uzaktan, kamyondan çok daha büyük bir gemi geldi. Önceden gemi fotoğrafı görmüştüm. O gemi beyaz ve çok temizdi. Bu gemi komşumuz Bilal'in babasının arabasından bile eski ve çürük görünüyordu. Gemi görününce herkes çok sevindi. Tabi ki sevinirlerdi. Herkes uzaktaki büyük evine hemen gitmek istiyordu. Gemi iyice yaklaştı. Bu kadar demir nasıl oluyor da suda batmıyordu. Hayret!”

“Geminin içi çok pis kokuyordu. Bir gece ve bir gündüz, hep geminin içinde oturduk. Çok sıkıcıydı. Bazı çocuklar ağladı. Ama ben ağlamadım. Zaten babam hastaydı ve çok canı acıyordu. Sadece bir sabah ve bir akşam yine bize ekmek arasında merhem gibi güzel şeyden verdiler. Sonra siyah adam ve yanında bir adam geldi. Yanındaki adam hiç komik değildi. Bağırarak bir şeyler söyledi. Babamın yanındaki adam onun ne söylediğini söyledi. Adam artık ininceye kadar yemek olmadığını, sularının çok az olduğunu ve kimsenin artık tuvalete gitmemesi gerektiğini söylemiş. Dışarıda gece olmasına rağmen ilk gün içeride ışık yakmışlardı. O gün yakmadılar. Gece çok gece olunca bazıları tuvaletini orada yaptı. Zaten çok pis kokuyordu. İnsanlar dışarı çıkmadıklarından oraya tuvalet yapınca çok daha pis koktu. Bir iki kişi ağlayacak oldu. Ama o herkese bağırarak adam tekrar gelip bağırıyordu. Kimseden ses çıkmadı ondan sonra.

Babam anneme ve bana iyice sarıldı. Sanki korkuyor gibiydi. Bunu ona söylemedim. Ama göğsüne başımı dayadığımda kalbi at nalı gibi hızlı atıyordu. Ve havasızlıktan çok terliyordu. Annem bana büyük eve girdiğimiz zaman her şeyin çok güzel olacağını anlattı. O zaman bu bağırarak çağıran adamlardan da bu çürük gemiden de kurtulacaktık. Daha cesur olmamı istedi. Tabi bir de asla altıma yapmamalıydım. Çünkü suya girmek zorundaydık ve suyun

karşısında giyecek başka kuru elbisem olmayacaktı. Bu yüzden tek kuru elbiselerimizi sudan geçerken ıslanmasın diye ipe naylon torbaya iyice dolayıp bağlamıştık.”

2. Bölüm

Gelen gönderileri masalara dağıtmakla görevli genç odama girdi. Elindeki birkaç kurye poşetini masama bıraktı. Yine saygıyla selam vererek odadan çıktı. Yazdığım haberi son kez inceleyip gencin masama bıraktığı zarf ve poşetlere uzandım. Hızlıca karıştırıp neler geldiğine bir göz attım. Yine fatura ve hesap ekstrelere çoğunlukta. Ama bir tanesi ilginç bir adresten geliyordu. Üsteğmen Zekeriya Aşkar yazıyordu gönderici kısmında ve Kocaeli Jandarma Komutanlığı'ndan geliyordu. Yanlışlık olmasın diye kime gönderildiğine baktım, ismim yazıyordu. Diğer postaları bırakarak zarfı açtım. İçinden neredeyse bir rapor düzeninde yazılmış on iki sayfalık iki yazı ve üç adet fotoğraf çıktı. Bir de gazete kupürü vardı. Önce gazete kupürüne baktım. Hiç de yabancı gelmedi. Benim geçen yıl yaptığım bir haberdi bu. İnsan tacirleri tarafından Türkiye üzerinden kaçak olarak Avrupa ülkelerine giderken Sakarya Nehri'nde büyük çoğunluğu boğulan Afgan mültecilerin haberi. Fotoğrafı arkadaşım çekmişti. Nehrin kenarına cesetleri sıralanmış insanlar. Tabi bu cesetler sadece bulunabilenlerdi.

Fotoğraflara bakmaya başladım. Küçük bir Afgan çocuğun fotoğrafıydı bu. Fotoğrafların arkasına notlar düşülmüştü. Bir tanesinde çocuk ağlıyordu. Arkasına baktım. Bir tarih ve bir not vardı. Notta çocuğun çekilen ilk fotoğrafı olduğu yazıyordu. Tekrar çevirerek baktım. Zayıf, ağlamaktan bitap düşmüş ve endişeyle bakıyordu. İkinci fotoğrafa baktım. Ranza sisteminin olduğu bir yatakhane çekilmişti. Bir askerin yanındaydı bu kez aynı çocuk. Ama

ilk resimdeki kadar zayıf ve bitkin görünmüyordu. Yanındaki askerin şapkasını kafasına takmış asker selamı vererek makineye gülümsüyordu. Resmin arkasını çevirdim. Yine bir tarih vardı. İlk fotoğraf ile bu ikincisi arasından 2 aylık bir süre geçmişti. Notta da “Kocaeli Jandarma Komutanlığı Misafirhanesi” yazıyordu. Son fotoğrafa baktım. Yine aynı çocuk. Bir çalışma masasında resim yaparken çekilmiş fotoğraf. Başını geri doğru kaldırarak resmi çeken kişiye gülümsüyor bu kez. Önünde de çizdiği resim. Resimde sadece büyük bir ev var. Önünde de el ele tutuşan beş kişi. Ortada bir çocuk. Bir yanında iki kadın diğer yanında iki erkek. Fotoğrafın arkasını çevirdim. Geçen haftanın tarihi atılmış. Not olarak da “Büyük Ev” yazılmış.

Merakla birbirine zımbalanmış on sayfalık ve iki sayfalık iki ayrı dosyayı karıştırdım. İki sayfalık olanın üzerinde ismimi görünce önce onu okumaya karar verdim. Selam ve iyi dileklerle başlıyordu yazı. Bir mektup havasındaydı ve çok sıcak bir dille kaleme alınmıştı. Kısaca geçen yılki olay ile hafızamı tazeleyerek bir iki paragraf daha devam etti. Sonra da asıl merak ettiğim konudan, fotoğraftaki çocuktan bahsetmeye başladı. Tüm bunları bana gönderen Zekeriya komutan şunları anlatıyordu.

Fotoğraftaki çocuğun adı Mansur’muş. Afganistanlı kendisi. İnsan tacirleri tarafından kandırılarak umut yolculuğuna çıkarılan binlercesinden sadece biri. Mansur, bu yolculuğa annesi ve babası ile birlikte çıkmış. Afganistan’ın hangi bölgesinden bunu şu an bilmek pek mümkün değil. Çünkü çocuk bölge ve yer isimlerini bilmiyor. Ama Amerikan ve Türk askerlerden bahsettiğine göre üslere yakın bir yerden olmalı.

Mansur’un babası, bu yolculuk için gerekli olan parayı büyük ihtimalle bir böbreğini bölgede faaliyet gösteren bir organ mafyasına satarak karşıladı. Allah bilir ne kadar fiyat biçtiler bu ailenin kaderine. 1000 belki de 1500 Euro.

Bir günlük mesafe ile denize ulaştıklarına göre İran taraflarından gemiye binmiş olmalı. Sonra da muhtemelen Mersin açıklarında karaya çıktılar. Bir kamyon konteynirinde 30 saate yakın bir yolculuktan sonra Kocaeli taraflarına ulaşmış olmalı.

Çocuğun anlattıklarına bakılırsa yolculuğun hedefi Tuna nehrini geçerek Yunanistan'a ulaşmak olarak tasarlanmış. Ama insanlık dışı bu ticarete bir de aşağılık bir kandırmaca eklenmiş. Tüm bu insanlar, gecenin bir vakti Sakarya Nehri'nin kıyısına indirilmiş. Yağmur ve fırtınanın da etkisiyle nehrin sel sularıyla deli gibi çağladığı bu yerde "Hadi bakalım, karşısı Yunanistan" denilerek ölümler kollarına bırakılmışlar.

Mansur'u bulduklarında yanında sadece babası varmış. Babası gemi yolculuğundan ve nehir sularından mikrop kapmış, baygın bir halde imiş. Çocuğun "suda gitmek" diye anlattığı yüzmeyi annesi pek iyi öğrenememiş olması, gazetede yayınlanan cesetlerden bir tanesi annesine ait. Babası ise hastanede yapılan tüm müdahalelere rağmen kurtarılamamış. Zaten 65 kişilik olduğu tahmin edilen gruptan Mansur tek çocuk olmak üzere 3 kadın ve 6 erkek kurtulabilmişler. Çoğu birbirini tanımıyor.

Mansur iki ay psikolojik destek de görerek ilgili komutanlığın misafirhanesinde kalmış. Çok zeki bir çocuk olması. Bu iki ayda nerede ise temelde bir insana yetecek kadar Türkçe öğrenmiş. Afganistan büyükelçiliği ile irtibata geçerek iki ay boyunca misafir edilen kazazedeler konsolosluğa teslim edilmiş. Zekeriya komutan çocuğun anlattıklarından yola çıkarak gerekli müracaatları yapmış ve çocuğu evlatlık olarak almak istemiş. Fakat henüz dava sonuçlanmamış. Bu konuda benim de yardımımı talep ediyor.

Şu an çocuk Zekeriya komutan ve eşi ile birlikte yaşıyor. Ama dava biraz karışık bir hal almış. Eşi ile birlikte

çocukları olmayan bu aile çoktan onu çocukları olarak kabul edip bağırklarına basmışlar. Okula da başlamış küçük Mansur. Henüz çok sınırlı olan kelime dağarcığı ile ilk baştan başlayarak, anne ve babasını kaybettiği bu hüsrana yolculuğunu anlatmış. Zekeriya komutan da bu notları virgülüne bile dokunmadan düzenleyerek bana göndermiş.

İki sayfalık bu açıklamayı okuduktan sonra merakım zirveye çıkmıştı. Bir an evvel “Adım Mansur. Afganım. Afganlılar çok cesurdur. Ben de çok cesurum. Babam bana ve anneme suda gitmeyi öğretti.” diye başlayan 10 sayfalık metni okumaya başladım. Oradaki hayatından değişik notlar düşerek anlattığı bu hikâyeyi çoğu yerinde gözyaşlarımına hâkim olamadan okudum. Birkaç bin dolar için insanlığını satan ve başka insanları da başkalarına bir mal gibi satan insan görünümü canavarların korkunçluğunu iliklerime kadar hissettim. Bir ara masamda duran su şişesine uzandığımda Mansur’un, az topraklı diye anlattığı su geldi aklıma. Borular ile evine geleceğini ve her gün düş alabilmenin hayalini kurduğu su... Boğazım düğümlendi, utanarak bir yudum içtim. Ve son paragraf. Son paragrafın üzeri tamamen gözyaşım ile ıslandı diyebilirim.

İşte Mansur’un son paragrafı: “Anneciğim, babacığım. Ben şimdi o büyük evdeyim. Burada her gün yunabiliyorum. Memed amcamın çok beğendiği sudan bile daha topraksızını içiyorum. Ev aynen söylediğiniz gibi sıcak. Kocaman ve Memed amcamları bile içine alacak kadar fazla odası var. Rüyalarım da bile göremeyeceğim kadar çok oynucağım ve her renkten iki elin parmağı kadar topum var. Zekeriya babamın arabası da var. O bir asker. Hani şu senin sevdiğin bayraklı olanlardan. Bana her akşam arasında çikolata olan ekmekten getiriyor. Onun adı çokoprens. Ama çok yediğim zaman yüzümde kızıl noktalar oluyor. Bu yüzden az az yiyorum ben de. Anne görmelisin. Saçlarım babamınki kadar uzadı. Ve Zekeriya babam bana,

küçük bir asker elbisesi aldı. Bir de karısı var. Fatma anne o da. Beni çok seviyorlar. Ben de onları seviyorum. Kendileri ile yaşamam için uğraşıyorlar. Siz şimdi çok uzaktasınız biliyorum. Gökyüzündeki aydan bile uzaksınız belki. Ama sizi hiç unutmuyorum. Bu büyük evde kendimin olan odamda üzerime gergiyi çektiğimde sizin için ağlayarak dua ediyorum uyumadan önce. İnşallah gittiğiniz yerde sizin de bundan büyük bir eviniz vardır ve beni orada bekliyorsunuzdur.”

Nokta 6

Nokta 1

Güneş, her sabah yeniden doğar. O gün de tüm bilinmeyenleri ile yeniden doğdu. Kimseyi ayırmadan herkesi aynı sıcaklıkla ısıtarak.

Nokta 2

Evin giriş kapısı doğruca sokağa açılıyordu. Açılır açılmaz yüzüne serin bir deniz havası vurdu. Kokusunu ciğerlerine kadar çekip o temiz, o güzel duyguyu tekrarladı. Eşiğe takılmadan sokağa adımını atmak için küçük bir basamağı çıkmak durumundaydı. Güneş de serin deniz havasıyla birlikte selamlıyordu onu. Güneş gözlüğünü ceketinin cebinden itinayla çıkararak dikkatle taktı. Sonra ceketinin yakasını düzelterek uzanıp eski tahta kapının kulpunu yakaladı. İlk çekişinde eski tahta kapı kapanmayınca tekrar kuvvetlice kendine doğru çekti ve kapattı.

Yine o tahta-metal karışımı ses ve defalarca menteşelerini yağlamasına rağmen kesilmeyen gıcırta... İlk andan beri elinde sımsıkı tuttuğu uzun demir anahtarla kapıyı kilitledi ve anahtarı pantolonunun köprülerinden birinde bulunan diğer iki anahtarın halkasına müthiş bir hız ve ustalıklarla geçirdi. Bir elinde de özel olarak ciltlenmiş eski bir kitap bulunuyordu.

Bu sırada, hemen yanından iki çocuk bisikletlerle yokuş aşağı hızla geçtiler. “Bir gün şu veletlerin başlarına bir şey gelecek” diye endişelendi yine.

Eskiden, bu ara sokağın yolu, aşağıya kadar parke taşlarla döşeli iken durum böyle değildi diye geçirdi içinden. Ne zaman burası asfaltlandı; sokağa bir hız sevdası hâkim oldu. Tüp kamyonları, su arabaları, seyyar satıcılar, hatta sırtında maşrapalarla şerbetçiler bile hızla gelip geçerdular. Eskiden, bütün seslerini ayırt edebilirdi. Tüpçüyü, sucuyu, seyyar satıcıyı... Gerçi şimdi de sesi son derece kötü olan ve insan sesini üç beş ton yükselterek hayatın ritmini bozan gürültüsüyle mikrofonlardan bağıriyorlardı. İşte onlardan birisi daha yolun aşağısında belirmiş “patates-soğan” diye bas bas bağıriyordu. Sol elini evinin duvarına dokundurdu ve yönünü yokuş aşağı çevirerek Fıstıkağacı’ndan Üsküdar’a doğru yürümeye başladı.

Bu sırada hemen iki ev altında bulunan komşusu Fatma Hanım, doğrudan sokağa açılan yenilenmiş demir kapısını büyük bir gürültüyle açınca Zühtü Bey ile karşılaştı. Tam da kapı için söylenirken Zühtü Bey’i gören Fatma Hanım, kibarca, “Hayırlı sabahlar” diyerek selam verdi. Zühtü Bey de artık kendisini tanıyan-tanımayan hiç kimseden eksik etmediği munis gülümsemesini yüzüne yayarak Fatma Hanım’ın selamını aldı. “Size de hayırlı sabahlar Fatma Hanım.” dedi.

Fatma Hanım devamla “İyisiniz, afiyettesiniz inşallah...” diyerek hâl hatır sordu. Zühtü Bey: “Şükür ayakta yım Fatma Hanım” diye cevap verdi. Bunun üzerine, Fatma Hanım hâlâ açık olan ve bir eliyle de kulpundan tutmakta olduğu kapıdan içeri yüksek sesle bağırarak torununa seslendi. Sonra Zühtü Bey’e tekrar dönerek: “Sevindim Zühtü Bey. Zaten biz yaşlılar kendimize bakmazsak kimsenin bize bakacağı yok.” dedi.

Zühtü Bey, klasikleşen bu sohbete daha fazla dalmadan kurtulmak ümidiyle: “Torunla ne işiniz var hayırdır?” diyerek Fatma Hanım’a sordu. “Ha Muzaffer mi? Tıraş olacak. On güne kadar okullar açılacak, bacak kadar çocuk saç uzatma derdinde... Tatilin başından beri dokundurtmadı saçına. Ama yok, o saçlarla okula falan almazlar adamı canım. Selim Usta’ya götüreceğim keratayı; onun hakkından o gelir ancak!” dedi.

Zühtü Bey artık tik hâlini almış bir gülümsemeyle dudaklarını oynattı.

“Hadi o zaman, kolay gelsin size...” dedi. Cevap almayı bile beklemeden sol eliyle evin duvarına dokunarak yokuştan aşağı yürümeye başladı. Ardından Fatma Hanım’ın: “Size de kolay gelsin Zühtü Beyciğim, hayırlı günler!” diyen sesi ulaştı kulağına.

Fatma Hanım daha sonra, aşağıda patates satmaya çalışan ve giderek kendilerine yaklaşan seyyar satıcının sesini işitti. Satıcı yaklaşınca ses iyice yükseldi. Sesini içeri duyurabilmek için biraz daha yüksek bir şekilde torununa bağırmaya başladı.

İlk önce Zühdü Bey de berbere uğramak niyetindeydi. Hepten berberlikten çıkıp kuaför olma yolundaki yeni yetme gençlerin çalıştıkları, yüksek sesle müzik dinlenen ve müşteri ile ayıp olmasın diye futbol muhabbeti yapılan yerlerden birisine gitmek yerine, o da her zaman olduğu gibi Selim Berber’e gidecekti. Ama artık, oraya öğleden sonra uğrama kararı aldı. Ne de olsa Fatma Hanım ve torunu Muzaffer, öğleye ancak çıkardı oradan.

Bu arada, bir süre önce sokağın başında beliren seyyar satıcı da “Abla işte has patlıcan, geliver amcam, almazsan darılacam, bir kilo 50 kuruş, beş kilo 2 lira” diye bağırarak yanından geçiyordu. O geçene dek sol eli duvara yaslı bekleyecekti.

Bu sırada, yukarıdan pencereden bir kadının satıcıya seslendiği duyuldu. Satıcı sesi duyar duymaz öylece yolun ortasında tüm sokağı kapatarak aniden durdu ve kadınla konuşmaya başlarken Zühtü Bey tekrar yürümeye başladı. Az evvel bisikletleriyle hızla yokuş aşağı yanından geçen iki çocuk turlarını tamamlamış, şen şakrak bayır yukarı çıkıyordu; ama bu kez onlar bisikletleri taşıyordu. Muhtemelen bu devri daim, bir memurun iş bilinci ciddiyetinde, hava kararmaya yüz tutup da annelerinin kendilerini “babalarının eve geldiği ikazı” ile korkutarak çağırma kadar sürüp gidecekti.

Nokta 3

Yolun karşısına geçince kendine yardımcı olan gence teşekkür etti. Sonra sol eliyle tutunmakta olduğu trafik lambasının çaprazında bulunan eski saatçiye yöneldi. Kapısına gelip durdu. Diğer dükkânların ve esnafın kapıları ardına kadar açık olduğu hâlde, bu dükkânın kapısı hep kapalı olurdu. Sağ elinde tuttuğu kitabı sol eline alarak kapının tokmağını çevirip içeri girdi.

“Hayırlı günler ve hayırlı işler Mustafa Bey!” diyerek dükkân sahibini selamladı.

Tezgâhın arkasında bir şeylerle ilgilenmekte olan küçük çırak, başını kaldırarak Zühtü Bey’e baktı.

“Oo, hoş geldin Zühtü Amca! Ustam yok, telefon parası yatırmaya gitti. Bayağı da oldu, neredeyse gelir. Oturmaz mısınız?” diyerek tezgâhın arkasından hızla çıkıp biraz ileride bulunan bir sandalyeyi getirerek Zühtü Bey’e verdi.

Zühtü Bey ceketini düzelterip yavaşça sandalyeye oturdu: “Ee! Nasıl bakalım işler?” diye sordu.

Küçük çırak: “Nasıl olsun Zühtü Amca, eh işte.” diye cevap verdi.

Elleriyle dizlerini ovmakta olan Zühtü Bey de: “İdare edeceksin artık, ne yaparsın.” dedi.

Sonra tekrar tezgâhın arkasına geçmiş olan çırak: “Bir şeyler içer misin Zühtü Amca?” diye sordu.

Dizlerini ovmayı bırakan Zühtü Bey: “Yok canım, sağ olası, hele ustan gelsin. Bilirsin kahvemizi beraber yudumlarız.” dedi.

Bunun üzerine küçük çırak: “Tamam o hâlde, izninle ben şu rafların altını temizliyordum, devam edeyim.” dedi.

“Tabi evladım. Sen işine bak. Ama mümkünse radyoyu açar mısın?” diyen Zühtü Bey, üzerinde bulunan süsler nedeniyle şingırdayarak açılan kapıya doğru başını çevirdi. Bir genç başını uzatarak: “Ya bakar mısınız? Sizde pi-si iki için memori kart bulunuyor mu, bir cigabayt olanından?” diye sordu.

Küçük çırak, genci dinleyip: “Yok abi... Şu ileride bilgisayar malzemeleri satan bir yer var, tatlıcının arkasında, arada. Ona sorun.” dedi.

Gövdesi dışarıda sadece başı ile dükkâna girmiş olan genç de “Tamamdır. Eyvallah!” dedikten sonra şingırdatarak kapıyı kapattı.

Konuşulanlar sanki yabancı bir dilmiş gibi hiçbir şey anlamadan dinleyen Zühtü Bey, neyse canım dercesine dudak bükerek küçük çırağın açtığı radyonun sesine yöneldi bu kez; eskilerden bir taş plak çalınıyordu. Esmeray, “Unutama Beni” diyordu. Bu şarkıyla birlikte düşüncelere daldı Zühtü Bey. Küçük çırak da işine dönmüştü.

Bu dükkân resmen tarih kokuyor diye geçirdi içinden. Toz ve tarih kokusunu alabiliyordu burada. Gerek ahşap gerekse metal kokularını... Günümüz dükkânlarında yapay parfümlerle oluşturulmuş tropikal kokular öylesine moda olmuştu ki artık dükkânlar müşteri için görselliğe ve her

ince ayrıntıya hitap etme çabası ile birbirine benzer hâle gelmişti.

Oysa burası başkaydı. Kapısı kapalı olurdu bir kere... Ve dükkânda birisi varsa mutlaka “AÇIK” kimse yoksa “KAPALI” yazısı itinayla giriş kapısına asılırdı. Küçük iki vitrini vardı ve bunlardan birinde, yeni dijital saatlerin çoğunlukta olduğu ucuz saatler bulunurdu. Kapının sağında ve solunda bulunan bu vitrinin sağ kısmındaki vitrin paha biçilemez bir mekândı doğrusu. Buradaki saatler, antika sayılabilecek derecede önemli, güzel ve eskiydiler: Guguklu saatler, köstekli olanlar, deri kayışlı olanlar, ahşap duvar saatleri...

Zühtü Bey’in yüzünde yine o garip gülümseme belirdi. Çünkü bu dükkânın hırsızlar tarafından soyulması aklına gelmişti. Sahibi Mustafa Bey kadar, o da şaşırılmıştı o zaman. Hırsız, diğer vitrinde bulunan o kilo ile satılacak kadar ucuz olan tüm dijital saatleri toplayıp burada bulunanların hiçbirisine dokunmadan çekip gitmişti. Bunun üzerine Mustafa Bey, süs olarak vitrinde bulundurduğu dede yadigârı köstekli saatini eve götürmek zorunda kalmıştı. O saatin hikâyesi de zaten başlı başına bir olaydı hani! Ona dedesinden kalmıştı saat. Aslen Gümüşhaneli olan dedesine ise Kurtuluş Savaşı’nda komutanı olan Mareşal Fevzi Çakmak Paşa tarafından hediye edilmişti. Gerçekten antika bir saatti. Bütün dükkândan daha değerli olan bu saatin hırsız tarafından dikkate alınmaması bile başlı başına bir komedi idi onlar için. Ama Mustafa Bey’in akşam iki rekât şükür namazı kıldığını da duymuştu torunundan.

Torunu demişken burada çalışan küçük çırak onun torunu olurdu. Okulların açılmasına daha on gün vardı Fatma Hanım’ın da söylediği gibi. Yaz tatillerinde dedesinin yanında bulunur ve okul harçlığını hak etmeye çalışırdı. Dükkân ise Mustafa Bey’in kendisine aitti. Yoksa Üsküdar gibi bir semtte ve böylesine merkeze yakın bir yerde, saat

tamirciliği ve ucuz dijital saat satışı ile buranın kirası bile ödenemezdi. Tüm çocukları ve torunları, buranın kiraya verilmesini, kiralanırsa on kat daha fazla ve emeksiz para kazandıracığını söylüyor ve baskı yapıyorlardı bir ara. O dönem ailenin en önemli gündemi hâline gelen bu tartışmayı: “Emeksiz para istemem, çok da olsa! Emekli olup bir köşede oturmak da istemem. Ben öldükten sonra ne yaparsanız yapın. Ama ben sağken bir daha bu teklifle gelen olursa benim akrabam değildir!” diye sert bir çıkışla bertaraf etmişti.

Böyle bir adamdı Mustafa Bey. Çok da iyi kalpli birisiydi. İşinin de ehliydi hani... Bazı ünlü müzayede dükkânları, ellerine geçen önemli antika saatlerin tamiri için soluğu bu dükkânda alırlardı. Zaten para kazandığı tek iş de bu sayılırdı. Onun dışında, ancak çarkı döndürecek kadar bir geliri olurdu. Tek arzusu da en sevdiği torununun -dükkândaki küçük çırağın- bu işi öğrenmesi ve severek ileride bu aile mesleğini devam ettirmesiydi. Bakalım zaman ne gösterecekti.

Radyoda eski şarkılar birbiri ardına sıralanmaya başlamıştı. Küçük çırak da temizlik işini bitirmiş, tezgâhın arkasında bulunan sandalyelerden birisine oturarak elindeki cep telefonu ile oynuyordu. Aniden dükkânın kapısı açıldı.

“Selamün aleykүүüm!” diye Mustafa Bey içeri girdi. Hemen ardından da kahveci Nedim’in çırağı, elinde tepsi ile dükkâna daldı. Zühtü Bey ayağa kalkıp boşluğa doğru elini uzatarak: “Aleyküm selaaam! Neredesin azizim? Birazdan vapur kalkacak. Ben de az kalsın çıkacaktım.” dedi.

Mustafa Bey, Zühtü Bey’in havadaki elini tutarak dostane ve sınımsız tokalaştı. Kahvecinin çırağı: “Mustafa Amca boş var mı?” diye sordu. Zühtü Bey ile tokalaşmakta olan Mustafa Bey de “Bak işte evladım... Nereden bileyim!” diye cevap verdi. Çırak çocuk, kendisi gibi çırak

olan diğerk arkadaşının yanına gitti. Fısıldayarak aralarında sohbet etmeye başladıklarında, Mustafa Bey de altına bir sandalye çekmiş, Zühtü Bey’le diğerklerinin aksine yüksek sesle sohbet etmeye başlamıştı. Sonra aniden durup kahveci çırağına dönerek: “Oğlum, hadi alacağını al vereceğini ver de git bize iki kahve kap gel. Sor arkadaşına, o da ne içecekse getir. Ustana: ‘Mustafa Amca ile Zühtü Amca’mın kahvesinden, her zamanki gibi olacakmış’ de!” dedi.

Bunun üzerine, çırak tezgâhta bulunan boşları tepsiye koydu; arkadaşına selam vererek kapıya gitti. Kapıyı şingirdatarak açtı ve dışarı çıktı. Dışarıda hayat tüm hızı ile akıp gidiyor, trafik ve insanlar oradan oraya hareket ediyorlardı. Kapısı kapalı olan bu eski saatçi dükkânında ise yaşlı iki adam, paranın alamayacağı bir haz ve keyifle sohbe başlamışlardı. Konuşacak bir şeyleri her zaman olurdu. Çünkü ikisinin de yaşayıp gördükleri çok şey vardı.

Nokta 4

Kol kola yürüyerek Eminönü-Üsküdar iskelesinin turnikelerine yaklaşan Zühtü Bey ve arkadaşı, vedalaşarak ayrıldılar. Ceketinin iç cebinden çıkardığı bir cüzdanı açarak görevli memura gösteren Zühtü Bey, akşam kalabalığı nedeniyle yolcuların hınca hınç doldurduğu bekleme salonuna girdi. Görevli, Zühtü Bey’i tanıdığı için kolundan tutarak kendi sandalyesine oturmasını teklif etti. Zühtü Bey, bu teklifi geri çevirmedi. Görevli, yolculara yardımcı olmak için işine tekrar döndüğünde, Zühtü Bey yüzündeki o tatlı tebessümle: “Teşekkür ederim evladım” dedi.

Yürürken Sultanahmet-Gülhane-Sirkeci hattını kullanmış, güneş o tatlı öğleden sonra sığıyla yaşlı kemiklerini güçlendirmişti sanki. İnsanların, hayatın yoğun temposu arasında fark etmeden hızla gelip geçtikleri bir zaman tüneliydi yürüdükleri bu yol. Yüzyılları bulan yaşları ile birbirlerine

bakan, Yerebatan Sarnıcı, Dikilitaş, Çemberlitaş, Ayasofya ve Sultanahmet... Tarihte önemli bir yeri olan Gülhane Parkı, onlarca insanın dallarında sallandırıldığı “Vaka-i Vakvakiye” zamanından kalma ağaçlar, emniyet teşkilatının ilk binasından bugün çocuk mahkemeleri olarak kullanılan tarihî yapıya kadar her metrekaresi sayfalarca anlatılacak bir zaman tüneli... Tüm ihtişamı ile hâlâ birçok maksatla sapasağlam bir şekilde hizmete devam eden onca yapı ve daha arka kısımlarında kalan Topkapı sarayı... Bu sırada siren çalarak iskeleye yanaşan vapurun sesi duyuldu. Bunun üzerine bekleme salonunda bir hareketlilik yaşanmaya başladı. Girişteki turnikeler de daha sıklıkla ve telaşlı olarak dönüyordu artık. Bu hengâmede vapur ustaca manevralarla iskeleye yanaştı. Anadolu yakasından gelerek evlerine dağılmakta olan vatandaşlar hızla vapuru boşalttılar. Hemen ardından bekleme salonunun kapılarının açılması ile insanlar itiş kakış koşar adımlarla vapura koştular. Görevli, vapura gitmek için elindeki kitapla ayağa kalkan Zühtü Amca’yı fark edince: “Amcacığım, buyur ben yardımcı olayım.” diyerek koluna girip onu vapura kadar geçirdi. Vapurun girişinde okunmuş gazeteleri toplayarak satan çocuklardan, acıkan insanlara simit ve ayran satmaya çalışan seyyar satıcılara kadar pek çok insan bulunuyordu. Herkes farklı tarzıyla inanılmaz bir renklilik oluşturuyordu burada.

Kendi isteği ile vapurun güvertesinde bir yerlere oturmak istediğinden, görevli kendisini vapurun arka kısmına götürmüştü. Ceketini düzelterek elindeki kitapla dikkatlice yerine otururken kendisine iyi akşamlar dileyen birkaç kişiye gülümseyerek karşılık verdi. Karşıdan biraz geç gelen vapurun vakti gelmişti hemen hareket etti. Hareket edeli birkaç dakika olmuştu ki elinde bir tepsiyle vapur görevlilerinden birisinin sesi duyuldu: “Çay, ayran, limonata! Adaçayı, kuşburnu!” Bu isimleri arka arkaya sıralayarak ve hiçbirisinin sırasını şaşırmadan sürekli tekrarlıyordu

adam. Sadece biri kendisinden bir şeyler satın alırken ve para tahsil ederken susuyordu. Görevli içecek çeşitlerini hızla sıralayarak insanların arasında dolandı; Zühtü Bey'in yanında şöyle bir durakladı; iç kısımlara doğru uzaklaşırken sesi de yavaş yavaş kayboldu.

Bu sırada hararetili bir şekilde sohbet eden iki kişi geldi; boş bir yere oturdular. Konuşmalarından anlaşılan o ki birisi İstanbul'a ilk kez gelmiş, diğeri de uzun zamandır burada bulunuyordu. Bunu anlamamak mümkün değildi. Çünkü diğeri insanların varlığını bile unutmuşçasına yüksek sesle sohbet ediyorlardı. Birisi, "Oğlum burası İstanbul işte"yle başlayan cümlelerle, İstanbul'da yaşayan bir insanın gündelik hayatından bahsediyor, diğeri de "Vayy be!" gibi kısa nidalarla şaşkınlığını belli ediyordu. Zorla bu konuşulanlara kulak misafiri olan Zühtü Bey ise İstanbul'a yeni gelen adama, arkadaşının anlattığı: "Bu gemi 300 kişi alıyor, işimle evimin arası bizim köy ile ilçenin arasının iki katı, oğlum burada yoğurt pahalı, su bile parayla." gibi ifadeleri, başını hafifçe öne arkaya sallayarak dudağının ucundaki o munis gülümse ile dinliyordu. Oysaki daha az evvel aklından geçirmişti; "Her metrekaresi tarih olan bir şehir ve eşsiz manzarada yapılan bu yolculuk sırasında İstanbul'a ilk kez gelen birisine anlatılabilecek son şeyler bunlar..." diye düşündü. Ama tabii ki bunun kararı ona kalmazdı. Bilemezdi o insanların hayat şartlarını ve geçmişlerini... Eğitimlerini ve ekonomik durumlarını... Bu yüzden kimse onları suçlayamazdı belki de. Çevredeki insanlar gibi o da bu düşünceler arasında, sessizce deniz kokusunu içine çekmeye ve o iki adam sanki orada yokmuş gibi, hareket hâlinde olan vapurdan o serin boğaz havasını yüzünde hissetmeye çalıştı.

Vapurla birlikte ciyaklayarak seyahat eden martılar, kendilerine yiyecek bir şeyler atan insanların buldukları taraflara pike yapmaktaydı. Bir müddet hayranlıkla bunları

izleyen iki adamdan yenisi: “Vay canına! Simidi havada kayıyor be!” gibi hayret ifade eden cümlelerden sonra hiç farkında olmadan havadan sudan bahsetmeye başladılar. Bu, en sıradan gibi görünen sohbetin sonunun kendileri için hiç de iyi neticelenmeyeceğini nereden bilebilirlerdi ki...

İstanbul’a yeni gelen adamın arkadaşına gayet masumca yönelttiği: “Yav buralarda havalar nasıl?” sorusuna arkadaşının verdiği; “Oğlum, burası İstanbul. Havası da kahpedir anında değişir.” sözü üzerine yanı başındaki çocuğun annesi eliyle çocuğun kulağını kapamaya çalışırken bir bayan, çevrede bulunan herkes gibi oflayıp pufalayarak o yöne bakmış ama bir şey söyleyememişti. Ama adamın İstanbul ve havası ile ilgili yaptığı bu benzetme, bir İstanbul aşığı olan Zühtü Bey’i çileden çıkartmaya yetmişti.

Nokta 5

“Evladım, bir dakika bakabilir misiniz rica etsem...” diyerek iki adamın konuşmasını bölünce onların konuşmalarından rahatsızlık duydukları hâlde müdahale etmeden dinlemekte olanlar, adeta nefeslerini tutmuş olacakları beklemeye başlamışlardı. Acaba bu ihtiyar ne söyleyecekti? Konuşmaları Zühtü Bey’in kendilerine seslenmeleriyle kesilen iki adam da aynı şaşkınlık içinde yanlarında oturmakta olan ihtiyara baktılar.

Zühtü Bey başını denizden yana çevirmiş öylece duruyordu. Adamlar önce birbirlerine bakıp ihtiyarın konuşup konuşmadığından, konuştuysa kendileriyle mi konuştuğundan emin olmak için Zühtü Bey’e seslendiler: “Bey amca. Buyur. Bize mi dedin?”

Zühtü Bey: “Evet evladım, size dedim. Bir şey sormak istiyorum. Yardımcı olursanız sevinirim.” dedi.

Bunun üzerine ayaklarını oturdukları yere tersten geçirerek denize doğru sohbet eden iki adam, ne olacağının

merakı ve şaşkınlığı içinde normal oturulması gereken şekilde önlerine döndüler. Elinde çantası bulunan adam kayarak Zühtü Bey'e yaklaştı. "Buyur bey amca. Ne vardı?" dedi. Bu arada iki adam birbirlerine bakarak el işaretleri ile "Çattık ya!" dercesine gülümsediler. Zühtü Bey de kolunun altında tutmakta olduğu kitabı eline alarak ilk kez başını adamlardan tarafa çevirdi ve: "Okuma yazma bilir misiniz?" diye sordu.

Tüm bu olanları izlemekte olan çevredekiler ve iki adam, şaşkınlıkları iyice artarak Zühtü Bey'e baktılar. İlk konuşan adam susmuştu, bu kez diğeri konuşmaya başladı: "Nasıl yani? Akşam akşam kitap mı okutacaksın bey amcacığım?" dedi ve sesli bir şekilde gülmeye başladı. Sonra herkesin kendilerini izlediğini ve bu vapurda yalnız olmadıklarını ilk kez fark ederek sustu.

Zühtü Bey: "Okuma yazma biliyor musunuz, bilmiyor musunuz?" diye sorusunu tekrarlayınca az evvel aklınca dalga geçmeye çalışan genç: "Biliyoruz tabi ki!" dedi.

Bunun üzerine Zühtü Bey elindeki kitabı açarak sayfalarını çevirmeye başladı. Herkes elindeki kitabın ne olduğunu merak etmeye başlamıştı derken Zühtü Bey, aramış olduğu sayfayı bularak kendisi ile konuşmakta olan adama uzattı. "Buyur bakalım, şu sayfa olmalı... Benim için yüksek sesle okursan çok sevinirim." dedi.

Çevredekilerde de adamda da merak son haddine ulaşmıştı. Acaba o sayfada ne yazıyordu? Adam uzanarak ve hiç kitaba bakmadan, ihtiyarın ciddi olup olmadığını ve son ana kadar vazgeçme ihtimalinin olduğunu düşünerek kitabı aldı. Yanındaki diğer arkadaşı da merakla kitabın sayfasına bakmaya çalışıyordu. Zühtü Bey'in açtığı sayfaya bakan adam, şaşkın şekilde bir kitaba bir de Zühtü Bey'e bakmaya başladı. Bakışlarındaki bu gel-git o kadar seri ve çok olmuştu ki son bakışını Zühtü Bey'in üzerinde durduran adam, elindeki

Nokta 6

–Zühtü Bey’in, kabartma harflerden okuduğu yerin deşifresi.–

Aziz İstanbul!

Sana dün bir tepeden baktım aziz İstanbul!

Görmedim gezmediğim, sevmediğim hiçbir yer.

Ömrüm oldukça gönül tahtıma keyfince kurul!

Sade bir semtini sevmek bile bir ömre değer.

Nice revnaklı şehirler görünür dünyada

Lakin efsunlu güzellikleri sensin yaratan.

Yaşamıştır derim en hoş ve uzun rüyada

Sende çok yıl yaşayan, sende ölen, sende yatan.

Bu güzel şiiri güzel bir ses tonuyla okuyan Zühtü Bey: “Şiir, Üstad Yahya Kemal Beyatlı’ya ait... Dinlediğiniz için teşekkür ederim.” diyerek konuşmasını tamamladı. Zühtü Bey, şiirini tamamladığında çevrede dikkatle dinlemekte olan yolcular hep birlikte onu alkışladılar. Mahcup olan iki adam sessizce buldukları yerden kalkıp oradan uzaklaştılar.

Vapurun sireni yeniden çalmaya başladı. Yolcuların çoğu kalkarak giriş bölümüne geçtikleri sırada Zühtü Bey de kendisini takip eden bir çift gözün varlığından habersiz yerinden kalktı. Onu izlemekte olan kırk yaşlarında olgun bir beyefendi kendisine yaklaşarak: “Efendim. Affınıza sığınarak size bir şey sormak istiyorum. Biraz önce istemedim de olsa konuşmalarınıza kulak misafiri oldum. Anlaşıldığı üzere âmâsınız. Ama ben elinizde bir âmâ sopası ya da başkaca bir şey göremiyorum. Bunu nasıl yapabiliyorsunuz?”

Adam bu soruyu sorarken ister istemez, vapurun sallantıları nedeniyle bir yerlere tutunma ihtiyacı hisseden

Zühtü Bey'in koluna girmişti. Zühtü Bey, gülümseyerek başını adama doğru çevirdi.

“Bakınız, güzel gören bir çift göz, her zaman kuru bir sopadan daha iyidir.” dedi.

Zühtü Bey'in koluna girmiş olan adam bu noktaya gülümsedi. Zühtü Bey: “E hadi o zaman!” diyerek şaşkın şaşkın kendisine bakmakta olan adama seslenince adamlarla birlikte yürüyerek vapurdan indiler.

İskelenin önüne geldiklerinde Zühtü Bey öylece durdu. Başını gökyüzüne doğru çevirerek derince bir nefes çekti içine. Koluna giren adam dikkatle onu inceliyordu. Zühtü Bey, okunan akşam ezanını, hızlı adımlarla evlerine koşmakta olan insanları, boğazda seyreden bir vapurun sireni ni, yanı başlarındaki meydanlıktan kanat çırparak uçuşan güvercinleri, iskeleye vuran dalga seslerini, mendil satan küçük bir kızın insanlara seslenişini duyabiliyordu. Akşam vakti, yenice fırından çıkmış çıtır çıtır bir sokak simidini, serin deniz havasını, Üsküdar'ın, İstanbul'un ve hayatın kokusunu alabiliyordu kuşkusuz.

Zühtü Bey'in koluna giren adam: “Sizde eksik bir şeyden ziyade, pek fazla şey var.” dedi hayranlıkla.

Gün ışığı

Milyonlarca yağmur damlası olduğunu biliyorum ama alnıma damlayan bu yağmur damlalarını sanki bir yerlerden hatırlıyorum. Yağmur yağmasına rağmen havanın sıcaklığını, burnuma gelen mayıs ayının kendine has kokusunu bir yerlerden hatırlıyorum. Üzerimde kendi boyadığım ve ön kısmına tuttuğum takımın sembolü olan kartal resmini çizdiğim beyaz tişörtü, pahalı olduğu için alamadığım ve bu yüzden duvara sürterek beyazlatmaya çalıştığım kot pantolonumu ve gözüm gibi baktığım Converse ayakkabılarımı çok iyi hatırlıyorum. Tek hatırlamadığım ve anlam veremediğimse bulunduğum mekân... Kenar semtlerde belediye tarafından bir kereliğine yeşillendirilmiş ve daha sonra ihmal edilmiş bir park görünümünde bir çayırılık, bir de anlamsız bir şekilde ufka kadar uzayıp giden ve sağında solunda herhangi bir şey bulunmayan bir kaldırım... Sağında solunda ne bir yol ne de bir duvar bulunmayan tek başına bir kaldırım... Yağmur yavaşlıyor ve zaten sıcak olan havada güneş kendini iyice hissettiriyor. Toprak ve çimen kokusu iyiden iyiye etrafı sarıyor. Ben de kaldırımın kenarında bir elim belimde olduğu halde bulunduğum duruma anlam vermeye çalışıyor, diğer elimi de alnıma siper ederek kaldırımın gözden kaybolduğu ufka bakıyorum.

“Şşşt.” Bu ses de nereden geldi? “Hey baksana! Sana sesleniyorum!”

Ben telaşla sağıma soluma bakınırken, sesi bu defa daha net duyuyorum ve aşağıya, kaldırımın dibine bakıyorum. Kaldırımın toprakla birleştiği ve doksan derece eğim oluşturduğu yerde bir sümüklüböcek duruyor. Ve pervasızca kabuğunun dışına çıkmış, antenleri gayet ritmik hareketlerle havada daireler çizerken bana sesleniyordu. Gayri ihtiyari bir iki adım geri çekildim. Sonra daha dikkatli olarak ve emin olmak istercesine hafiften eğildim ve gözümü üzerinden ayırmadan sümüklüböceğe baktım. Sümüklüböcek keyifli bir kahkaha attı. O gülerken ben kekeme bir çocuk gibi işaret parmağımı ona doğru uzattım ve ona:

“Sen, sen!” diyebildim.

“Evet, ben. Ne olmuş bana?”

“Sen konuşuyorsun.”

“Sen de öyle.”

“Ama şey! Sen...”

“Sümüklüböceğim?”

Bunu bana soru şeklinde söyledi. Elini yüzünü ve mimiklerini göremememe rağmen ses tonundaki alaycılığı hissedebiliyordum.

“Evet.”

“Yoo. Ben sümüklüböcek değilim. Bana bu ismi sizler taktınız.”

“Ben, ben anlamıyorum.”

“Bana niçin sümüklüböcek dediğinizi mi? Yoo. Bu konuda kendini suçlamana gerek yok. Ben de önceden çok kafa yordum. Belki de siz sümüklüler benim vücudumdaki suyu kendi sümüğünüze benzettiğiniz için bana bu adı verdiniz. Bir miktar haklısınız. Bana fıstık ezmesi böcek demenizi bekleyemezdim herhalde değil mi?”

Üzerimdeki ilk şaşkınlık ve ürkeklik geçmişti. Bunu gevşeyen alın ve sırt kaslarımdan anlayabiliyordum. Nasıl oluyor da bu böcek konuşuyor, ben neredeyim ve sanki bu durumu daha önceden nasıl oluyor da hatırlıyor gibiyim, sorulara kafamda cevap aramak yerine tüm bunları böceklerle konuşmanın daha doğru olacağını düşünerek devam ettim.

“Tamam. Kafamda pek çok sorunun cirit atıyor olmasını doğal karşılırsın. Ama bunlarla pek ilgilendiğini sanmıyorum. Yanılıyor muyum?”

“Haklısın. Bu arada kekeleyemeyi bırakarak adam gibi konuşmaya başlamana sevindim.”

“Soru sormamı mı bekleyeceksin yoksa direkt konuya mı girmek istersin?”

“Bu kurduğun cümlelerin de bir soru cümlesi olduğunun farkındasın değil mi? Ama dediğin gibi direkt konuya girmek daha doğru olacak.”

Muhatabımın bir böcek olması umurumda olmadan onun bu ukalalığına bozuldum. Böcek yine kakhaha attı: “Yine beyninde bir sürü soru bombardımanı olacak belki ama yine de söyleyeyim düşündüğün şeyleri okuyabiliyorum. Hem de düşünürken kurduğun cümlelerle...”

Kısa bir sessizlik oldu.

“Önemli değil. Seni anlayabiliyorum. Tüm burada olan ve bulunan bazı şeyleri daha önceden hatırlayıp hatırlamadığını merak etmeme gerek yok, çünkü hatırlamadığını biliyorum. Mesela beni hatırlayamadın değil mi?”

Bu defa soruyu soran böcek olmuştu.

“Yoo. Hatırlayamadım.”

“Bilmece sorar gibi uzatmayacağım. Ortaokul son sıfıftasın. Son bir dersin sınavı için okula gittin. Geç kaldığın için sınava giremedin ve arkadaşlarını beklemek için

sınıfların bulunduğu bahçede dolaşmaya başladın. Bu arada bir bahar yağmuru başladı ve sen de yağmurdan sığınmak için bu çatının altına, kaldırımın üzerine sığındın.”

Böcek bunları anlatırken ben adeta bir bilim kurgu filminin içerisine balıklama dalmış gibi oldum. Çünkü böcek her cümleye başladığında daha cümlesini bitirmeden, anlattığı her şey aniden etrafımda oluşuyordu. Ağaçlar, duvarlar, sınıflar, maç yaptığımız saha, müdürün asla doldurmadığı küçük bahçe havuzu, binaların girişindeki yedi basamaklı merdivenler... Okulum... Okumuş olduğum ortaokul, topraktan bitercesine bir lahzada oluşmuştu ve ben bahçedeydim. Olayın içeriği ile alakalı tüm söyledikleri ise bir yerlerden sızan yağmur damlları gibi beynime süzülüyordu. Müdür muavini Osman Öksüz Bey’in dersiydi bu... Tarih dersinin sınav saatini nasıl olduysa yanlış almış ve sınava geç kalmıştım. Osman Bey sert adamdı. Tavizsiz bir kişiliği vardı ve doğal olarak beni sınıfa almamıştı. Tabi ya! Bu yağmur... Ben bahçede beklerken de bir sağanak bahar yağmuru bastırmıştı. Hava o kadar sıcak ve boğucuydu ki! Sıcaklıktan dolayı yükselen hava aniden soğuyarak yağmura dönüşmüştü. Bu detay da nereden çıktı? Bu coğrafî açıklama şu an ihtiyacım olan son şey... Ben de yağmurda ıslanmamak için sınıfların bulunduğu bu yere gelmişim. Pencerelerin önünde beklemem için de küçük binanın tam köşesine gelmiş ve kış aylarında kömürlük olarak kullanılan bodrum kapısının girişindeki kaldırımın üzerine oturmuştum. Beynimden tüm bu ayrıntılar geçerken gözlerim sürekli bir şeyleri arayıp da en sonunda bulmuş gibi kocaman açıldı. Ve aniden haykırdım: “Seni hatırladım. Evet, hatırladım!”

Onu hatırlamıştım. Hatırlamıştım ve ister istemez ciddi bir şekilde rahatlamıştım. Çünkü ben arkadaşlarımı beklerken burada bu böceği görmüştüm. Şimdi dibinde bulunduğu kaldırımın üzerinden bin bir zorlukla inmesini keyifle seyretmiştim. Tam toprak ile kaldırım taşı arasında

tepetaklak olmuş, debeleniyor, başını kurtarmaya çalışıyordu. Duruma üzülmüş ve onu elime alarak yere düz bir vaziyette bırakmıştım. Sadece elime aldığım sırada kabuğuna çekilme ihtiyacı hissetmişti. Daha sonra tekrar başını dışarı çıkarmış ve sırtında bir dünya gibi taşıdığı kabuğu ile kaldırımın dibine doğru gidip orada kalmıştı. Bu arada sınav bitmiş, ben ise sesleri duyduğum için böceğe son bir kez bakıp ona yardım etmenin huzuru ve mutluluğu ile koşarak oradan uzaklaşmışım.

“İyi de buna anlam veremiyorum.” dedim.

“Hatırlamana ve hatırladığın şeyleri düşünürken benden sümüklü diye değil de sadece böcek diye bahsetmene de çok sevindim. Teşekkür ederim.”

“Rica ederim.”

Kimin ne kadar umurunda olacağını bilmiyorum. Bundan utanmalı mıydım yoksa bu şekilde memnun mu olmalıydım, emin değilim ama konuşmanın başından beri ilk kez takdir edilmek hoşuma gitmişti.

“Şu an yüzünde oluşan memnuniyet ifadesini de ben hatırlıyorum.”

“Nasıl yani?”

“Bana yardım ettiğini düşündüğün o zaman da yüzünde bu memnuniyet ifadesi vardı. Arkadaşlarının yanına gitmeden önce bana son kez baktığında.”

Bu da ne demek oluyordu şimdi? “Yardım ettiğini düşündüğünde” demesi yine aklımı karıştırmıştı.

“Nasıl yani?” dedim.

“Niyetler ve davranışlar üzerine konuşalım.”

Yine kısa bir sessizlik oldu.

“Sen bana iyilik yaptığını düşünerek bu hareketi yaptın. Yani beni tepetaklak bir durumdan aldın ve toprağın üzerine koydun. Ve bunu yaparken ne benden bir fayda

umarak ne de başkalarına anlatmak için yaptın. Yalnız ve yalnız iyilik için.”

“Aynen öyle...”

“Biliyorum.”

“İyi de şimdi bütün bu söylediklerini duyan biri sanki sana yaptığım bir kötülük üzerine konuştuğumuzu zannetmez mi? Buna bir anlam veremedim.”

“Benim için tekrar ne ukala bir böcek diye düşünmeyeceğini bilsem, senin bu çevrende gelişen olaylara anlam verememe yeteneğin üzerine de konuşmak isterdim ama...”

“Yani ukala olduğunun farkındasın.”

“Her zaman bir insanoğlu ile konuşmadığımı düşünenecek olursak, sanırım bana hak verirsin.”

Bu son cümlesinden sonra ikimiz de bir süre güldük. Sonra söze devam eden böcek oldu: “Ben o gün sabah saatlerinde şu kaldırımın dibinde bir yerlerde acayip şekilde iştahımı kabartacak taze bir ot gördüm. O kadar canım çekti ki! Tüm çabalarımaya rağmen o ota ulaşamadım. Şöyle çevreme bakınırken de ileride bir yerde kaldırım taşlarından birisinin kırıldığını fark ettim. Toprak ile güzel bir eğim ve yokuş oluşmuştu. Buradan yukarı çıkabilirsem ve düşmeden kaldırımın üzerinden dik bir açıyla aşağı inersem ota ulaşabilirim diye düşündüm.”

Böcek tüm bunları anlatırken kabuğunu rahat bir koluk gibi kullanıyor ve adeta arkasına yaslanarak benimle konuşmasına devam ediyordu. Ben de o tüm bunları anlatırken tarif ettiği yerleri gözüm ile takip ediyor ve kırık kaldırım taşını ve benim için sadece birkaç karış olan ama böcek için dört beş katlı bir bina yüksekliğinde olan o eğik düzleme bakıyordum.

“Sınavı kaçırdığın için saatini unutman mümkün değil sanırım.”

“Elbette ki... Saat 14.30'daydı.”

“Doğru... Öğleden sonra saat iki ile üç arasında bir zamandaydı. Ve ben o otu görüp de onu alabilmek için Ő bulunduğum yerden hareket ettiğimde saat sabahın sekiziydi.”

Ben tekrar böceğin biraz önce tarif ettiği yolu gözüm ile takip ettim. Sonra da 14.30'dan sekizi çıkararak böceğin kaç saat boŐa çabaladığını hesaplamayı düşündüm.

“Tam yedi buçuk saat.” dedi böcek. Sonra devam etti.

“Benim toplam ömrümü ve bir günde kat edebildiğim toplam mesafenin de ne olduğunu düşündüğümüzde senin ömründen bir iki hafta çaldığını söyleyebiliriz?”

“Bir iki hafta mı?”

“Evet.”

“Ben... Şey...”

“Yine kekelemeye başladın bakıyorum.”

“Ben ne diyeceğimi bilemiyorum. Ne diyebilirim ki? Üzgünüm.”

“Bunu kasti olarak yapmadığını ikimiz de biliyoruz. Niyetinden ve hareketlerinden konuşacaktık. Tüm bunlar hareketin ve sonuçları üzerineydi.”

“Dediğim gibi... Tüm bunlar için üzgünüm. Nereden bilebilirdim ki?”

“Önemli değil. YaŐanması gereken her Şey yaŐanır. Ve yaŐanmaması gereken hiçbir Şey de kimsenin başına gelmez.”

“Orası öyle...”

“Hiçbir Şey ama hiçbir Şey tesadüfi değildir. Şurada toprağa düşen bir yağmur damlasının koordinatları, ağırlığı ve zamanlaması bile...”

Yattığım yerden fırladım. Bu sefer alnıma damlayan gerçek bir su damlasıydı. Gördüğüm rüyanın garipliğini düşünecek ve üzerine kafa yoracak zaman bulamadan içinde bulunduğum acı gerçek, tam anlamıyla bir zifiri karanlık olarak karşımda duruyordu. Daha doğrusu ben o karanlığın içinde duruyordum.

Aklıma rüyamda o coğrafya bilgisinin geldiği gibi absürt bir zamanda şimdi ne zaman olduğunu hatırlayamadığım ve bir kitapta okumuş olduğum Çin Atasözü geldi. “Karanlık bir odada kara bir kediyi yakalamak zordur. Hele odada bir kedi yoksa...”

Durumum tam anlamıyla bundan ibaretti. Bulduğum yerde iyice doğruldum. Hiçbir yeri göremediğim için el yordamı ile sırtımı yaslayacak bir yer buldum ve oraya yaslandım. Ne kadar süre uyuduğumu tam olarak kestiremediğim için şu an gece veya gündüz olabileceği hususunda bir tahminde bulunamazdım artık. Buraya girdiğimde öğleden sonra olduğuna göre ve çok uzun bir süre ağlayıp tepinerek zaman harcadığım da düşünülürse en azından bir gün geçmiş olmalıydı. Çünkü en az yirmi saat uyanık kalmıştım. Peki ne kadar uyumuştum? Bunu kestirmek gerçekten zordu. Kim bilebilir, belki on saat belki de on dakika... İlk sıralar çok bağırdığım ve sövüp saydığım için boğazım ağrıyordu. Yutkunmakta zorlandığımı anladım. Ne zamandır buradaydım bilmiyordum ama uzun süredir su içmediğim belli oluyordu.

Zihnimi ilk kez toplayarak mantıklı hareket etmeyi düşündüğümde, biraz el yordamı ile içeriye yoklamış fakat bir şey bulamamıştım. Artık ne bulmayı ümit ettiğimi bile hatırlamıyorum. Aynı yerden su damlaları belirli bir aralıkla akmakta olduğuna göre yağmur yağıyor olmalıydı. Uzun süredir yağıyorsa ve biraz birikmişse bir yerlerde su birikintisi bulmak mümkündü. Bunu düşündüm, fakat o kadar da susamış olmama rağmen su arayacak cesareti kendimde

bulamadığım için yerimden kııldamadım bile. Hatta bu arada omzuma bir iki damla daha yağmur damladı.

Bu saatte burada çaresiz bir şekilde bulunmama rağmen çok samimi dostum sandığım birisinin de sebep olduğunu ve onun hakkında nasıl olup da bu derecede yanılabildiğimi düşünmek beynimi oldukça yormuştu.

Her şey benim hazine peşinde koşma tutkumdan kaynaklandı. Büyük bir şans eseri elimize geçen o harita için hatırı sayılır bir para ödemiştik. Harita Rumca olduğu için ev arkadaşım bu haritayı okuyabilecek birisine ihtiyacımız olduğunu ve bu konuda herkese güvenemeyeceğimizi söyledi. Haklıydı da... Bir fikri olup olmadığını sordum. Tanıdığı biri olduğunu ve onunla görüşebileceğimizi söyledi. Adam Kapalıçarşı'da küçük bir dükkânda satıcı olarak çalışıyormuş. Orta yaşlı, iyi görünümlü ve iyi derecede Rumca bilen bir adamdan bahsediyordu... Dükkân kendisinin değil, Rum asıllı bir aileninmiş. Bu adam da uzun süre aile ile birlikte çalışmış ve bu arada onlardan ve müşterilerinden Rumcasını ilerletmiş. Evet, anlattıklarına bakılırsa bu, bizim aradığımız türde bir adamdı.

Adamla bizim evde bir akşamüzeri görüştük. Adam, dükkânda konu hakkında ilk konuştuğumuz andan itibaren bizimle yakından ilgileniyor ve oldukça sempatik görünmeye çalışıyordu. Tüm hikâyeyi anlattıktan ve kendisinden istediğimizi ona söyledikten sonra kısa bir süre sessiz kalmıştı. Bu süre, şimdi hatırlıyorum da bize ne kadar da uzun gelmişti! Adam kendisinin de gelmesi ve bulunacak hazineden yüzde yirmi pay alması şartı ile teklifi ve her türlü yardımı kabul etti.

O gece geç saatlere kadar haritayı çözümledik. Harita Denizli'de bir dağ köyünü işaret ediyordu. Ve bunun için bize gerekli olan tüm malzeme listesini çıkardık. Küçük

bir görev dağılımını ile kimin neyi alacağı ve ne yapacağını da konuştuk. Haritayı alırken en çok parayı ben ödediğim için harita bende duracaktı. Bu konuda kimsenin bir itirazı olmadı. Tüm bu konuşmalar sabaha kadar sürmüştü. Arkadaşım ve adam acıktıklarını söylediler. Ben ise çok yorgundum ve hemen uyumak istiyordum. Adam hemen yakında bir çorbacı bildiğini ve çorba ısmarlamak istediğini söyledi. Ben gelemeyeceğimi söyledim. Şimdi daha iyi hatırlıyorum ev arkadaşşıma oldukça fazla ısrar etmişti. Demek ki şu an burada bulunmamın temellerini o sabah çorbacıda attılar.

Bu duruma yine çok sinir olmuştum. Bulduğum yerden kalkarak ayağımı hızlıca boşluğa savurdum. Sonra bir kez daha ve bir kez daha... Ta ki dengemi kaybedip de yere düşene kadar...

Sakin olmalıyım, sakın olmalıyım... Ne yani, çıldır-sam bile elime ne geçecek! Birisi gelip beni kurtaracak mı ya da kanat takıp da uçacak mıyım? Evet, evet! Sakin olmalıyım...

Üç kişi yola çıktığımızda dağda kamp yapmaya giden dağcılar kılığındaydık. Denizli'ye indik ve kısa bir araştırma-dan sonra, Medet Köyü'ne herhangi bir arabanın doğruca gitmediğini öğrendik. Oradan geçen başka bir araba bularak yola koyulduk. Üçümüzde de bir an evvel haritada bulunan yere ulaşma arzusu vardı. Ama bu isteğimiz, köy yolunda indiğimiz zaman kayboldu.

Köyün beş kilometre kadar uzağında indiğimizde hava kararmak üzereydi. Biz de köye uğrayarak bir sürü soruya muhatap olmamak için doğruca dağa yöneldik. Artık gerçekten o kadar bitkin bir hale gelmiştik ki, dağın eteğinden yarım saat kadar tırmandıktan sonra geceyi kamp yaparak

orada geçirmeye karar verdik. Hava da iyiden iyiye karardı için zaten yol almanın bir anlamı yoktu. Battaniyeleri çıkarıp küçük bir ateş yaktık. Haritayı tekrardan çıkarıp bir yandan bir şeyler yerken diğer yandan da üzerinde konuştuk. Doğru dağın üzerinde olduğumuza ve dağın doğru yönünden tırmandığımıza emin olduk. Bu arada bizim adam, yer ve yönleri, isimleri ile birlikte tekrar tekrar bize anlatırken, ben de başka bir kâğıda Türkçe notlar aldım. Dolayısıyla haritanın bir de Türkçesi vardı artık elimizde.

Kimse fazla sohbet etmedi. Hâlbuki bulmayı ümit ettiğimiz, bulacağımız şeyleri nasıl paraya çevireceğimiz ve bu parayla neler yapmayı düşündüğümüz hakkında kafamda onlarla konuşmak istediğim o kadar çok şey vardı ki... Konuşulmayacaksa konuşulmayacaktı. Ben de erkenden yatmaya karar verdim.

Sabah erkenden kalkıp eşyalarımızı topladık. Sonra dağa tırmanmaya başladık. Benim haritam büyük ihtimalle battaniyenin içinde kaldığı için orijinalinden bakarak yön belirlememize yardımcı olacak büyük kayalıklara geldik.

Burada bir medeniyet yaşadığı belliydi. Kayalar oyularak mağaralar, su arıklarına benzer kanallar ve taştan koltuklara benzer şekillerle bazı amblem ve resimler yapılmıştı. Pek öyle kimsenin bilmediği bir yer de değildi anlaşılan. Pek çok yerde meşrubat şişeleri ile yer yer önceden yakılmış ateş izleri vardı. Tüm bu gördüklerimiz doğru iz üzerinde olduğumuza işaretledi. Asıl olarak bizim, buradan 500 metre kadar ileride, bu kayalıkların arka kısmında bulunan ve pek dikkat çekmeyen başka bir kayaya ulaşmamız gerekiyordu.

Çok heyecanlanmıştık. O kadar yorgun olmamıza rağmen üzerimizdeki eşyaları bile bırakmadan bir geçit aramaya başladık. Ev arkadaşım kısa bir süre sonra ince bir

patika buldu. Fazla kullanılmayan bir yol olduğu belliydi. Bunun sebebinin patika yolun sonuna geldiğimizde anladık. Çünkü bir uçuruma çıkıyordu. Buradan sonrası bir kartal yuvasını andıracak kadar yüksek bir yerdi. Her şeyi bırakarak haritayı elimize alıp çevreye bakınmaya başladık.

En soğukkanlı olan yanıımızdaki adamdı. Sadece başı ile bulunduğu yerden etrafı gözetleyerek arama yaptı. Sonra küçük bir kayaya, oradan da biraz daha büyük bir kayaya tırmandı. Biz dikkatle onu izlerken o, dizüstü çökerek eliyle bulunduğu yerleri biraz yokladı.

Ardından, ayağa kalkıp: “Beyler! Burası!” diye bağırdı.

Adamın buldum dediği, büyük bir mezarın taştan kapağı idi. Nasıl da heyecanla etrafını temizlemiş, nasıl da tüm gücümüz ile yüklenerek kapağı yan tarafa itmiştik.

İçerisi, dışarıdan giren ışık sayesinde biraz aydınlanırsa da pek görünmüyordu. Dışarıdan giren ışık da sadece duvarları aydınlatmakta idi. Duvarlarda ise az önce gördüklerimize benzer şekil ve semboller vardı. Ama toz ve topraktan tam olarak görünmüyordu. Ev arkadaşım hemen el fenerini çıkardı. Yakarak içeri baktık. Heyecandan kalbimiz duracak gibiydi.

Burası iki üç oda yüksekliğinde bir mezardı. Ve odanın ortasında mezarın kendisi bulunmaktaydı. Mezar da taştan yapılmıştı, fakat üzeri açıktı. Büyük bir sanduka şeklindeki mezarın hemen yanı başında birtakım eşyalar vardı. Baştan çok düzenli bir şekilde yerleştirildikleri belli olan bu eşyalar aynı düzende durmaktaydı.

Ben hemen çantamdan ipi çıkardım. İpin uzunluğu bizi buradan aşağı zemine indirmeye yeterdi. Kimin aşağı ineceği hususunda aramızda kısa bakışmalar oldu. İpi güzelce belime doladım. Zemine indiğimde hissettiğim ilk şey, buranın hayli rutubetli olduğuydu. Hafif bir küf kokusu da

vardı. İpi çekerek, aşağı küçük bir kürek ile bir de keser gönderdiler. Hadisenin bu kısmı inanılmazdı...

Sandukayı andıran bu mezarın yanı başındaki eşyaların üzerini el feneri ile aydınlattığımda gördüğüm ilk şey, altından yapılmış olduğu her halinden belli olan bir miğfer ve bir kılıçtı. Öyle bir çılgılık atmıştım ki yukarıdakiler me-raktan içeri düşeceklerdi. Ben hemencecik miğferi alarak içindeki toz toprağı temizledim ve başıma geçirdim, kılıcı da elime alarak sallamaya ve dans etmeye başladım. Yu-karıdakiler ise durmadan sorular soruyor ve tam olarak ne olduğunu anlamaya çalışıyorlardı. Kısa bir süre içinde bu kılıç ve miğferle bulmuş olduğumuz diğer bazı ufak tefek eşyaları iple yukarı gönderdim. İtina ile yavaş yavaş yuka-rı çekilen ipi heyecanla izledim. Aslında çekilenin benim ipim olduğundan habersizce...

Olayın bundan sonraki kısmı tam anlamıyla bir 'du-mur' anıydı. Yukarıdan ışık giren kapağı izliyorum. Eşya-ları yukarı çeken iki kişi bir an gözden kayboldular. Ama sesler gelmekteydi. Anlaşılan yukarı gönderdiğim eşyaları inceliyorlardı. Sonra siluet halinde yine iki tane kafa gö-ründü. Ve belki de bunlar gördüğüm son insanlar olacaktı.

Gözümün önüne gelen tek şey uzun saatler boyunca tekrarını defalarca beynimde yaşadığım bir dehşet görün-tüsü idi. Üzerime dökülen toprak parçaları ve beni deli eden bir sürtünme sesi ve kapanan taş kapak! Gündüzün geceye dönmesi gibi bir his ve zifiri karanlık. Burnunun ucunu bile göremeyeceğin bir karanlık...

Kapak üzerime kapanırken elimdeki feneri onlara fir-lattığım ve kırdığım için ilk başlarda çok sinir oldum ken-dime. Pek çok şey için sinir olmuştum aslında. O adama güvendiğime, bu haritayı almama, bu dağa gelmeme, iple aşağı inmeme... Artık yapacak bir şey yoktu.

İlk saatler boyunca bunun bir şaka olduğunu ve geri dönüp beni alacaklarını hayal ettim. Ama uyumadan önce bu umudumu tam olarak yitirmiştim. Kendimi kandırmanın bir anlamı yoktu. Acaba bu eşyaları ellerinden nasıl çıkaracaklar ve ellerine geçen para ile ne yapacaklar diye düşünmek benim durumumda bir adam için kendini jiletlemek kadar saçma bir şeydi, çok saçma... Geçen bunca saat içerisinde olayları defalarca baştan almış ve yaşadığım şeyler, yaptıklarım, yapacak olduklarım ve yapamadıklarım üzerine uzun uzun düşünmüş ve artık yorulmuştum. Gördüğüm rüya ise aslında beni çok rahatlatmıştı.

Ona bir anlam vermek için çabalamak yerine, çocukluğumla ilgili bana yaşattıkları ve hissettirdikleri ile mutlu olmak daha doğru gelmişti bana. Ben de öyle yaptım. Burada rüyada da olsa, bir böcek de olsa konuşmak güzeldi. Hâlbuki konuşmak istediğim o kadar çok insan, konuşmak istediğim o kadar çok konu ve tamir etmem gereken o kadar kalp vardı ki! Bunlara tek tek girmek de istemiyordum artık. Bir şarkı geldi aniden zihnime. Yine farkında olmadan mırıldanmaya başladım: “Uyku. Biraz uyku. Tüm isteğim buydu.”

Tekrar uyumak için ellerimi başımın altına koydum ve sürtüne sürtüne kendimi zemine uzattım. “Uyku, biraz uyku...”

İşte tam bu anda benim için bir mucize oldu. Bu taştan mezarın kapağı yine beyni çıldırtan bir sürtünme sesi ile aralanmaya başladı. Işık, yıllardır prangalarda kalan bir at gibi odaya saldırmaya ve adeta odaya daldığı noktadan siyahı yırtmaya başladı. Kapak açılıyor ve ben konuşan bir iki kişinin sesini duyabiliyordum.

Son derece hızlı düşünmek zorundaydım. Gelen kim olabilirdi? Benimkiler pişman mı olmuştu yoksa yeni

birileri mi gelmişti? Sonra sesleri daha net duymaya başladım. Birbirlerine isimleri ile hitap ediyorlardı. Anladım ki bunlar, benimkiler değildi.

Meraktan çatlamak üzereydim ve kalbimin atışlarını kontrol edemiyordum. Bağırıp çağırırsam adamlar korkarak kaçabilirler ve ben sonsuza dek burada kalabilirdim. Ses çıkarmamam gerekiyordu. Ben de öyle yaptım. Onlar da bizim gibi üç kişi gelmişlerdi. Önce merakla içeri baktılar ve sonra el fenerleri olmadığı için bir meşale hazırlayıp içeri attılar. Ortalık oldukça aydınlanmasına rağmen beni bulduğum köşede görmeleri mümkün değildi. Bir ip salladılar ve benim yaşlarımda bir genç aşağı inmeye başladı. Kalbim duracak gibiydi. Daha fazla dayanamayıp ipe doğru atıldım. Aşağı inmekte olan adam paniğe kapıldı, yukarı bağırmaaya çalışırken de ayaklarımın dibine düştü ve başını mezara çarptığı için hemen bayıldı. Yukarıdakiler ise anladığım kadarıyla kaçtılar. Ama ip hâlâ yukarıdan aşağıya doğru bir yere bağlanmış olarak sarkmaktaydı. Adamın ayılmasını beklemek ve buradan birlikte çıkmak gerekirdi. Hem kim bilir belki kaçan arkadaşları da geri gelirdi...

Yarım saat sonra adam kendine gelmeye başladı. Tam olarak kendine gelmesi ve konuşmaya başlamamız kırk dakikayı buldu. İlk önce benden çok korktu. Gayet sıcak davranarak onun tedirginliğini yenmesine yardımcı olmaya çalıştım. Ben ısrarla burayı nasıl bulduklarını sordum. Ve adam beni hayrete düşüren bir hikâye özetledi. Arkadaşları ile ava çıkmışlar. Gecedен dağda bir ateş gördükleri için başka avcılarının da olabileceğini düşünerek, bizim kamp yaptığımız yere gelmişler. Doğal olarak kimseyi bulamamışlar. Tam ayrılmak üzerelerken bir çalılığın dibinde iki tane sümüklüböceği, bir kâğıt parçasının üzerinde görünce şaşırılmışlar. Sonra da sadece merak ederek kâğıdı alıp bakmışlar. Benim o gece Türkçeye çevirerek yeniden yaptığım

hazine haritasından başka bir şey değilmiş bu buldukları. Hatta cebinden çıkararak bana tekrar gösterdi.

Haritayı iyice inceledikten sonra başımı kaldırarak tek ışık giren yerden gökyüzüne baktım. İçimdeki huzur ve şükran duygusu, içeri giren ışığa inat gökyüzüne çıkıyordu. Ve sümüklüböceğin son cümlesini hatırlayarak yüzüme bir gülümseme yaydım.

“Hiçbir şey ama hiçbir şey tesadüfî değildir. Şurada toprağa düşen bir yağmur damlasının koordinatları, ağırlığı ve zamanlaması bile...”

Ardından, alnıma bir yağmur damlası daha düştü.

Yağmur yeniden başlıyordu.

Muhabbet Işığı

Okul servisi sitenin biraz uzağında durdu, Sena ve iki arkadaşı siteye giren ara yolda bir çalışma yapıldığı için burada indi. Yol alışması yapılan yerden geçerken yolun bir boru için kazıldığını gördü. Hâlbuki bu yolun asfaltlanması daha iki ay önce tamamlanmıştı. Bu alışma asfaltlanmadan önce yapılırdı güzelim yol bozulmuyacaktı. şimdi bu çalışma bittikten sonra burası sadece kazıdan çıkan toprakla kapatılacak ve kim bilir ne kadar öylece kalacaktı. Apartmana girmiş ve asansörü çağırmıştı. Girişte babasının arabasını görmemişti. Bu gün haftanın son günü olduğu için işten geç çıkar ve yemeğe ancak yetişirdi. Annesi ise az önce gelmiş olmalıydı.

Sena kapıyı açıp eve girdi. Çantasını antredeki dolaba bırakarak doğruca odasına geçti ve okul kıyafetlerini çıkararak üzerine ev kıyafetleri giydi. Sonra aynı odayı paylaştığı ablasının dağınık eşyalarına baktı. O da birazdan gelirdi ve muhtemelen bu dağınıklık biraz daha artardı. Odadan çıkıp elini yüzünü yıkadı. Abisinin spor kıyafetleri banyonun havasını ağırlaştırmıştı. Annesine yardım olsun düşüncesiyle sepetteki kirlileri makineye atmayı düşündü, elbette ki bunu başarabilirdi. Bunun için annesinin neler yaptığını hatırlaması yeterliydi. Renkli ve beyaz çamaşırları ayıracak, beyazları veya renklileri makineye atacaktı. Sonra da makinenin deterjan bölmesine şu raflarda duran

deterjan ve yumuşatıcılardan koyacaktı. Son olarak da bir yıkama seçeneği belirleyip düğmesine basacaktı. Tam da düşündüğü gibi yaptı. Önceliği renklilere verdi. Deterjanını ve yanındaki şişeden yumuşatıcısını makinenin gözlerine döktü. Sonra makinenin ayar düğmesini çevirip yıkamayı başlattı. Tam da tahmin ettiği gibi olmuştu. Hiç de zor değilmiş diye düşündü.

Sena salona girerek her zaman yaptığı gibi duvardaki saate baktı. Saat altı olmuştu. Evdeki bu sessizliğin bozulmasına yarım saat var diye geçirdi içinden. Birazdan herkes teker teker gelecek ve ev hareketlenecekti. Henüz annesi gelmediği için o zamana kadar evin sahibesi olduğunu düşündü. Neler yapabilirdi? Abisinin bilgisayarını açıp oyun oynayabilirdi. Kumandayı alıp istediği kanalı seyredebilirdi. Ya da ablasının müzik setini açıp şarkı dinleyebilirdi. Nasılsa herkes geldiğinde bunların hiçbirisini istediği gibi kullanamayacaktı. Abisi bilgisayarına dokundurtmayacağı gibi ablası da değerli CD'lerini kullanmasına izin veremeyecekti. Televizyon ise haber programlarını seyretmek için babasına kalacaktı. Kararı verdi ve abisinin odasına geçti. Beğendiği oyun CD'sini bularak bilgisayara yerleştirdi. İşte sanal dünyanın en harika oyunu karşısında duruyordu. Büyük bir keyifle oyuna daldı.

Kapının anahtarla açılma sesini duyan Sena, yarım saat de ne kadar kısıymış diye düşündü, "İnşallah abim değerdir." diye söylendi. Sonra oyunu beklemeye alarak kapıya gitti. Gelen annesiydi. "Hoş geldin anneciğim." dedi. Annesi: "Hoş bulduk benim güzel kızım!" dedi. Hemen arkasından: "Yalnız mısın? Yoksa diğer de geldi mi?" diye sordu. Sena: "Yok, sadece ben varım." dedi. Annesi elindeki poşetleri ayakkabısını çıkarmak için yere koyarken aniden durdu. Yüzünü buruşturarak: "Ah kafam! Bak hepsini aldım da ketçabı unuttum." Sena sessizce onu takip ediyordu. Annesi yine aklına gelen bir fikirle rahatlayarak

ayakkabılarını çıkardı. Sonra poşetlerin çoğunu yerden alırken: “Kalanları mutfağa getirir misin güzel kızım.” dedi. Sena annesinin alamadığı poşetleri yerden alarak arkasından mutfağa girdi. Annesi poşetleri tezgâha koydu ve ceketini çıkararak çantasını alıp oradaki sandalyelerden birine oturdu. Sena elinde poşetlerle annesini izliyordu. Çantasından cep telefonunu çıkararak annesi: “Kızım bıraksana poşetleri. Sen de bir âlemsin ha!” dedi. Sonra konuşmaya başladı. Karşıdaki kişi babasıydı. Gelirken ketçap almasını istemişti ancak eşinin geç geleceğini öğrenen annesinin morali bozuldu. Sena annesine şirinlik yaparak onu güldürmek istedi. “İstersen bakkal lütfü amcadan alayım ben keççabı?” Annesi ona gülümseyerek baktı. Onun gülümsediğini gören Sena, devam etti: “On dakikada gelirim hemencecik.” dedi. Annesi sandalyeden kalkıp Sena’ya sarıldı. “Canım kızım.” dedi. Sonra yere çömelerek: “Baban biraz gecikecekmiş. Ama biz planımızı bozmayarak evde pizza partimizi yapabiliriz. Hadi canım. Abin ve ablan gelmeden sen çık o hâlde. Lütfü Amca’ndan ketçabı al gel.” Sena, annesinin verdiği parayı aldı üzerine bir yelek giyerek evden çıktı.

Bakkal Lütfü’nün küçük bakkalı, Senaların komşu sitesindeki apartmanlardan birisinin alt katındaydı. İnsanlar alışverişlerini genellikle büyük marketlerden yapıyor, acil bir şeyler olduğunda -bu gün annesinin unuttuğu gibi- veya geceleri geç vakitlerde buraya geliyorlardı. Bundan dolayı Lütfü Amca genelde gıda ürünleri satıyordu. Sena kapıdan girdiğinde akşam saati olmasına rağmen kimsenin olmadığını gördü. Lütfü Amca ekmeklerin bulunduğu dolapta sayım yapıyordu. “İyi akşamlar Lütfü Amca” diyen Sena’ya dönerek gözlüklerinin üzerinden sevgiyle baktı küçük kıza. “Aman efendim! Bakınız kimler de gelmiş mekânımıza.” diyerek dolabı kapatıp tezgâhın arkasına geçti. Eliyle “bir dakika” der gibi işaret yaparak önünde açık olan deftere

bir şeyler yazdıktan sonra: “Buyur bakalım küçük prenses, ne istiyorsun?” diye sordu. Sena, kendisine bu şekilde hitap edilmesinden çok hoşlanıyordu. Lütfü Amca her geldiklerinde ona mutlaka böyle sesleniyordu. “Ketçap alacağım Lütfü Amca” dedi. Lütfü Amca önündeki defteri kapatarak Sena’ya baktı. “Annem pizza yapacak bu akşam.” diye devam etti Sena. Bakkal Lütfü: “Demek bu akşam pizza partisi var ha?” diyerek ön kısmı camlı olan büyükçe bir dolaba doğru gidip kapağını arka kısmından açarak bir ketçap çıkardı. Sonra gözlüğünü eliyle gözünün önünde tutup elindeki ketçaba baktı: “Acılı mı olsun prenses yoksa tatlı mı istersin?” diye sordu. Sena kısa bir an düşünüp: “Aslında bence tatlı olsun ama...” Sena cümleyi tamamlamadan uzatırken Bakkal Lütfü dolabın kapağını kapattı ve: “Annen özellikle belirtmediyse bırak tatlı olsun be prenses! Mademki ketçabı almaya sen geldin. Değil mi ya?” dedi. Sena cevap vermek yerine gülümseyerek omuzlarını silkti. Bakkal Lütfü bunun üzerine tekrar tezgâhın arkasına geçip ketçabı bir poşete koydu ve Sena’ya uzattı. Sena parayı uzattı. Parayı alan bakkal Lütfü para üstü ile birlikte fişini de Sena’ya uzatırken aniden durdu. “Prenses! Bak sana ne diyeceğim!” Sena merakla bakkal Lütfü’ye baktı. “Bu akşam ailen için tam sana göre bir sürpriz var.” diye devam etti Bakkal Lütfü. Sena meraklı gözlerle ona baktı. Bu sırada Bakkal Lütfü tezgâhın altından bir koli çıkarmıştı.

Kapıyı abisi açmıştı. Sena gülümseyerek: “Merhaba” diyecekti ki: “Bilgisayarımı sen mi açtın?” diye bağırın abisi, yüzündeki gülümsemenin kaybolmasına sebep oldu. Tam bu sırada üzerini değiştirip iş kıyafetlerinden kurtulmuş olan annesi, mutfak önlüğü ile abisinin arkasında belirdi. “Oğlum sakın ol bakalım. Ne olmuş açmışsa.” dedi. Abisi: “Yok anne ya! Bilgisayar kilitlemiş. O CD’leri çalıştırma diye kırk kere söyledim.” dedi. Aslında kırk kere

olmasa da söylemişti, ama Sena bunu unutmuştu. Bile bile yapacağı bir şey değildi bu. Annesi abisinin omuzlarından çekerek onu odasına yolladı. Abisi de söylene söylene odasının yolunu tuttu. Sena poşeti annesine uzattı. Diğer eliyle de para üstünü. Annesi teşekkür ederek para ve poşeti alırken Sena'nın cebinde gazeteye sarılmış bir şey olduğunu fark etti. "Kızım bu nedir?" diye soran annesine: "Sürpriz anne. Ama şimdi söyleyemem de gösteremem de." diye karşılık verdi. Çok kısa bir an tahmin yürütmek için duraksayan annesi bundan vazgeçerek: "Hadi bakalım." dedi. Tam bu sırada buldukları katta asansör durdu. Ablası, asansörle üst katlara devam edecek olan başka bir arkadaşına: "Tamam canım, hafta sonu birlikte gideriz." dedi ve iyi akşamlar dileyerek arkadaşını yolcu etti. Annesi ve kardeşini kapıda gören ablası: "Hayırdır millet! Ne iş? Kapıda karşılanıyoruz artık." diyerek kendince eğlenceli bir cümle söyleyip sıırttı. Annesi: "Hoş geldin kızım. Hadi içeri gir bakalım." dedi. Annesi mutfığa geçerek hazırlamakta olduğu akşam yemeği ile ilgilenmeye devam etti. Ablası odasına girerek okul kıyafetlerini değiştirmeye başladı. Abisi de bilgisayarın başında kaşları çatık bir vaziyette bir şeylerle ilgilenmekteydi.

Bu sırada ev telefonu çaldı. Telefon ikinci kez çalar-ken Sena mutfaktan annesinin sesini duydu: "Ahizeyi bana getirir misin kızım?" Tam bu sırada üzerinden çıkardığı elbiseleri kirlı sepetine atmak için odasından çıkan ablası: "Ben bakarım anne." diyerek Sena'nın elinden ahizeyi alıp cevap verdi. Konuşmayı bitirdikten sonra Sena ile birlikte mutfak kapısına giderek annesine "Neriman Teyze aradı anne. Hafta sonu için sizin terziden gün almış onu söylüyor." dedikten sonra elindeki ahizeyi Sena'nın eline tutuşturup kirlileri sepete atmak için banyoya yöneldi. Sena da annesinin yanına gelerek sandalyelerden birisine oturup onu izlemeye başladı. Annesi her şeyi hazırlamış,

pizzaları fırına sürüyordu. Tam bu sırada bir çığlık duyuldu. Bağıran ablasıydı. Annesi fırının kapağını kapatarak telaşla banyoya koştu. Sena da annesinin arkasından banyoya gitti. “İnanmıyorum ya! İnanmıyorum!” diye bağıran ve eliyle çalışmakta olan çamaşır makinesini işaret eden ablası kapıda telaşla duran annesine: “Anne ya! Nasıl yaparsın bunu?” diye sordu. Ağabeyisi de merakla ne olduğunu anlamaya çalışıyordu. “Ne oldu kızım söylesene?” diyen anne de makineye baktı. Ablası çamaşır makinesinde dönmekte olan mavi renkli bir elbiseyi göstererek: “İpekli elbisem anne ya. Nasıl 60 dereceye atarsın? Ne olur anne bu elbise bilmiyor musun?” diye hayıflanarak seslendi. Annesi telaşlanarak hemen makinenin “stop” düğmesine bastı. Ablası ağlamaklı: “Hafta sonu bu elbiseyi giyecektim anne ya. İnanmıyorum sana.” diye birkaç kez tekrar etti. Bunun üzerine annesi kapıya dönüp: “Kim çalıştırdı makineyi?” diye sordu. Abisi olayın kendisi için önemli bir şey olmadığını anlamıştı: “Hiç bana bakmayın! İşim olmaz çamaşırda falan!” diyerek odasına yollandı. Ablası da annesi de artık tek kişiye, Sena’ya bakıyordu. Annesi: “Makineyi sen mi çalıştırdın kızım?” diye sordu. Sena üzüntü ile: “Evet” diyebildi. Ablası sinirle kalkarak: “Hep boyundan büyük işler yaparsın zaten. Mahvettin güzelim elbiseyi.” diye onu azarladı. Annesi ablasına: “Sakin ol bakalım. Bakarız bir çaresine.” dedi. Bu sırada aradan bir dakika geçmişti ve makinenin kapağı açıldı. Annesi, ablasının endişeli bakışları arasında ipek elbiseyi dikkatle makineden çıkardı. Bu arada Sena: “Ben sadece yardımcı olmak istemişim anne. Özür dilerim.” dedi. Annesi elbiseyi dikkatle lavaboya koyup açarak incelemeye başladı. Elbise bozulmuştu. Ablası ağlamaklı ve sinirli bir şekilde banyodan çıkarken: “Mahvolmuş işte. Gitti güzelim elbise.” dedi ve odasına girdi. Sena kendisine bakan annesine tekrar: “Sadece yardımcı olmak istemişim anne, özür dilerim!” dedi. Annesi çaresiz,

dudaklarını bükerek: “Ama kızım, keşke bıraksaydın da ben yapsaydım.” dedi. Sena: “Özür dilerim anne.” diye üzgünce tekrarladı. Annesi: “Neyse prenses! Sıkma canını bir çaresine bakarız.” diyerek elbise ile ilgilenmeye başladı. Bu arada ablası merakla annesini izlemeye koyulmuştu. Onları izlemekte olan Sena endişe ile havayı kokladı. Emin olmak için tekrar kokladı. Sonra annesine dönerek “Anne” dedi. Annesi merakla elbiseden başını kaldırıp ona baktı. İkisi de aynı anda havayı koklayarak bağırdı: “Pizzaaa!”

Elbise ile ilgilenirken pizza yanmıştı. Annesi makarna yapmaya karar verdi. Sena elbisesi mahvolan ablası ve bilgisayarını çöken abisinden pek çok laf işitti. Derken kapının zili çaldı, babası eve geldi. İşlerini kendisi halledebilen abisinin pek şikâyet etme huyu yoktu. Ama ablası, babası daha ayakkabılarını çıkarırken başlamıştı olanları anlatmaya. Babası onu tam olarak anlamasa da: “Tamam tamam! Hallederiz” diye geçiştirmeye çalışmış, ama ablası bunu farkederek daha da bozulmuştu.

Sofrayı hazırlayan anne, herkesi mutfağa davet etti. Abisini bilgisayarın başından kaldırmak için bu daveti dört kez tekrarlamak zorunda kaldılar. Elbise olayına ve babasının yaklaşımına sinirlenen ablası da ancak üçüncü davette sofraya geldi. Babası, pizzaların yandığını ve yemekte sadece makarna olduğunu öğrenince biraz mırın kırın etse de eşini incitmemek için bunu uzatmadı. Hızlı bir şekilde yenilen akşam yemeğinin ardından, herkes yine hızlı bir şekilde birer odaya dağıldı. Annesi, ablasından sofraya ve bulaşıklar için kendisine yardım etmesini istemişti. Ablası gönülsüzce de olsa, sofrayı kaldırma ve bulaşıkları makineye yerleştirmede annesine yardım etti. Bu sırada annesinin merakla beklediği dizinin yeni bölümü başlamıştı ve mutfaktaki küçük televizyondan onu seyretmeye başlamıştı. Ablası, hem annesinin kendisine verdiği işleri yapıyor

hem de ard arda cep telefonuna gelen mesajlara cevap yetiştiriyordu. Abisi söylene söylene yeniden format attığı bilgisayarını ile internete bağlanmaya çalışırken babası hem akşam haberlerini izlemeye hem de salondaki paralel telefondan işyerindeki güvenlik görevlilerinden birine telefon etmeye çalışıyordu. Fakat telefon için hat olmadığını fark edince abisine kızmış kendisinin işi bitmeden internete bağlanmamasını tembihlediğini hatırlatmıştı. Bu arada ablası mutfakta işini bitirmiş ve odasına çekilmiş, annesi mutfakta diziyi izlemeye koyulmuş, abisi internete bağlanmış ve babası da bir ekonomi programına kilitlenmişti.

Sena okul çantasından çıkardığı defter ve kitapları, oturma masasının üzerine yaymış ders çalışmaya çalışıyordu. Fakat akıllı, Bakkal Lütfü'nün kendisine verdiği gazete kâğıdına sarılı paketteydi. Sena başını kaldırarak duvarda asılı olan saate baktı. Saat 20:55'ti beş dakika vardı. Heyacanlı ve sabırsız bir tavırla elindeki paketin ağzını, gazeteleri yırtarak açmaya başladı. Duvardaki saat tam 21:00 olmuştu ki ev aniden karanlığa büründü. Elektrikle çalışan ne varsa bir anda sesi kesildi tüm ışıklar söndü. Ev aniden karanlığa ve sessizliğe bürününce bulunduğu odadan abisinin hayıflanma sesiyle ablasının endişeli "Anne ya!" cümlesi duyuldu. Babası: "Ne oldu buna ya! Elektrikler mi kesildi hanım bi baksana." dedi. Pencereye yakın olan anne dışarıya bakmış olmalıydı ki: "Sadece bizim değil, tüm apartmanların elektriği gitmiş." dedi. Bu sırada babasının cep telefonu çaldı. Babası telefonla kısacık konuştuktan sonra "Arayan Abidin Bey alt kattan. Yarım saatliğine kesmişler elektriği. Şu yolda çalışma vardı ya sokakta, onun için." dedi. Annesi ve ablası da yavaş yavaş ve duvarlara tutunarak oturma odasına geldi. Sesleri yakından geliyordu artık. Annesi, abisine seslendi. Kısa bir süre sonra abisi de oturma odasına geldi. Tüm aile artık aynı odada bulunuyordu. Babası: "Evde bir pilli lamba vardı nerede?" diye sordu.

Ablası: “Onun pillerini Emre oyuncuğında kullanıp bitirdi baba.” diyerek hemen abisini şikâyet etti. Annesi, Sena’nın orada bulunduğundan emin olmak için ona seslendi. Bu sırada babası: “Evde mum da mı yok ya?” diye annesine sordu. Sena’ya seslenen ve bir cevap alamayan annesi biraz endişe ile tekrar ona seslendi. İşte tam bu sırada bir kibrit, karanlığın tam ortasında ve o sessizlikte parladı. Herkes biraz da korkarak o yöne baktı. Babası “Kızım o kibriti nereden buldun? Söndür bakayım!” diye yerinden kalkarak oraya yönelmişti ki Sena’yı elinde bulunan büyükçe bir mumu yakarken gördü.

Sena, önündeki kocaman mumu dikkatlice yakarak kibriti de itinayla söndürdü. Herkes şaşırılmıştı. Annesi: “O mumu nereden buldun kızım?” diye sordu. Babası da çoktan yanına gelmişti. Mumu dikkatlice alarak sehpanın tam ortasındaki camlı kısma koydu. Sena annesine: “Sürprizim buydu anne!” dedi. Abisi “Elektriklerin gideceğini nereden bildin ki?” diye sorunca: “Bakkal Lütfü Amca söyledi. Mumu da bana o verdi.” Herkes bulunduğu yerden kalkarak odanın tam ortasında bulunan sehpanın etrafına gitti. Tüm aile, nazlı bir alevle yanan mumun etrafında toplanmıştı. Babası Sena’nın saçlarını okşarken: “Canım kızım benim. Akıllı kızım.” diye sevmişti onu. Ama hemen arkasından annesinin uyarısı gelmişti. “Ama yine de kibritle iş yapmak için yaşın daha çok küçük. Bunu unutma, tamam mı?” demişti. Sena başını sallayarak: “Olur anneciğim.” dedi. Tam bu sırada ablasının cep telefonu çalmaya başladı. Telefona cevap vermek için davranan ablasının kolunu tutan Sena, onu engelleyerek: “Bu yarım saat boyunca telefonlarınızı da kapatabilir misiniz ablacım? Baba sen de lütfen!” dedi. Herkes şaşkın önce birbirine sonrada Sena’ya baktı. Telefon hâlâ çalmaktaydı. Ablası bu teklifi geri çevirecekti ki, annesi Sena’nın niyetini anlayarak: “Hadi kızım kapatın şu telefonları yarım saatliğine.” diyerek ona destek verdi.

Bunun üzerine hem ablası hem de babası cep telefonlarını da kapattı. “Eee! Prenses! Söyle bakalım şimdi ne yapıyoruz?” diye sordu babası.

Sena herkesin planına uymasından dolayı çok mutlu olmuştu. Ama şimdi babasına tam olarak nasıl cevap vereceğini de kestiremiyordu. Bütün aile bir şeyler paylaşsın istemişti. Bunu nasıl kelimelere dökeceğini düşündü hızlı bir şekilde. Sonra da merakla ağzından çıkacak cümleleri bekleyen ailesine: “Herkes bir anısını anlatsın isterseniz.” dedi. Ablası: “Yalnız ruh çağırma seansına döndü olay.” diyerek güldü. Fakat bu espiriye kendisinden başka gülen olmadığını fark edince herkesin bu meseleyi ciddiye aldığını anladı. Kısa süreli sessizliği bozan babası oldu. Hemen yanmakta olan mumun yanında duran gümüş süs kabını eline alarak havaya kaldırdı. “O halde ailenin reisi olarak benim başlamam doğru olacak sanırım.” dedi. Annesi: “Buyurun beyefendi, başlayın bakalım.” diyerek ona gülümsedi. Elindeki gümüş süs kabını mumun ışığına yaklaştırarak: “Bu kaba iyi bakın çocuklar. Çünkü bu kabın çok ilginç bir hikâyesi var.” dedi. Abla ve abisi gibi Sena da önce babasının espiri yaptığını düşündü. Fakat babası gayet ciddi bir şekilde hikâyesine devam ediyordu. “Annenizle tanışalı bir yılı geçmişti. Ailelerimize birbirimizi tanıştırmıştık. Artık kız istemeye gidilmesi gerekiyordu. Anneniz, ben bu işlerden pek anlamadığım için âdetler ve gelenekler konusunda bana yardımcı oluyordu. İlk kez ailelerin tanışacağı ve annenizi isteyeceğimiz gün çikolata dolu gümüş bir kapla eve gitmemiz gerekiyormuş ne bileyim ben. Yeni çalışmaya başlamışım ve bir yandan da düğün için para biriktirmem gerekiyor. Annenle bir hafta sonu Kadıköy’de buluşup gümüş çikolata kabı aramaya başladık. Kaplar da bir pahalı ki sormayın çocuklar. “Cümlelerin bu kısmında susan baba merakla kendisini dinleyen çocuklarına ve eşine baktı. Şu an gerçekten ailece bir şeyi paylaşıyor olmanın

mutluluğunu iliklerine kadar hissederek hikayesine devam etti. “Neyse işte. Sonunda anneniz bu kabı beğendi. Adam kabı tartarak fiyat söylüyormuş. Bunu tartıya bir koydu. Bilmem kaç gram. Bir hesapladı, bilmem kaç lira. O zamanın parasıyla epey de bir para ediyordu ha!” Annesi söze girerek: “O kadar da abartma canım.” dedi. Babası: “Neyse öyle ya da böyle aldık bu gümüş kabı. Ama acayip içime oturdu doğrusu. Kabı alıp dönerken annenize: ‘Gör bak bunun içinde daha sonra makarna yiyeceğim. Bu da benim sözüm olsun.’ dedim.” Ağabey de ilk kez konuşmaya dahil olarak: “Hadi baba ya! Ciddi misin?” “Tabi oğlum gayet ciddiyim!” Abisi tekrar: “Peki içinde makarna yedin mi?” diye sordu. Bu kez babası gülümseyerek annesine baktı. “Ne dersin? Artık şu makarnayı yesek de sözümüzü yerine getirsek diyorum canım.” dedi. Annesi, babasının elinde sallayıp durduğu gümüş kabı bir çocuk gibi kaparak: “Yok efendim. Kabımın içinde kimselere makarna yedirtmem.” dedi. Bu kez de ablası söze katıldı ve: “Ama babam söz vermiş anne. Söz önemlidir ve söz verdin mi mutlaka sözünü tutmalısın diyen de sensin, öyle değil mi?” şakalaşmalar bu şekilde sürüp gitti. Daha ikinci anıya bile başlanmamıştı ama herkes halinden memnun ve ailecek bir şeyler paylaşıyor olmanın mutluluğunu yaşıyordu. Gerçekten de güzel bir ortam oluşmuştu. Yıllardır sadece ev temizliğinde tozunu almak için el atılan gümüş kap içinde bir mutluluk çemberi oluşturmuşlardı. Bu kimin aklına gelirdi ki? Derken aniden TV çalışmaya ve ablasının odasından yüksek tonda müzik sesi gelmeye başladı. Elektrik gelmişti. Herkes buna tam olarak sevinmedi o an için. Bu kısa şaşkınlık bitmeden ablası hızla kalkarak televizyonu, ışıkları ve müziği kapattı: “Ben de bir şey söylemek istiyorum izin verirsiniz.” dedi. Ve onay almayı bile beklemeden devam etti. “Hatırlarsan anne, ben daha Sena yaşlarındayken evin küçük prensesi benken yani” cümlelerinin bu kısmında herkes gülmüştü. Ablası

devamla: “Evde seninle yalnızdık. Emre ve babam fuara gitmişlerdi. Sen hasta olduğun için biz evde kalmıştık. Sen yatağından doğrulup bir bardak su istedin. Ben de koşarak mutfağı gittim. Mevsim kış olduğun için hava da su da soğuktu. Ve sen hasta idin. Suyu biraz ısıtmak niyetiyle cam bardağı ocağı koydum. Bu sırada bardak aniden çatladı ve su her yere döküldü. Tabi bardak da yere düşerek dağıldı. Sen yatağından kalkarak hasta halinle mutfağı topladın. Ve anne! Bana hiç kızmadın. Ne yaptığımı ve neden yaptığımı bile sormadın. Niyetim çok iyiydi ama düşündüğüm gibi olmamıştı sonuç.” Cümlelerin bu kısmında susan ablası Sena’ya yaklaştı. Elini uzatarak onu yerden kaldırdı. “Elbise için üzölmene gerek yok. Sen anneme yardım olsun diye yaptın bunu biliyorum. O an sana kızdığım için de özür dilerim. Beni affet canım.” diyerek ona sarıldı. Annesi de babası da sevinçle onlara bakıyordu. Ablasının kollarından kurtulan Sena yere çömelerek bağırdı. “Bu günlük bu kadar ev halkı. Mumu söndürüyorum.” Püfff..

Telefon zinciri

Bayan Harder televizyonu kapattı, duvardaki saate baktı. İkiye çeyrek vardı. Kendisi için oldukça erken sayılabilecek bir saatti aslında. Yaşlılığından ve rahatsızlığından kaynaklanan ağrıların da etkisiyle öyle kolay uyuyamıyordu. Yerinden usulca kalktı. Ağrıyan bacağını tutarak yavaş yavaş pencereye doğru ilerledi. Yerinden kalkarken ve yürürken eski eşyaların gıcirtısı yüzünden uyanan kaplumbağası kısa bir an başını kabuğundan çıkardıysa da merak edilecek bir şey olmadığını anladığından olsa gerek tekrar uykuya döndü. Onun bu hareketini gülümseyerek izleyen Bayan Harder, 35 yıllık emektar perdesinin ucundan tutup Kopenhag'ın ışıklarını son kez izledi. Şehir ne kadar büyüdü, diye geçirdi içinden. Bu eve taşındıkları 1974 kışını ve bu pencerenin o zamanki manzarasını hatırladı. O yıllarda şehrin bu kısmında ışık görmek zordu doğrusu. Kendisi gibi yorgun ve tokaları kaybolduğundan beri de yalnız olduğunu hissettiği perdeyi itinayla kapattı. Sonra terliğini sürüyerek yatak odasına doğru ilerledi.

Bayan Harder, bu evde tek başına yaşamaya başladığından beri -on iki yıldır- salonun ve antrenin ışıklarını kapatmıyordu. Yine öyle yaptı ve ışıkları açık bırakarak koridordan çıkıyordu ki aniden öksürmeye başladı. Öksürürken dengesini korumak için de bir eliyle sıkı sıkı saloonun kapısına tutundu. Bu öksürüğe hazırlıklı değildi. Bu

yüzden ropdöşambrının cebinde kâğıt mendil taşımasına rağmen onu yetiştiremeyip ağzını kapatmak için elini kullandı. Ard arda üç kuvvetli ve sarsıcı öksürükten sonra eline baktı. Elinde bir miktar kan görünce yüzünü ekşitti. Bu kez temiz eliyle cebinden mendili alıp kanlı elini silmeye başladı. Elini temizlerken yönünü değiştirip yatak odası yerine lavaboya yöneldi. Koridorun sonundaki lavaboya varıp kapısını araladı. Işığı açtığı anda lavabonun bembeyaz zemininde aniden hareket ederek kaçışmaya çalışan bir kalorifer böceğine gözü takıldı. Boğazının kendisine verdiği tüm acıya ve tüm yorgunluğuna rağmen gülümsedi. Bu arada musluğu açarak elini bir güzel sabunladı. Havluyu alıp elini kurularken yerdeki küçük paspasın kenarında duran kalorifer böceğini yeniden gördü. Aynanın önünden bir kâğıt peçete alarak yere eğildi ve böceği bu kâğıt peçetenin içine aldı. Böcek kaçmaya çalıştıysa da Bayan Harder yaşımdan beklenmeyecek çeviklikle böceğe hiç de zarar vermeden onu çabucak yakaladı.

Elinde yakaladığı kalorifer böceği olduğu hâlde tekrar salona geldi. Elindeki kâğıttan böceğin kaçmamasına dikkat ederek dairesinin giriş kapısına gitti. Kapının arkasındaki iki zinciri çıkarıp anahtarla kilidi açarak kapıyı araladı. Merdiven boşluğunun ışıkları otomatik olarak açıldılar. Usulca yere eğilip elindeki peçetenin ağzını böceğin çıkabileceği kadar gevşeterek apartman merdiven boşluğunun zeminine bıraktı. O daha doğrulmadan böcek hızla peçeteden kurtuldu ve ne yöne gittiğini bile anlamadan hızla uzaklaşarak merdiven boşluğunda gözden kayboldu. Bayan Harder yine gülümseyerek onun gözden kayboluşunu izledikten sonra doğruldu, kapıyı kapatıp zincirlerini sürgüledi ve tekrar salona geçti.

Bayan Harder'in tekrar salona geldiğini ve kapı sesini duyan kaplumbağa bir kez daha merakla başını kabuğundan çıkardı. Sahibinin bu saatte bu kadar hareket etmesi ve

hava karardıktan sonra kapıyı açıp kapatması çok sıradan sayılmazdı. Merakla onu izlemeye başladı. Bayan Harder onun kendisini izlediğini görünce: “Merak edecek bir şey yok Elvis. Hadi yat ve uyu.” diyerek bu kez yatak odasına doğru ilerledi.

Bayan Harder, inançlı bir insandı. Yaratıcıya, kadere ve ahirete karşı olan inancını sürekli diri tutardı. Gecenin bu vakti Yaratıcı ile ilgili tüm bu düşünceleri şu kalorifer böceği getirmişti aklına. En ehemmiyetsiz gördüğümüz canlı ve varlıkların en ehemmiyetsiz görünen arzu ve ihtiyaçlarını karşılayan bir Yaratıcı'nın varlığına inanıyordu ve tüm varlıkları kendisinin hizmetine sunarak insanı dünyaya gönderen de işte bu Yaratıcı'ydı.

İnsanın içinde sonsuz arzu ve duygular bulunuyor. En küçük ve ehemmiyetsiz gördüğümüz canlıların istek ve ihtiyaçlarını duyan, gideren bu Yaratıcı'nın, insanoğlunun sesine kulak tıkaması, onun arzu ve isteklerini görmezden gelmesi elbette düşünülemezdi. Bu yüzden arzu ve istekleri sonsuz olan insanoğlunun hayatının sadece bu dünya hayatından ibaret olması düşünülemezdi. Bu dünyada kim tam anlamıyla bütün gönlündekileri yaşamış ve tatmin olmuş olarak ayrılıyordu ki? Yaratıcı, insanoğlunun içine sonsuzluk duygusunu boşuna koymamıştı, ahiret sonsuzluk demekti. Bu dünyada yapılan ve cezası çekilmeyen kötülüklerin, bu dünyada yapılan ve karşılığı bulunmayan iyiliklerin değerlendirileceği ikinci bir hayatın varlığına inanıyordu Bayan Harder. O, hep bu düşünce ile yaşadıkları karşısında dik ve ayakta kalmayı başarabilmişti. Otuz yıl önce iki çocuğu evi terk ettiklerinden beri kendileriyle hiç irtibat kurmamışlardı. On iki yıl önce kocasını kaybettiğinde ve üç yıldan beri de gırtlak kanseri ile mücadelesinde hep inancının gücünü içinde ve yanında hissetmişti.

Bayan Harder'in kaplumbağası daha günün ilk ışıklarında uyanmış ve her zaman yaptığı gibi odada küçük bir tur atmıştı. On iki yıldır yalnız yaşayan yaşlı bayan, yalnızlığının bu ilk yıllarını bir kedi ile geçirmişti. Yolculuğuna alıştığı ve hayatı paylaştığı kedisini kaybettikten sonra kaybetme acısı yaşamamak için ortalama yüz otuz yıl kadar yaşadıkları için bir kaplumbağa almaya karar vermişti. Yaşlı bayan kaplumbağasına gençliğinin sanatçısı "Elwis"ın ismini vermişti.

Elwis, bir kaplumbağa için seri sayılabilecek bir hızla turunu tamamladı. Bu tur, salonun diğer ucunda içerisinde bulunan küçük kaba yapılan yolculuktan ve pencerenin önünde kısa bir an güneşlenmeden ibaretti. Bayan Harder Elwis'in tembel olmaması için bu çözümü üretmiş, su kabını odanın diğer ucuna yerleştirmişti. Yoksa ekmek elden su gölden aşırı kilo alır diye endişeleniyordu. Elwis, daha sonra geceleri uyumak için kullandığı üzeri açık küçük kutucuğa geri dönmüştü. Şimdilerde Bayan Harder sabahlığı ile odasından çıkar, lavaboda yüzünü yıkayıp salona gelir, ışıkları söndürür ve kendisi ile ilgilenmeye başladır. Bu da buzdolabından kendisi için gelecek marul veya lahana yaprakları anlamına geliyordu.

Bu sabah da Elwis'in düşündüğü rutinde gerçekleşti her şey. Elinde taze marul yapraklarıyla bayan Harder Elwis'i besledikten sonra yavaş yavaş giderek komidinin yanbaşındaki ikili koltuğun kenarına oturdu. Biraz soluklandıktan sonra telefonu ve hemen yanbaşındaki duran bir listeyi eline aldı. Boynunda ipele duran yakın okuma gözlüğünü de taktıktan sonra bir kâğıda, bir de telefonun tuşlarına bakarak birilerini aramaya başladı. Elindeki listede otuz kişinin ismi vardı ve on tanesi kırmızı renkle diğerlerinden ayrılıyordu. Bayan Harder üç yıldan beri her sabah saat dokuz olduğunda bu on ismi telefonla arar ve kendileri ile kısaca sohbet ederdi. Aslında buna sohbet demek pek

doğru olmazdı. Çünkü işin doğrusu bu listedeki herkesin yaşı, hasta ve yalnız olduğuydu. Ve yine işin doğrusu bu yaşı, hasta ve yalnız isimler birbirlerini hayatta olup olmadıkları için kontrol ediyorlardı. Bundan üç yıl önce bir arkadaşlarının ölümünden haftalar sonra bulunması birisinin aklına bu fikri getirmişti. Böylesi bir telefon zinciri kurarak herkes birbirini kontrol etmeye başlamıştı. Bu üç yıl içinde Byan Harder'in listesinden iki kişi vefat etmiş ve böylece yetkililer zamanında bilgilendirilerek bir trajedi daha yaşanmasının önüne geçilmişti.

Karşıdaki kişi "Alo" deyince Bayan Harder "Günaydın" diyerek sohbet etmeye başladı.

93 M

Ö ğle tatili henüz bitmişti. Mecidiyeköy, yemeğini yiyip işine yetişme telaşındaki insanlarla doluydu. Gerçi akşam saatleri hariç, günün tüm saatlerinde kalabalık bir yerdi burası... Büyük şirketlerin ve bankaların bulunduğu bölgenin böyle olması gayet normaldi. Hafta sonlarında ise Galatasaray'ın maçlarını oynadığı Ali Sami Yen Stadyumu kalabalığa sebep olurdu. Böylesine merkezî bir yer olması sebebiyle İstanbul'un neredeyse tüm semtlerine buradan belediye otobüsleri ile gitmek mümkündü

1976 model “MAN” markalı kırmızı otobüsün üzerinde “93 M” yazmaktaydı. Yaşlı bir kadın, elinden tutmuş olduğu küçük bir çocukla bu otobüsün ön kapısına doğru uzayan sıranın arkasına yaklaşarak aracın nereye gittiğini sordu. Sorduğu kişi oldukça dalgın olduğu için kadını duymamıştı. Kadın gencin omzuna dokunarak sorusunu yineleyecekti ki; genç telaşlı bir refleks ile kendini iki adım ileri attı ve arkasına döndü. Yaşlı kadın da onun bu ani refleksinden ürkmüştü.

Yine de sorusunu tekrarladı: “Evladım. Zeytinburnu otobüsü mü?” Genç, elindeki çantayı yavaşça yere koyarken sakinleşmiş gözüküyordu, kibar bir ses tonuyla: “Evet, teyzeciğim.” dedi. Kadın teşekkür ederek sıranın sonunda durdu.

Çocuğun bir eli yaşlı kadının elindeydi, diğer elinde de sıkı sıkı kavradığı bir poşet vardı. Çocuk, yaşlı kadının tuttuğu elini kurtararak diğer elindeki poşetten bir cips paketi çıkardı. Bunu gören yaşlı kadın, çocuğa müdahale ederek; “Yeme şimdi şu yağlı şeyleri! İştahını kesiyor, dayan az daha... Birazdan Ümmü Teyzenlerde yemek yeriz oğlum.” dedi. Çocuk, yaşlı kadının sözünü tutarak cipsi tekrar poşete koydu.

Kısa bir süre sonra, elinde bir su şişesi ve ekmek arasına bir sandviç ile otobüsün şoförü geldi. Son lokmasını da ağzına attıktan sonra kalabalığın kendisine yol açmasıyla defter büyüklüğündeki bir kapağı açarak elini içine soktu. Büyük bir gürültü ile eski kırmızı otobüsün ön kapısı sürtünerek açıldı. Şoför, yine kalabalığın kendisine yol açmasıyla otobüse binip koltuğuna oturdu. İnsanlar da onun ardından birer birer otobüse binmeye başladı. Kimileri biletliydi; kimileri de akbil kullanıyordu.

Şoför büyük bir dikkatle yolcuları kontrol ediyordu. Elindeki şişeyi kafasına dikip bitirdikten sonra elinin tersi ile ağzını silerek şişeyi koltuğunun yanında bulunan diğer boş şişelerin yanına koydu. Hava oldukça sıcaktı ve otobüs uzun süredir kapalı olduğu için içerisi daha da sıcak olmuştu. Şoför, şişelerin yanından bir mendil alarak itina ile katlayıp ensesine yerleştirdi.

Yaşlı kadın elinden tuttuğu çocuğu çekiştirerek otobüse bindi. Sonra çantasını karıştırmaya başladı. Biletini arıyor olmalıydı! Fakat hem şoför hem de otobüse binmek için bekleyen yolcular homurdanmaya başlamıştı. Yaşlı kadının imdadına genç bir bayan yetişti. Genç bayan ön koltuklardan birinde oturmaktaydı. Yanındaki boş yeri göstererek yaşlı kadına seslendi: “Teyzeciğim! Buyurun, böyle oturun; biletinizi bulunca buradan atarsınız.” Bu teklifi herkes memnuniyetle karşıladı. Yaşlı kadın, hâlâ küçük çocuğun elinden sıkı sıkı tutuyordu, geçip genç bayanın gösterdiği yere oturdu.

“Sağ olasın evladım... Şu bilet de nereye gittiyse!” diye söylendi. Genç bayan, fazla muhabbete dalmak istemediğini belirtircesine gülümsemekle yetindi.

O sırada, biletini atarak arka sıralara ilerleyen haylaz bir genç: “Yarım saat sırada beklerken hazırlamıyorlar da...” diyerek yaşlı kadına sataştı. Oradaki bazı kimseler gence katılsalar da, yaşlı kadın da dahil, kimse ona aldırış etmedi. Yaşlı kadın, haylaz gence cevap vermek yerine küçük çocuğu kucağına oturtmakla yetindi. Son giren birkaç kişiyle otobüs tamamen dolmuş ve dört beş kişi de ayakta kalmıştı. Yaşlı kadın da biletini bularak uzandı ve attı. Şoför, aynadan hem içeriği hem de dışarıyı kontrol ederek eski kırmızı otobüsü hareket ettirdi.

İlk birkaç durakta otobüsten pek inen olmadı. Bu tür otobüslere genelde son durak yolcuları bindiği için bu oldukça normaldi. Fakat zaten dolu olan otobüse her durakta birkaç kişi daha biniyor ve içerideki kalabalık daha da artıyordu. Bu süre içinde yaşlı kadının kucağında oturan çocuk, poşetteki cipsi yemek için bir girişimde daha bulduysa da bunda başarılı olamadı. Bunun üzerine, ninesinin kucağından etrafı ve otobüsteki yolcuları incelemeye başladı. Oturdıkları koltukların sırtı cama yaslandığı için içeriği oldukça rahat görebiliyordu.

Kucağında oturduğu yaşlı kadın onun ninesi oluyordu. Nine, kendisine yardımcı olan genç bayana hayat hikâyesini anlatıyordu. Ellerinde birer evrak çantası taşıyan şık giyimli iki genç, yer bulamadıkları için ayaktaydılar ve keyifli bir şekilde işleri hakkında birbirleriyle konuşuyorlardı.

Biraz ileride bir seyyar satıcı vardı. Taşıdığı poşetlerde cep telefonları için çakmak şarjları ve kılıflar doluydu. Poşetleri sürekli ayaklarının arasına çekştirerek kontrol

altında tutuyordu. Hemen arkasındaki koltukta ise ninesinin durakta otobüs sorduğu, çantalı dalgın genç bulunuyordu. Gencin dalgınlığı otobüste de devam ediyordu. Sanki çok uzaklara bakıyor gibiydi. O da seyyar satıcı gibi düşündüğünden, sık sık ayaklarının arasındaki çantasını kontrol ediyordu. Son günlerde iyice artan “kapkaç” olayları düşünülürse bu tedirginliklerinde pek de haksız sayılmazlardı.

Otobüs Taksim’den Unkapanı’na doğru yol almadan önce Tarlabası durağında durdu. Evrak çantalı iki genç burada indi. Onlardan başka da inen olmamıştı. Burada otobüse dört ihtiyar bindi. Zar zor yürüyerek arkaya doğru ilerlemeye çalıştılar. Şoför, kafasını bile kaldırıp bakmadan, ezbere: “Arkaya doğru ilerleyelim, bakın arkada o kadar boşluk var!” diye bağırarak onlara yardımcı olmaya çalıştı. Aslında yardımcı da olmuştu. Bu ikazın ardından herkes bir parça arkaya doğru ilerledi. Yeni binen dört yaşlının üçü bayan, biri erkekti. Ön sıralarda bulunan iki genç kalkarak bu yaşlılara yer verdi. Onlar da teşekkür ve hayır dualar ederek bu koltuklara oturdu. Aslında dördü de bir yer bulup oturmak niyetindeydi. Fakat yine de kibarlığı elden bırakmadan bu koltukları birbirlerine teklif etmeyi ihmal etmediler.

Oldukça zayıf ve ufak tefek olan üç bayanın, iki kişilik yere sıkışarak oturması sonucu ihtiyar adam ayakta kalmıştı ve çevreye saçtığı bakışları ile sürekli kendisine yer verebilecek gençleri tarıyordu. Kendisinden yaşça genç olan bir adama imalı bir şekilde baktı. Adam, bu bakışlardan rahatsız olsa da aldırış etmedi. Bu sırada devreye üç yaşlı kadın girdi. Kinayeli bir sohbe başladılar. Üstelik konuşmalarını herkesin rahatça duyabileceği bir ses tonu ile yapmaya özen göstererek...

Birisi: “Yok yok... Eskisi gibi değil şimdi. Zaman çok değişti. Eskiden yaşlı biri otobüse bindi mi, herkes ona yer vermek için yarıştırdı. Şimdi nerede efendim!” Bir başkası:

“Ne demezsiniz efendim! Şimdi bizlere yer vermemek için uyuyor numarası yapanlar bile var.” Üçüncü kadın: “Tabi ya... Nerde canım o eski günler.”

Kadınlar devam edecekti ama ihtiyar adamın imalı imalı baktığı adam sinirli bir şekilde sözlerini kesti: “Amcacığım. Ben bekçiyim. Gece çalışıyorum. Siz öğleye kadar uyuyup emekli pasolarınızla öğle çayına giderken dün geceyi ayakta geçiren ben, henüz evime gidiyorum. Onun için bu iğneli sohbetinizi çay arkadaşlarınıza saklayın.” dedi.

Adamın bu beklenmedik çıkışı herkesi şaşırtmış olmalıydı ki, otobüste kısa bir sessizlik oldu. Buna en çok da kendilerine karşı böyle bir çıkışı beklemeyen ihtiyarlar şaşırmıştı. Ayaktaki yaşlı adam zorlukla: “Yok evladım. Niye üzerine alınıyorsun ki?” diyebildi. İhtiyarlara çıkışan adam: “Yok, ben söyleyeyim de...” dedi ve sustu. Konunun üzerine giden de olmadı. Herkes tekrar eski haline büründü.

Otobüs, Saraçhane Alt Geçidi’nde bulunan duraklarda durdu. Burada da birkaç kişi otobüsten indi. Nasılsa otobüse binen olmamıştı ve kalabalık biraz rahatlamıştı. Şoför de önceki durakta otobüse binen kafa dengi bir adama, mesleğinin zorluklarını anlatmaya koyulmuştu. Bu sırada, trafikte seyreden sürücülerden birisi, hatalı bir şekilde aracının burnunu otobüsün önüne kırdı. Şoför, ustaca bir manevra ile önce otobüsün burnunu sağa kırdı ve sonra da frene basarak tehlikeyi atlattı. Otobüsteki yolcular da tedirgin olmuşlardı. Bu yüzden biraz argo da olsa, şoförün, kendilerini tehlikeye atan adama söylediklerine katıldılar. Hatta az evvel susmuş olan ihtiyarlar bu kez de trafik konusunda trajikomik bir sohbete başladılar. Şoförün az evvel mesleğin zorluklarını anlatmakta olduğu adam: “Bakkaldan almış abi adam ehliyeti!” diyerek gayet klasik bir söylemde bulundu. Şoför de hemen: “Bakkaldan

alsa iyi ya! Gazoz aldı diye yanında vermişler.” diyerek arkasından bir argo cümle daha savurunca konuşan adam, verdiği gazın yerini bulmasının memnuniyeti ile sırıttı. Şoför, söylenmeye devam ediyordu: “Biz de can taşıyoruz kardeşim! Adamın bir kere kendisine saygısı yok. Kendini ezdireceksen git başka bir yere tosla. Ağaca duvara vur da başkasının canını yakma!”

Diğer adam: “Sizin iş, çekilir şey değil abi ya!” diyerek destekledi onu.

Şoför: “Hemşerim. Zaten bu arabacılığın hiçbir çeşidi çekilir iş değil de işte... Ne yaparsın, ekmek parası. Bak araba dört teker. Altından hava geçer. Rahmetli anam da hiç hazzetmezdi bu araba işinden. ‘Arabacı olacağına limon sat.’ derdi.” dedi.

Şoför cümlesini bitirince onunla sohbete dalmış olan adam: “Neyse abi ya... Sıkma canını.” dedikten sonra devam etti. “Rahmetli ananız ‘limon sat’ dediğine göre, Adana taraflarından falan olmalısınız. Öyle mi?” diye aptalca bir geçiş yapınca buna şoför de bozuldu.

Aksaray’a gelmişler ve durakta durmuşlardı. Şoför, kapıyı açarken bunu fırsat bilerek adama: “Neyse hemşerim... Hadi arkaya doğru ilerleyin de yolcular binsin.” dedi.

Adam da biraz önce sarf ettiği cümlenin saçmalığını fark etmiş olmalı ki bir şey demeden arkalara doğru ilerledi. Otobüs bu duraktan da iki kişi alarak ilerlemeye başladı. Şoför, aynadan arka koltuklara doğru baktı. Sonra efkârlıca başını sallayıp az evvel boş şişeleri yerleştirdiği koltuğun yan kısmına elini soktu. Biraz el yordamı ile karıştırdıktan sonra küçük bir el radyosu bulup çıkardı. Otobüs eski olduğu için ve toplu taşıma araçlarında müzik dinlenmesi pek de uygun olmadığından, çareyi bu küçük el radyosunda bulmuş olmalıydı. Kırmızı ışıktaki durmuş olmalarından da faydalanarak radyoyu karıştırmaya başlayan

şoför, hareketli bir Anadolu türküsünde durdu. Yeni yetme şarkıcılardan birisi: “Amman Adanalı, Yavrum Adanalı!” diye bağırıyordu. Radyonun sesi sadece şoförün ve ön sıradaki birkaç kişinin duyabileceği kadar az olsa da az evvel şoföre memleketini soran adam hemen kulak kesildi. Yine memnun olmuş tavırlarla gülümsemeye başlamıştı ki şoför, aynadan bunu fark edince yavaşça radyonun istasyonunu değiştirdi. Şimdi, Zeki Müren: “Deh Deh Döldül”ü söylüyordu.

Dışarıdaysa hayat tüm hızıyla akıp gidiyordu. Yollardan gelip geçen insanlar, sokak satıcıları, arabalar, okulu asıp yollarda gezen öğrenciler, yol kenarındaki ağaçların altında gölgelenen ihtiyarlar, otobüs yoluna paralel, Topkapı’ya doğru uzayıp giden tramvay yolu...

Otobüs Fındıkzade dolaylarında yavaşladı. Şoför, üç beş belediye otobüsünün yolun sağına çekildiğini fark ederek: “Allah Allah, hayırdır inşallah!” dedi. Bir polis, yol ortasında durup trafiği ayarlamaya çalışırken üç beş polis de ellerinde telsizlerle otobüsü diğerlerinin yanına park etmesi için işaret veriyorlardı. Şoför yine: “Belediye otobüsüne de çevirme mi olurmuş! Allah Allah!” diye söylenerek direksiyonu polislerin gösterdiği yere doğru kırmıştı ki “çevirme” sözünü duyan bir yolcu, heyecanla ayağa kalktı.

Bu yolcu, Mecidiyeköy’de otobüsün nereye gittiğini sordukları dalgın gençten başkası değildi. Belki kimse fark etmeden, telaşlıca ayağa fırlamıştı. Sonra sağına soluna bakınarak telaşlıca tekrar yerine oturdu. Ayağının arasındaki çantayı da ayağı ile çekerek önüne çıkardı. Bu sırada otobüs durmuş ve şoför, polislerin içeri girebilmesi için kapıyı açmıştı. Genç, telaşla tekrar ayağa kalktı. Üç yaşlı kadında otobüse binen ihtiyar adam: “Evladım incek misin?” diye sordu.

Hava sıcaktı ve sırlsıklam terlemiş olan genç tekrar yerine oturdu. Bu kez yerdeki çantayı sapından tutarak kaldırdı ve kucağına koydu. Şoför, el radyosunu kapatarak polisleri karşıladı: “Hayırdır memur bey?”

Otobüse binen orta yaşlı iki polisten ilki, şoföre: “Telaşa gerek yok. Küçük bir arama yapıyoruz.” diyerek kulağı hizasında tuttuğu telsizi ile arkaya doğru ilerleyecekti ki; gözü, kucağındaki çanta ile ileride oturmakta olan gence takıldı. Bir an için göz göze geldiler. Genç, bir elini fermuarını yarısına kadar açtığı çantanın içinde tutuyordu. Polis bunu fark edince: “Herkes sakın olsun!” diye ellerini ileri doğru uzatarak bağırdı.

Polisin bu cümlesinden sonra şiddetli bir ses her şeyi anlamsız kıldı. Büyük bir basınç kulakları sağır edercesine yayıldı.

30 Yıl

Bir şeyin en kenarı vardır ya burası işte orası. Güya İstanbul. Oğluna söylemedi ama buranın İstanbul ile alakası yok. Hatta akşam haberlerinden sonra bazen hava durumuna bakarken yarın hava nasıl olacak diye; aklında hem İstanbul'un hem de Tekirdağ'ın tahminlerini tutardı. Her seferinde Tekirdağ'ın tahminleri çıkardı burada. İstanbul'dan iki vasıta ile gelinebiliyordu. Biri -trafikten dolayı- iki saat, diğeri kırk dakika süren şehirlerarası yolculuk gibiydi. Arada bir yerlerde ihtiyaç molası bile verseler olurdu hani. Üstelik ikinci araçtan indikten sonra da en az on beş dakika yürünüyordu eve ulaşabilmek için.

Şehrin en kenarındaki sitenin, en kenarındaki apartmanının, en kenarındaki dairesinde oturuyorlardı. Evin balkon veya penceresinden baktığında çok uzaktan silueti görünen bir yoğurt fabrikasından başka medeniyet namına bir emare yoktu. Hatta o yoğurt fabrikasına giden bir yol bile olup olmadığından şüpheleniyordu.

“Hey gidi hey” diye geçirdi içinden eski belediye çavuşu Ramazan. Burada zabıta diyorlar aynı işi yapanlara. Kasabasında “belediye çavuşu” derlerdi ya o bakımdan. Keyfi de havası da yerindeydi kasabasındaki eski günlerinde. Kasabada ortaokulu bitiren ender kişilerden olduğundan, devlet memuru olma hakkı tanımışlardı eskiden

kendisi gibilere. O da askerden gelir gelmez başlamıştı bu işe. Tam otuz yılını vermişti kasabanın belediyesine. Zaten belediye de otuz iki yıllıktı. Her seçimde sıraya girmiş gibi bir sağ partiden seçilirdi başkan, bir de sol partiden. Toplamda yedi başkan değişmiş, ama o kasabanın ve belediyenin değişmeyen tek demirbaşı gibi burada kalmış ve emekli olmuştu. “Dile kolay Ramazan” dedi içinden, tam otuz yıl.

İşe başladığı yıl evlenmişti. Şimdi yanında yaşadığı ilk çocuğu Rıdvan, ikinci yılda doğmuştu. Ardından ikişer yıl arayla diğer çocukları Gülsüm ve Süleyman katılmıştı aralarına. “Ne güzel günlerdi” dedi yine içinden. Mوبilet motoru ile eve gelir, çocuklar motora binmek için birbirleri ile yarıştırdı. Sırayla onları dolaştırırdı ve dünyanın en mutlu çocukları yapardı onları. Sonra gider üzerini değiştirirdi. Belediyenin üniformasını çıkarır, iş kıyafetlerini giyer ve yardım ederdi büyükbaş hayvanları ile uğraşmakta olan eşine. Çizmeleri giydi mi iş dayanmazdı kendisine. Sırtındaki, bacaklarındaki ve belindeki ağrıların hiçbiri yoktu o zamanlar. Şu kalbi de sanki yokmuş gibi çalışırdı o zaman. Küçük ahır temizler, arkadan saman balyalarını getirir, yem çuvalını taşıyıp yiyeceklerini hazırlardı ineklerin. Eşi de bu arada akşam sağmasını bitirip süt dolu üç kovayı yan yana dizmiş olurdu. Son olarak hayvanların sularını da verip çıkarlardı ahırdan.

Yaz zamanı ahırdan çıktıktan sonra zaman kalırdı. Bahçede oyalanırlardı o zamanda. Bamyaya, biber, patlıcan, domates, soğan ve sarımsağın yanı sıra biraz da bostan olurdu. Sırıklarını özel olarak hazırladığı ve iki insan boyunda uzayan fasulye ve börülceleri de unutmamak lazımdı ve bahçenin köşesinde, ahır duvarının dibinde küçük bir kümes. İçinde her yıl en azından beş altı tavuğun bulunduğu bir yumurta fabrikası yani.

Birlikte oturdukları sofralar, birlikte geçirdikleri bayramlar, birlikte yaşadıkları sevinçler. Bir çocuğun emeklemeye başlaması, birisinin okula başlaması, birisinin ilk adımı atıp yürümesi, birisinin sünnet olması, birisinin diploma alması, birisinin okul kazanması. Sürekli bir yenilik, sürekli bir birliktelik aynı sofrada başında. Neredeyse tamamını kendi mahsulleri olan ve şimdilerde yediği hiçbir şeyde aynı lezzeti bulamadığı yiyecekler, eşinin yemekleri. Yaz tatilleri, okul başarıları. Kasabanın dışındaki vişne tarlalarına yaptıkları ziyaretler... “Güzel günlerdi” diye geçirdi içinden yine.

Her şey, büyük oğlu Rıdvan'ın: “Ben tekstilde çalışmak istiyorum.” diye şehre gitmesiyle başladı. Okuyamamıştı Rıdvan. Önce şehre gelmiş, bir yıl sonra daha askerliğini bile yapmadan evlenmiş, ilk torunu daha yürümeye başlamadan askere gitmişti. Gelin de bu süreyi annesinin evinde geçirmiş ve doya doya torunlarını bile sevememişti o zamanlar. Rıdvan askerden gelince bir asker arkadaşı ile birkaç iş kurma denemesi gerçekleştirdi ise de bu onların köy dışındaki vişne tarlalarına malolmuştu. Sonradan sabırla ve çalışarak bir fabrikada güvenlik şefliğine kadar yükselmişti. Şimdi İstanbul'da o fabrikanın yeni bir imalathanesi açılmıştı ve o da çalışmak için gelmişti buralara kadar. İki torunu vardı. Allah'tan küçük torun dedesi ile biraz zaman geçiriyordu da hepten dünyadan ve insanlardan kopup gitmiyordu bu bir sürü yabancının birbirine yabancı olarak yaşayıp gittiği şehirde. Bu yüzden küçük kızın okuldan gelmesini dört gözle bekliyordu. İlk torunu, üniversite sınavlarına hazırlanıyordu iki yıldır kazanamadığı halde. “Aynı babası, okumaz bu çocuk.” diye düşünse de hiç karışmıyordu aile işlerine. Zaten elin kızının evinde yaşıyordu. En iyisi etliye sütlüye karışmadan gül gibi geçinip gitmekti. Varlığı ile yokluğu

bile belli olmasa olurdu hani. Zaten öyleydi de. Rıdvan bankalara biraz borçlanmış da köyde tek başına oturduğu evi satıp onun borçlarını ödemiş ve onlarla kalmaya başlamıştı. Aslında başını sokacak bir yeri olsa ne işi vardı bu şehir kenarlarında. Kendi kendini idare edip yaşayıp giderdi kasabasında. Ne de olsa orada bir ağırlığı vardı. Kasabanın “belediye çavuşuydu” bugüne bugün. Kahveye gitti mi eşe dosta çay ısmarlar, lafi sohbeti dinlenir bir adamdı. “Ahh kasabam!” diye geçirdi içinden.

Yaprak dökümü devam etmişti. Gülsüm’ü yan köyden tanıdıkları bir aileye gelin olarak vermişlerdi. Allah’tan rahatı iyiydi. Kafasının en rahat olduğu çocuğuydu kızı. Onun köy koşuşturması içinde de olsa mutlu bir hayat sürüyor olması teselli ediyordu kendisini. Belediye çavuşu, bu ayrılıklar arasında en acısını Gülsüm’ün gelin olup gitmesinden iki yıl sonra yaşamıştı. Biricik eşini kaybettiği gün. Zaten o güne dek yaşını bile göstermeyen Zabita Ramazan, eşini kaybettiği o yıl içerisinde beş yaş birden yaşlanmıştı sanki. Ve sonrasında, sanki yıllar ikişer üçer geçmeye başlamıştı onun için. Amansız hastalık bir ay içinde gelip almıştı eşini elinden. Doktorlar da, tıp da bir şey yapamamıştı. Ciğerlerden bir hastalığın bu kadar kısa sürede birisini öldürdüğünü o güne dek ne duymuş ne de görmüştü. “Kader.” dedi. “Kader işte!”

En küçük oğlu da köyden akın akın kaçmaya başlayan gençlerin arasına katılıp çalışmak için yurtdışına çıkmıştı bundan on beş yıl önce. Şimdi dünyanın öbür ucunda Kanada’da yaşıyordu. Hepi topu üç kez görüşmüşlerdi bunca yıl içinde. İlk zamanlarda sık sık mektup yazsa da şimdilerde telefonlar her evde yaygınlaşmasına rağmen iki ayda bir konuşuyorlardı. Hatta iki ayın dörde vardığı da oluyordu zaman zaman. Allah’tan bayramlar vardı...

Saate baktı emekli zabıta memuru. İkinci vakti olmuştu. Torunu birazdan gelirdi eve. O gelmeden namazını kılıp hazırlansa iyi olurdu. Belki çıkıp dolaşırlardı biraz. Yoksa bu açık hava hapsine benzer yerde sırt, bel ve ayak ağrılarında önce sıkıntıdan ölecekti. Bu sırada kapının zili çaldı. Mutfaktan gelinin sesini duydu. “Baba ellerim bulaşık, su gelecekti kapıya bakar mısınız?” Odadan çıkıp kapıya gitti. Gelen sucuydu. Kapının arkasına astıkları küçük kesede su alırken lazım olan bozuk paraları biriktiriyorlardı. Oradan ödedi suyun parasını ve boş damacanayı verip dolusunu kapının iç kısmına bıraktırdı sucuya.

Sonra kapı kapandı.

Son piyade

“Kötülük ne kadar artarsa, iyilik yapma sebebi de bir o kadar artacak. Şüphesiz daha güç olacak ama daha da gerekli. Unutmamalıdır ki savaş kurbanlar ve kahramanlar üretir. Savaşın kazanımı olmaz. Bir savaşı kazandığımızda onu kayıp da ederiz.” Tarkovsky

Yaz mevsiminin tüm harareti ile yeryüzünü kavurduğu bir Temmuz öğleniydi. Sıcaklığın gölgede kırk dereceye yaklaştığı bu günde her yer bembeyaz karla kaplıydı. Soğuk insanın kanını donduracak kadar sert ve etkiliydi!

Bedeninin sıcaklığı, bu karakışa ölümüne karşı koyuyor ve bıçak sırtındaki o ince çizgide, ölüm ile hayat arasında gidip geliyordu. Sanki bütün yük gözkapaklarındaydı. Göz kapaklarını on saniyelikliğine kapatması demek, hayat sıcaklığını ölümün soğuk ellerine teslim etmesi anlamına geliyordu. Bunun farkındaydı ve bu yüzden kesinlikle uyuklamamalıydı. Gözlerini asla kapatmamalıydı.

Kar kısa aralıklarla dursa da sürekli yağıyordu. Çam ağaçlarının neredeyse karlarla kapanan dalları arasından fişkırان yeşillik de olmasa, tüm evrenin kara teslim olduğu hissine kapılacaktı insan. Bazen bu dallar, üzerinde biriken karı daha fazla taşıyamayarak yere bırakıyordu sessizce.

Hiç ses çıkmaya da bu kısacık hareket çok önemliydi onun için çünkü her yeri ölüm sessizliğinin sarmasını kabul etse de hareketsizliğe ve durgunluğa tahammülü yoktu. Kar kütlesinin dalların üzerinden yere düştüğü ve yükünden kurtulan çam dalının boşlukta rahatlamışçasına sallandığı o kısacık an, bu yüzden onun için çok anlamlıydı. Ölümün zıddı hayat ve hareketti. İşte yine ileride bir ağaç, pardesüsünün omuzlarındaki karları temizleyen bir adam gibi karları gövdesinin dibine bıraktı. Bunu görünce gözlerinin içi güldü ama bu gülümsemeyi dudaklarıyla desteklemesine imkan yoktu. Çünkü nerede ise soğuktan yüzü felç olmuş vaziyetteydi. Burnundan ve ağızından dışarı verdiği nefesi, bir haftalık kirli sakalının ve bıyığının üzerinde yer yer donmuştu. İnanılmaz hızla çalışan ve tüm kontrolünün kendisinde olduğu tek şey vardı artık elinde: Zihni.

Zihni ve düşünceleri, belki de ömrünün son saatlerini geçirdiği bu yerde onunla birlikte olan yegane şeydi. Çünkü soğuk, bedenini yavaş yavaş esir alıyor olsa da zihni, inanılmaz çağrışımlarla zaman ve mekandan bağımsız şekilde yolculuk gerçekleştiriyor ve kapasitesinin son sınırına kadar değişik çıkarımlar yapabiliyordu. Mesela az evvel üzerindeki karları yavaşça yere bırakan ağacı, pardesüsünü temizleyen bir adama benzetirken aslında babasını hatırlamıştı o anda ve zihni, işitme yeteneğini bile yavaş yavaş kaybettiği, artık sadece acı bir sesle estiğini kısa bir süre önceden anımsadığı bu rüzgar, bu kar ve tipinin ortasından alarak Denizli'ye götürmüştü onu.

Ege'nin bu küçük ve şirin vilayetinde, toprak ananın tüm cömertliği ile kendilerini selamladığı bir hasat mevsimindeydi şimdi. Babası az sonra eve gelir, annesi ve ablası ile birlikte onu, bahçedeki düz taşlardan oluşturdukları patika yolun ulaştığı tahta giriş kapısında karşılardı. Sesi ni duyar duymaz bir ok gibi fırlar ve elindeki evrak çantasını bile bırakmasına fırsat vermeden boynuna sarılırdı

babasının. Ablasının yaşı biraz büyük olduğu için artık utandığını ve kendisi gibi davranmayı bıraktığını hatırlar, “olsun” derdi. Kendisi daha küçüktü ve bu güzel insanların oluşturduğu güzel evin paşasıydı ne de olsa. Yukarıdaki cumbada gününü tespih çekerek ve tonton yanakları ve burnu üzerine yerleştirdiği gözlüğü ile kitap okuyarak geçiren anneanesi ve babası onu “Paşam” diye sevmiyorlar mıydı? Ve kendisi, ne anlama geldiğini bile bilmediği bu ifadeyi, okulda kendisine ismini soran öğretmenine adı yerine söylememiş miydi? Öğretmenin uzun uzun güldüğünü hatırladı. Sınıfını, arkadaşlarını, okulunu ve mahallesini hatırladı sonra. Hatırlayabildiği bütün simalar, gözünün önünden geçti o an...

Kendisi bir pergelin merkeze sabitlenen ayağı gibi tam ortada duruyordu. Her şey etrafında ve yerdeydi ve hiçbirisi de üzerini örten karlar yüzünden görünmüyordu. Dışarıdan bakan birisi muhtemelen onu bile fark etmezdi. Hafif bir eğimin bulunduğu ormanlık arazi ile ağaçların bitip karşı tepeye kadar uzanan kocaman bir viyadüğün bulunduğu bu yerde, uzun zamandan beri nefes alan tek canlının sadece kendisi olmadığını düşünmeye başlamıştı. Evet, yalnız olmayabilirdi. Ama o canlıların insan olmadığı da aşikârdı. Bir ağacın dibine, ayaklarını uzatarak oturmuştu. Mavzerini sağ elinin işaret parmağı tetikte hazır halde, göğsünün üzerinde çaprazlama tutuyordu. İlk zamanlar daha fazla dayanabilmek için hareket etmek ve bu sayede vücudunu sıcak tutmak için sürekli ayaktaydı. Ellerini sürekli ağzının önüne getirerek ağzından çıkan nefesi ile ısıtmaya çalışmıştı. Ama bu yüzden vücut ısısının hızla düştüğünü farketmiş ve buna bir son vermişti. Sonra yavaş yavaş açlık takatini kesmeye başlamış ve şu an oturduğu ağacın altına çömelmek zorunda hissetmişti kendini. Ağzına koyduğu son lokmanın üzerinden kaç gün, evet kaç gün

geçtiğini düşündü. Gecede dolunay vardı ve ortalık karlarla kaplı ve bembeyaz olduğundan bir ara gece ve gündüzü karıştırmış da olsa en az üç gün olmuştu. Son lokmasının bir parça çiğ et olduğunu hatırladı. Sakız misali dakikalarca çiğnemek zorunda kalmıştı ilk lokmayı yutabilmek için. Son lokmayı ise bir helva gibi ağzında bir iki dolaştırıp yutmuştu. Susuzluğunu ise karla gidermişti. Boğazı yine kurumaya başlamıştı işte. Ama şimdi yerden karı alıp ağzına götürecektir gücü belki de ancak vardı. Çömelmekten de yorulup ayaklarını uzatarak şimdiki pozisyonunu aldığı burada, ilk başlarda parkasının üzerine biriken karları sık sık eliyle temizlemişti. Sonunda bu süreyi seyreltip sadece görüşünü engelleyecek kadar yığıldığında temizlemeye karar vermişti. Zihni, bu kez de İstanbul'a geldiği ilk güne, o yağmurlu ilkbahar gününe götürdü onu.

Yağmur yağıyordu ve yerden yükselen toprak kokusu, yüzüne çarpan deniz havası ile karışarak daha da harika bir şekilde geliyordu burnuna. Babasının verdiği bir adres ve isimle trene binmiş, iki günlük yorucu bir tren yolculuğundan sonra İstanbul'a ulaşmıştı. Anneannesinin, bu yolculuk için kitaplarının arasından çıkardığı ve kendisine verdiği para da neredeyse bitmiş, son birkaç bakır lirası kalmıştı. Bu parayı da Sirkeci'den Bab-ı Ali'ye tırmanan faytonlara vermemek için kendini yokuşa vurmuştu. İktisatlı bir gençti. Bir şeyi kullanırken yaptığı tercihleri, hep daha sonrasını düşünerek yapardı. Ilık bahar yağmurunda, parke taşlarla kaplı, fayton seslerinden geçilmeyen bu yoldan yürürken sıırılsıklam olmuştu. Anneanesi ne demişti bu parayı verip de yolcu ederken: "Al oğul, kefen paramdır bu banknot. Ama devletimiz ki bu gün yedi cihan ile yaka paça olmakta ve zor günler kapımızda, ana kuzularının aslan parçası olma vaktidir. Al bunu milletimize ve sana helal olsun paşam. Biz kefensiz yatsak da olur. Ve sana paşa demişken, unutma, rütben ne olursa olsun, hizmet edeceğin

devlet ve ordu çok şerefli ve bu şerefli devlet ve ordu için gerekirse son piyade olmalısın. Bu da işte en az onlar kadar büyük bir şereftir. Sen bizim gönlümüzün paşasısın. Yolun açık, uğurun bol olsun. Emanetin Rabb'ime.”

Bab-1 Ali'nin en yüksek yerine gelince dönüp İstanbul'un o eşsiz manzarasına bakmıştı. Yağmur da dinmiş ve minarelerden ikinci ezanı okunmaya başlanmıştı. Akşam olmadan babasının arkadaşını bulup en azından bu gecelik dışarıda kalmamalıydı. Cebinden çıkardığı adresi dikkatle inceleyerek karşı kaldırımında helva satmakta olan bir seyyar satıcıya yer sormak için yaklaştı.

İlerideki belli belirsiz hareketlilik yine dikkatini çekti. Dikkatle o yöne bakarak gördüklerinden emin olmak istedi. Evet, yanılmıyordu. Bunlar uzun süredir rüzgâr sesi ile birlikte ulumaları az da olsa donmak üzere olan kulaklarına kadar gelen kurtlardı. Ya da çakal. Bir önemi yoktu. Bir sürü olarak ve seri bir şekilde, karlara bata çıka bir görünüp bir kaybolan karartılar halinde bulunduğu yere yaklaşmışlardı. Gözünü ve dikkatini onlardan alarak etrafında gezdirdi. İnanılmaz bir çaresizlik, tetikte hazır bulundurduğu parmağının ucundan gelerek ta gözbebeklerine oturdu. Bu çaresizlikle gözkapaklarının dolduğunu hissetti. Elinden bir şey gelmiyordu. Tetikteki parmağını kontrol etmek için hareket ettirdi. Her an her şeye hazırlıklı olmalıydı. Başını tekrar vahşi hayvan sürüsüne çevirerek baktığında onları göremedi. Şimdi onları göremiyor olmasının, onların çekip gittiği anlamına gelmediğini çok iyi biliyordu. Kirpiklerinin ucuna gelen yaş, damla olarak yanaklarına bile süzülemedi.

On sekiz yaşını geçtiğinden beri hiç ağlamamıştı. Bir kez gözlerinin böyle dolduğunu hatırlıyordu. Askeri İdadide okumaya başlayalı altı yedi ay olmuştu. Patlak veren

Balkan Savaşları'ndan sonra zor zar da olsa tekrar geri alınan Edirne'ye, incelemeler yapmak için giden bir heyete katip olarak atanmıştı. Yüzlerce yaralı, esir ve halktan insanlarla konuşmuşlardı. İnsanlar perişan bir haldeydi. Savaşın yaraları sarılamayacak sarılsa da acısı dindirilemeyecek durumdaydı. Özellikle de kadınlar ve çocuklar için. Gözünü yaşartan sahneye gelince; şehrin oldukça dışında, etrafı taştan küçük bir duvarla çevrili ve tek katlı kerpiç bir evin önünden geçiyorlardı. Ev oldukça kötü durumdaydı. İhtiyar bir kadın, savaş öncesi terkettiği evine yeni dönmüş ve yakacak bir şeyler toplamış sırtında evine getirmekteydi. Komutanı ona sokularak yaşlı kadının yükünü almıştı. "Taşıyacak kimsen yok mu ana?" diye sorduğunda ise: "İki oğlum ve bir gelinim bu savaşta şehid oldular. İki torunumdan gayrı kimsem yok. Onların da benden gayrı kimsesi." demişti. O ısrarla komutanının yüklendiği yükü ondan almak istemiş fakat komutanı buna müsaade etmemişti. İhtiyar kadının evinin kapısına kadar gidip kapının önüne bırakmıştı yükü. Elini öpüp ayrılacakları sırada evin arkasından iki torunu koşarak gelmişler ve ninesinin yanında askerleri görünce koşarak sevinçle üzerine atlamışlardı. Diğer askerlerde ve komutanında kaban olduğu için üniformaları görünmüyordu. Sadece şapkaları vardı. O ise o gün parkasını görüştükleri yaralı bir askere vermişti ve üzerindeki üniforması çocukları daha çok cezbetmişti kuşkusuz. Hâlbuki komutanları daha üst rütbeli ve daha da özenilecek bir adamdı. Ama işte; çocuktu onlar. Önyargısız, art niyetsiz, tertemiz bir düşünce ve kalbe sahip birer çocuktular. Ve bu savaşlara neden olan koca koca adamlar. Keşke onlar da hiç büyümeseler ve hep böyle birer çocuk olarak kalsaydılar. Ya da içlerindeki o masumiyeti, büyüdükçe kaybetmeselerdi. İhtiyar kadının torunları, asker gördükleri için çok sevinçliydimler. Ninesine bakılırsa ikisi de asker

olmak istiyordu. Çocuklar çamur içindeydiler ve üzerine atladıkları zaman üniformasına çamur bulaştırarak kirletmişlerdi. Bunu hiç dert etmedi. Onları öpüp başlarını okşayarak oradan ayrıldılar. Ayrılmadan önce komutanı çocuklara isimlerini sormuştu. Onlar da “hazır ol” vaziyetine geçerek isimlerini söylemişlerdi. Çocuklardan birisinin adı “Muzaffer” diğèrinin ki de “Alparslan” idi. İkisinin de aklıktan benizleri sararmıştı ve çok bakımsızdılar. Komutanı bahçe dışına çıkınca gözyaşlarını tutamamış ve ağlamaya başlamıştı. “Dört yanından kuşatılan ve onlarca cephede savaşan, yiyeceğı ve giyeceğı olmayan bu insanlar ne büyük bir ruha ve ne yüksek bir anlayışa sahipler ki dağılmakta olan bir devletin çocuklarına bile “Muzaffer” ve “Alparslan” isimlerini koyuyorlar. Bu devlet belki dağılabilir, ama bu millet asla yok edilemez.” demişti. Bunun üzerine başını çevirip son kez eve baktığını, kendilerine el sallayan iki küçük kardeşi gördüğünü ve dolmuş olan gözlerinden üç damlanın yanaklarından süzöldüğünü hatırladı.

“Soğuk ısırması” evet şu an yaşadığı şey, tam olarak buydu. Önce vücut ısısı düştü sonra el ve ayaklarında bir uyuşma meydana geldi. Ve donmanın bileklere ulaşması, en kritik andı. Birçok arkadaşını bu şekilde yollarda bırakmak zorunda kalmıştı. Sonu kaçınılmaz bir ölüm uykusuna hazırlanıyordu. Buraların hep vatan toprağı olarak kalması ve hiç tanımadıkları insanların canları, malları ve namusları için çıktıkları bu yolculuk, bu noktadan sonra ötelere açılıyordu. Tüm bunları düşünürken kar yağışı nâdiren duruyordu. Ufuk neresi kestirmek çok zordu. Yer ile gökyüzünün nerede keştiğı belli olmasa da gökyüzünde belli belirsiz bir buz maviliğı var. “Burada gökyüzü mavisi bile buzlu.” diye düşündü. Fazla iyi duyamasa da rüzgar kesilmişti.

Aklına az evvel belli belirsiz gördüğü vahşi hayvanlar geldi. Etraflarında bir yerlerde dolanıyor ve uygun anı bekliyor olmalıydılar. Nefes alıyordu ama yaşıyor da sayılmazdı. Niçin saldırmadıklarını merak etmeye başladı. Evet, bu dağ başında ve kara kışın tam ortasında canlıların açlıktan kırıldığı bu zamanda, bu vahşi hayvanların aklından ne geçiyordu acaba? Bu soru üzerine fazla takılmadan bambaşka bir konuya zıplamıştı zihni. Nereden biliyordu ki bu hayvanların “vahşi” olduklarını. Ne vahşiliklerini görmüştü bu güne dek. Sadece duydukları vardı ve duyduğu tüm o şeyler de insanoğlunun anlattığı şeylerdi. Belki de spor adına, sanat adına, edebiyat adına işleyecek güzel bir konu olarak görmüşlerdi bu evcil olmayan hayvanları ve kendi içlerindeki vahşi duyguları bu zavallıların boyunlarına dolamışlardı. Muhtemelen böyle olmalıydı. Yolculuğun son kısımlarında bir kurda rastlamışlardı. Aynen kendileri gibi sürüden ayrılmış ve yolunu kaybetmiş olduğunu düşündüğü bu hayvanı bir arkadaşı vurmuştu. Onları fark ettiği anda ürkmüş ve korkuyla kaçmaya başlamış fakat bunu başaramamıştı. O an ona çok acımişti. Sıradan bir köpekten farksız gelmişti çünkü ona.

“Soğuk ısırması” onu önce ayak parmaklarından, sonra bileklerinden sonra da dizlerinden ve son olarak belinden yakalamıştı. Belinden aşağısını tam olarak hissedemiyordu. İstanbul’dan yola çıktıkları ilk günü hatırladı. Sonbaharın son günlerinde, bir pastırma yazı yaşıyordu avrupalıların “Hasta Adam” adını taktıkları Osmanlı Devleti’nin başkenti. İktidarda olan İttihat ve Terakki Hükümeti ile anlaşan Almanlar, İngiliz donanmasından kaçarken sığındıkları İstanbul’da iki gemisine Osmanlı bayrağı çekerek Rus limanını bombalamışlar ve “Hasta Adamı” da dünyaya kasıp kavuran cihan harbine dahil etmişlerdi. Şimdi limanları bombalanan Rusya, uzun süre doğu illerinde rahat

durmayan bir zamanların “Millet-i Sadıka”sını da yanlarına alarak bir cephe açacaktı kuşkusuz. Her şey nasıl da başlamıştı? Sırlı bir genç, Avusturya – Macaristan prensini vurmuş ve elli milyon insan birbirine girmişti. Elleri kalem tutması gereken öğrencilerin eline silahlar tutuşturulmuş, huzurlu çatıları altında yaşamak isteyen kadın ve çocukların içine korku örülmüş ve doğudan batıya ülkeler tam bir delilik yarışına girmişlerdi. Sırlı öğrencinin prensi öldürmesi sadece fitili ateşlemişti. Yoksa değişen bu dünya düzeninde ülkeler ve hükümetler, bu savaşa dünden hazır durumdaydılar.

Enver Paşa, hükümetin ve ordunun en yetkili kişisi olarak stratejisini belirlemiş ve bahar gelmeden Rusya’ya saldırarak onları hazırlıksız yakalamayı planlamıştı. Büyük sorumluluğunu omuzlarında taşıdığı devletin kurtuluş reçetesinin bu olduğu inancıyla oradan uzanarak Orta Asya’da bulunan Türk dünyası ile sınırları kavuşturmak düşüncesiyle emrini vermişti. Trenlerle ve yaya olarak değişik merkezlerden büyük bir ordu doğuya doğru hareket etmişti. Her geçtikleri yerlerden kendilerine katılımla çoğalıyor ve bir çığ gibi hareket ettikçe büyüyerek yol alıyorlardı. Kayseri’ye ulaştıklarında Ege ve Akdeniz bölgelerinden gelenlerle karşılaşmıştı. Ömründe kar görmemiş bu Anadolu delikanlılarının çoğu, yazlık kıyafetlerle gelmişlerdi buraya. Pastırma yazı ise daha Eskişehir’e gelmeden bitmiş, önümüzdeki beş ayı kasıp kavuracağı her halinden belli olan acı bir kış kendisini hemencecik göstermişti. Bir çoğunda asker üniforması bile bulunmuyordu. Vatan için denmiş ve çağırılmışlardı, kahramanlık ninnileri ile beşikleri sallanan bu gençler. Azımsanmayacak bir bölümü daha çocuk yaştaydı.

Burası Sarıkamış’tı. Muhtemelen buradaki son piyade idi. Aklından ninesi geçti. Aynen dediği gibiydi işte. Son

piyade olmuştu burada. Muhtemelen kurtulan az sayıda asker vardı iki taraftan da. Belki savaş başlamış ve sürüyordu bir yerlerde. Belki arkadan yardım gelmişti. Kimbilir belki de ordu geri çekilmiş veya bir barış antlaşması imzalanmıştı. Ama bunların hiçbirisini öğrenemeyecekti. Bir insanın damarlarında kanın donmasına imkan var mıydı acaba. Çünkü nasıl olduğunu bilemese de hissettiği şey tam olarak buydu. Uzaklara baktı başını çevirmeden. Sadece gözleriyle.

Uyuma isteği, oksijenle birlikte beyninin tüm hücrelerine gidiyordu. Göz kapakları taşıyamayacağı kadar ağırlaşmıştı ve çabaları fayda vermiyordu artık. Kapandılar yavaşça. Aniden açıldı sonra. Görmese de açıldı. Sonra yine yavaşça kapandılar. Kapalı vaziyette kaldı bir süre. Açılmasa da bir deneme, bir oynama oldu gözkapaklarına. Ama açılmadı. Uzun süre. Ve artık hareket yoktu.

Temmuzdu, öğlendi, sıcaklık gölgede kırk dereceydi ve her yer karlarla kaplıydı. Uzaktan at sesleri geliyordu. Yanlış duyuyor olmalıydı. Bu kadar sesi en az bir tabur süvari çıkarabilirdi. Ama ya gözleri? Daha yeni kapanmıştı ve hiç de açabileceğini sanmıyordu. Yine de içinden bir ses denemesi gerektiğini söylüyordu. Burnuna da taze çimen, çiçek ve çam kokusu geliyordu. Sesler git gide yaklaşıyordu. Dizlerini gayri ihtiyari göğsüne doğru çekti. Buna inanamamıştı. Öyleyse gözlerini de açabilirdi. Aklına birden korumakla görevli olduğu arkadaşlarının cansız bedenleri geldi. Ve aniden gözünü açtı. Karşıdan bir süvari birliği hızla kendisine doğru geliyordu. Fırladı ve ayağa kalktı. Silahını ateş pozisyonuna getirdi ve dikkatle sancağa baktı. Bunlar kendi ordusundandı. Rahat bir nefes aldı. Sonra etrafına bakındı. Arkadaşlarının teker teker uykuya daldıkları yerlerde çiçekler vardı. Karlar? Evet kar yoktu hiçbir yerde. Bembeyaz bu çiçekler yemyeşil çimenlerin üzerinde

duruyordu. Süvariler bu sırada hemencecik yanında bittiler. Hemen selamını verdi. Komutan sordu: “Bineğin var mı asker?” Hemen cevapladı. “Yok komutanım.” Komutan arkaya bakıp başını salladı. Başka bir süvari yularından tuttuğu boş ve tam teçhizatlı bir atı sürerek yanına getirdi ve yularını ona uzattı. Komutanla göz göze geldiler. Komutan gülümseyerek “Hadi bakalım. Daha yolumuz uzun. Kore’ye gidiyoruz.” dedi. Hiçbir şey anlamamıştı ve orasının neresi olduğu hakkında da hiçbir fikri yoktu. Yine de komutanını ikiletmedi. Silahını uygun pozisyonda sırtına geçirerek seri bir şekilde atın sırtına çıktı. Komutan elini kaldırarak ileri işareti yaptı ve atını sürdü. Peşinden bütün askerler hızla karşı tepeye doğru at sürdüler. O da son kez etrafına ve gökyüzüne bakındı. Atını kendi etrafında bir iki kez döndürerek her yöne baktı. Ve uzaklaşan süvarilere yetişebilmek için atını mahmuzladı...

Titrek ışığın hüzünlü dansı

Annesi kahvaltı için odasının kapısını çalmamıştı henüz ama o çoktan uyanmıştı. Normalde uykusu ağırdı. Buna bir de annesine nazlanmasını eklersek kahvaltısını yaparak okula yetişmesi şaşılacak bir durumdu. Ama bu sabah erken uyanmıştı çünkü mutfaktaki anne ve babasının yüksek sesle konuştuklarını hatta tartıştıklarını duymuştu. Üstelik, tartışmanın konusu da bizzat kendisiydi. Babası onun yaşının henüz küçük olduğunu ve çalışmasının uygun olmadığını söylüyordu. Böyle giderse okuldan iyice soğuyacağını da en büyük endişesi olarak dile getiriyordu. Annesi ise durumlarının zorluğuyla alakalı özenle seçilmiş ve babasını incitmeyecek örnekler veriyor, günde birkaç saat çalışmasında bir sakınca görmediğini söylüyordu. Üstelik çalışma hayatını tanımanın onu olgunlaştıracağını ve içinde buldukları hayata karşı onu daha güçlü yapacağı tezini savunuyordu.

Yatağından çıkmadan can kulağıyla tüm bu konuşmaları dinledi. Ebevenynleri bir karara varamamışlardı. Bu konuşmayı daha uygun bir zamanda devam ettirme konusunda anlaştilar. Okula geç kalmadan kahvaltı yapıp evden çıkmaları gerekiyordu. Annesinin odasına yaklaşan ayak seslerini duyunca hemen yüzünü duvardan yana dönerek uyuyormuş gibi yaptı. Şimdi her sabahki uyandırma

ritüeli tekrarlanacaktı. Kadıncağız, tatlı sözlerle onu güzelce uyandırmak için en az beş dakika uğraşacaktı.

Babasından sokağın başında ayrıldı. Bu noktadan okula ulaşabilmek için iki kilometrelik yolu yürümesi gerekiyordu. Aslında evlerinin bulunduğu mahallede bir okul bulunuyordu ama babası ısrarla daha iyi eğitim verilen bu okula gitmesi için çabalamış, hatta yerel yönetimden önemli birkaç kişi ile bizazat görüşmüştü. Çok da iyi yapmıştı doğrusu. Okulunu, öğretmenini ve arkadaşlarını çok seviyordu. Yolu üzerindeki bir mezarlığın bahçesinde harika güller bulunuyordu ve o da bu güllerden güzelce bir tanesini bekçinin de izniyle alıyor, Fransızca öğretmeni Madam Sofia için okula götürüyordu. Bu sabah da taze, güzel kokulu harika bir gülü Bekçi Viktor'un izniyle alarak okula ulaştı.

Son ders başlamıştı. Müzik dersiydi ve kendisinde bu konuda fazla bir yetenek olmadığını düşündüğünden çok da hoşlanmıyordu bu dersten. Daha çok sosyal bilimlere ilgi duyuyordu. Bunun yanında matematiği de son derece iyiydi. Hatta başka bir okul ile yapılan bilgi yarışmasında matematik dalında okulun temsilcisi olmuştu. Sanatın sadece bir dalı ilgisini çekiyor, merakını cezbediyordu; sinema. Sinema ve filmler hakkında çok şey duymuş ama hiç film izleme şansı olmamıştı bu güne dek. Özellikle zengin arkadaşlarının anlattıklarını hayalinde canlandırmaya çalışıyordu. Ama bunu hayal edebilmesi doğuştan kör birine mavi rengi anlatmak kadar zordu. Acaba nasıl bir şeydi bu? İnsan gibi canlı bir şey, fotoğraf gibi cansız bir şey olarak nasıl oluyor da bir perdede hareket ediyor ve nasıl oluyor da tüm bunlar bir ışığın içinde bir makineden fıskırarak o perdeye akıyordu? Son iki aydır kentin en büyük sinema salonlarının bulunduğu binanın önünde seygar

olarak satış yapıyordu ama bileti olmadan o koridora girmesi ve salonlara ulaşarak bir filmi görmesi mümkün değildi. Annesi ve babasıyla bu meseleyi konuşmuş, ama olumlu bir sonuç alamamıştı. Aslında onlar da çocuklarına bu konuda yardımcı olamadıkları için üzülüyorlardı ama ellerine geçen ve geçecek olan her bir frankı bile temel ihtiyaçları için kullanmak durumundaydılar. Yine de babasından karnesinin iyi olması hâlinde yaz tatilinde birlikte sinemaya giderek film izleme adına önemli bir vaat koparmıştı. Şunun şurasında yaz tatilinin başlamasına ne kalmıştı ki. Önünde sadece bir ay vardı hem tatile hem de sinemaya ulaşması için.

İşte en çok heyecanlandığı noktadaydı şimdi. Yaz tatilinin başlaması ile Akdeniz’i ve Nis şehrinin güzelliklerini görmek isteyen turistler ile dolup taşacak olan bu sokaklar şimdilerde de تنها sayılmazdı. Havanın kararmaya başlaması ile birlikte sinemanın da gösterimi başlayacak ve büyük salonda gösterilecek Amerikan yapımı filmi izlemek isteyenler burada uzun kuyruklar oluşturacaklardı. Gösterilecek olan filmlerin resim ve afişleri de dış duvardaki panolara asılıyor, isimleri büyük harfler ile binanın giriş kapısının üzerine yazılıyordu. Belki hiç film izlememişti ama son iki yıldır burada gösterilen tüm filmlerin afiş ve fotoğraflarını kaçırmadan takip etmişti.

Büyük binalardan birisinde bulunan kocaman saate baktı. Saat altıydı, daha bir saat vardı satışın başlamasına. Yedide başlayan satışı bir saatte bitirerek dönüşteki otobüse yetişip en geç sekiz buçukta evde olması gerekiyordu. Satış yapacağı jilet, kibrit ve tarakları almak için babası ile anlaştıkları dükkana doğru ilerledi. Ceplerine doldurduğu bu malzemeleri burada satış yapan başkaca rakiplerinden önce ve fazla satmayı başarmalıydı.

En sevdiği öğretmeni Sofia'nın Fransızca dersindeler. Öğretmeni bugün onun neredeyse kalbini durduracak bir haber vermişti. Belediye ve şehrin eğitimden sorumlu müdürlüğünün çalışması sonucu, Nis'deki tüm okullarda birer günlük sinema gösterimleri yapılacakmış. Tabi bu gösterimlerde aktör ve aktristlerin rol yaptıkları birer film oynatılmayacakmış. Çocukların eğitimlerine katkısı olacağı düşünülen bazı belgeseller gösterilecekmış. Sofia özellikle onun sinema merakını, yazdırdığı Fransızca kompozisyonlardan dolayı bildiği için, onun bu işe daha da sevineceğini biliyordu. Bu sinema gösterimi haberinden sonra ona dönmüş ve: "Sana bunun dışında bambaşka bir sürprizim daha var." demişti. Acaba bu sürpriz neydi? Ama fazla da düşünmesine gerek yoktu. Sonunda ışığın içinden fıskıran fotoğrafların perdede canlanmasını görebilecekti. Bir an önce günün bitmesini istediği günlerden birisiydi bu gün. Bu haberden sonra derste başka neler konuşulduğunu bile hatırlamıyordu.

Bu akşam, annesinin yardımı ile ödevlerini de yapmıştı. Sonra anne ve babasının eski fotoğraflarından oluşan albümlerine baktılar annesiyle. Ne zaman bu albümlere baksa annesi hüzünlenir, annesinin hüzünlendiğini gören babası da üzülürdü. Babası bazı günlük gazeteleri karıştırmış ve Almanya'da ortaya çıkan Hitler denilen bu adamın çok yakın bir zamanda ortalığı karıştıracığından endişe ettiğini söylemişti. Böylece konuyu değiştirip eşinin üzülmemesini sağlamayı ummuştu. Son olarak annesinin yıkadığı ve kuruttuğu çamaşırları birlikte toplamışlar, satış yaparken mal doldurduğu için yırtılan ceketinin de ceplerini dikmişlerdi. Ayakkabıları da aslında ayağını sıkıyordu artık. Bunu babasına söyleyecekti bugün. Ama durumlarının sıkışık olduğunu bildiğinden ağzını açmamıştı. Hem yazın gelmesine de az kalmıştı. Geçen yaz annesinin önümüzdeki

yıl da giyer diyerek biraz da büyük aldığı terlikleri giyerdi tüm Nis'deki çocuklar gibi. Üstelik bu yaz ayaklarına da tam olurdu bu terlikler. Şimdi bütün bunları boşverip bir an evvel uyumalıydı. Çünkü uykudayken zaman hem dinlendirici hem de dörtnala geçiyordu.

Tüm çocuklar pür dikkat ve sessiz bir şekilde perdeyi kurmakta olan görevlileri izliyordu. Önceden sinemaya gitmiş olan birkaç şımarık çocuk konuşarak gürültü yapmaya çalıştıysa da öğretmenleri buna izin vermemişti. Okulun spor salonu olarak kullanılan en büyük salondaydılar. Hademeler, atlama beygiri ve minderleri kenarlara çekerek üç sınıfın aynı anda film izlemesine yetecek kadar sandalye ile doldurmuşlardı salonu. Heyecandan farkında olmadan tırnaklarını yediğini farkettiler. Sonra utanarak indirdi ellerini. Bu sırada öğretmeni Sofia ile göz göze gelmişler ve öğretmeni onun heyecanını gülümseyerek izlemişti kısa bir süre. Bu arada öğretmenin dün söylediği ona özel sürpriz neydi acaba? O tam bunları düşünürken hazırlık çalışmaları tamamlandı ve okul müdireleri Bayan Mariam bir ön konuşma yapmak için perdenin önüne geçti. Kısaca sinemanın tarihinden ve öneminden bahsetti. Sinema için en önemli alet olan kamerayı Fransız Lumiere Kardeşlerin bulduğunu hatırlattı. Dünya için önemli olan bu buluşu kendi uluslarından birilerinin yaptığından dolayı gurur duymaları gerektiğinden bahsetti. Bugün burada kısa dört belgesel izleyeceklerdi. Müdire Mariam, her gösterimden önce gösterilecek belgesel hakkında kısa bir ön bilgiyi kendilerine verecekti. İlk belgesel, buğdayın toprağa ekilmesinden, ekmek olarak evlerine gelmesine kadar olan süreci anlatıyordu ve on dakikalık bir belgesel filmi. Salonun tüm perdeleri ve ışıkları kapatıldı. Kısa süreli sessizliği çalışan makinenin çıkardığı mekanik ses sonlandırırken kısa

sürelî karanlığı da makineden perdeye fıskıran ışık sonlandırmıştı. Heyecandan kalp atışlarının kontrolü dışında hızlandığını farketti. İşte bugüne dek merak ile beklediği film başlamıştı. On dakikanın nasıl geçtiğini anlamamıştı bile. İzlediği her kareyi hafızasına kazımıştı. Bu konu ile ilgili olarak öğrendiklerini ömrü boyunca unutmamasına imkân yoktu artık.

Bayan Mariam salonun ışıkların tekrardan yanması ile perdenin önüne geçti. Çocuklardan çıkan kısa süreli uğultuyu keserek tekrar konuşmaya başladı. Şimdi ise dünya tarihinde çekilen ilk belgesellerden iki tane örnek vereceklerdi. Kameranın icat edilmesinden sonra Lumiere Kardeşler sekiz tane kamera yaparak dünyanın değişik noktalarına göndermişler ve insanların merak ettikleri ama giderek görme imkanlarının zor olduğu bazı şeyleri onlar için bu filmlere kaydetmişlerdi. Bunlardan iki tanesini şimdi söyleyecek ama son filmi öğrencilerden birisi için sürpriz olacağını düşünerek şimdilik söylemeyecekti. Bu son cümleyi söylerken Bayan Mariam ve Madam Sofia göz göze gelerek gülümsemişlerdi. Küçük çocuk bu olaydan sonra bu sürprizin kendisi için olduğunu anlamış ve heyecanı giderek had safhaya ulaşmıştı. Sinema ile ilgili olarak kendisine nasıl bir sürpriz yapabilirlerdi acaba? Bunun için kafa yormasına gerek kalmadan beşer dakikalık iki belgeseli arda arda izledi. Bunlar Çar II. Nikola'nın taç giyme töreni görüntüleri idi ve Moskova'da Kremlin sarayında çekilmişlerdi. Diğeri ise arabaya binen İtalya kralı ve kraliçesinin görüntüleri idi.

Son kez ışıklar yandı ve küçük çocuk için sürpriz olacak film başlamadan önce kimse konuşma yapmadı. Görevliler tarafından gösterimi yapılacak makaralar ayarlandı ve gösterim başladı. Perdede şimdi şu görüntüler vardı. "Kocaman bir deniz ve uzaktan görünen evler. Denizde yüzen bazı kayıklar." Çocuk sanki bu görüntüleri hatırlar

gibi oldu ama çıkaramadı. Zaten görüntüler hızla akıyordu. Ama işte o görüntü çıktığında yerinden fırladı. Anlam veremediği karmaşık duyguların tüm vücuduna hakim olduğunu ve titrettiğini hissetti. Ellerini kavuşturarak buna engel olmaya çalıştıysa da başarılı olamadı. Perdede gördüğü şey birkaç cami ve büyük bir saraydı. Bu cami ve sarayların fotoğraflarını annesinin albümünde de görmüştü. Annesini hüznolendiren fotoğraflar canlanmış ve perdede titrek ışıklar içinde kendisine görünüyordular şimdi. Bu görüntüler Ayasofya ve Sultanahmet'te aitti. Bu saray da Dolmabahçe sarayı idi ve bu şehir, İstanbul idi. Babasının doğduğu, annesi ile tanıştığı ve çocukluğunu geçirdiği saraydı Dolmabahçe. Ellerindeki pasaportların ilk sayfası yırtılarak uluslararası literatürde "Vatansızlar" sınıfına dahil edildikleri ve sadece ülkeden çıkış vizesi bulunduğu halde bir gecede Sirkeci Tren İstasyonundan yurtdışına gönderilmelerinden önce yaşadıkları saraydı burası. Dedeleri Osmanlıların yurdu ve payitahtı İstanbul'un görüntüleriydi bunlar. Daha fazla kalamadı olduğu yerde. Hızla koşmaya başladı. Bir arkadaşına takıldı ve yere düştü. Buna hiç aldırmadı. Hemen kalkarak kendisine üzüntü ile yetişmeye çalışan öğretmeni Madam Sofia'nın bakışları arasında salonun kapısını açtı ve kendisini önce okulun bahçesine, sonra da sokağa attı. Sonra da onbeş dakika kadar durmaksızın koşarak deniz kenarına ulaştı. Bu arada biraz da ağlamıştı. Sebebini bilmiyordu ama ağlamıştı. Kendisi burada Nis'de doğmuş, İstanbul ve Türkiye'yi hiç görmemişti. Ama annesi ve babasından, belirli aralıklarla toplanarak görüştükleri Hanım Sultan akrabalarından çok duymuştu oraları. Avrupa'nın dört bir yanına dağılan akrabalarının bir gün dönebilmek ümidi ile yanıp tutuştuğu bu toprakları, kendisinin görmek için yanıp tutuştuğu sinema perdesinde bir anda karşısında görünce bir duygu boşalması yaşamıştı.

Uzaktan geçmekte olan gemilere baktı. Sonra cebinden hiç eksik etmediği bir kimlik kartı çıkardı. İsim hanesinde şu yazıyordu: Bülent Osman. Bülent, Plevne kahramanı Gazi Osman Paşa ile Abdülhamit'in kızı Naime Sultan'ın torunuydu ve Fransa'da sürgünde doğmuştu. Kendisini bekleyen geleceğe doğru yol almaya, kaderiyle birlikte şimdi burada, Nis'de devam ediyordu.

Dağılım

Bu yıl belediyenin bütçesinden fakirler için ayrılan fon, tam: 326.000 TL idi. Peker, bir hata olmaması için parmağıyla rakamları takip ederek tekrar gözden geçirdi. Bu işlem de bittiğine göre günlük programında yapılacak işlerini tamamlamış oluyordu. Eliyle sandalyesini geriye doğru itip duvardaki saate baktı; dördü çeyrek geçiyordu.

Tarık, apartmanın önünde durdu ve en alt kattan başlayarak son kata kadar binayı bir kere daha süzdü. O kadar da beklemişti ama değmişti doğrusu. İki yıl öncesine kadar bu binanın olduğu yerde bir gecekondulu bulunuyordu ve kendisi de ailesi ile birlikte o gecekonduda yaşıyordu. Bir akşamüstü müteahhit Cemal Bey çıkıp gelmiş ve kendisine 3 daire verip buraya güzel ve büyük bir bina dikmeyi planladığını söylemişti. İşte şimdi o bina karşısında duruyordu. Henüz yeni tamamlanmış olduğundan bazı eksiklikleri vardı ama çok da mesele değildi. Dairelerden birisine kendisi çoktan taşınmıştı. Bir tanesini de kiraya vermişti. Diğerinin de camında “Sahibinden Kiralık” yazıyordu. Sahibinden olduğu için o daire de iki güne kalmaz kiralanırdı. Daha şimdiden üç kişi telefonla arayarak daireyi görmek istediğini söylemişti. Bu düşünceler içinde yürürken yanına yaklaşan arabanın açık olan camından birisi kendisine

selam verdi, gülümseyerek selama karşılık verdi. Gelen kişi dostu ve komşusu Murat Bey'di. Murat Bey tesisat ve inşaat işi ile uğraşıyordu. Yanında çalıştırdığı genç ile birlikte gelmişti. Bu gün binanın atık su tesisatı ile ilgili son rötuşlar yapılacaktı. Bunun için de binanın önünden geçen asfalt yolu enlemesine kazmak durumundaydılar. Aslına bakılırsa asfalt daha beş ay önce atılmıştı. “Ama yapacak bir şey yok!” diye geçirdi içinden. Yolun karşı tarafında olan ana boruya ulaşmak için bu kazıyı yapması gerekiyordu. O tüm bunları düşünürken aracını park eden Murat Bey çoktan yanına gelmişti. Yanında çalışan genç de aracın arkasından yolu kazmak için lazım olan malzemeleri çıkarmakla meşguldü. Tarık, Murat Bey ile şakalaşarak yüksek sesle sohbet etmeye koyuldu. Bu sırada bir at arabası, önlerinden geçmekteydi. Ona yol açmak için binanın önündeki kaldırımın üzerine çıktılar. Genç elindeki ip ve kazılacak yeri işaretlemek için bir miktar kireç ile yanlarına gelmişti. Murat Bey işi ile ilgilenmek için gencin getirdiği ipin bir ucundan tutarak yolun karşısına geçti. Kazma işlemine bizzat başlayabilirlerdi.

Bilinçsiz kazılan yolun çökmesi üzerine yeniden döken asfaltın bedeli 225 TL.

Önder her zamanki saatte minibüsten indi. Biraz ileride bulunan büfeye giderek gazetesini aldı. Yolun bundan sonraki kısmına metro ile devam edeceği için “Akıllı Geçiş Sistemi” diye tanıtılan cihaza para yüklemesi yapacaktı. Bunun için özel gişeler olmasına rağmen Önder genellikle otomatik olarak yükleme yapılan cihazları tercih ediyordu. Yine öyle yaptı. Gazetesini koltuğunun altına sıkıştırarak cüzdanını çıkardı. Cüzdanından çıkardığı 10 TL'yi dikkatlice inceledi. Sonuçta yükleme yapacağı cihaz bir makineydi. Kâğıt banknotun kırışık olmaması gerekiyordu çünkü makine o

durumlarda parayı kabul etmiyordu. Gerekli işlemleri yaparken arkasında birkaç kişilik sıra oluşmuştu. Önder biraz da tedirgince arkasındakilere göz attı. Sıra parayı ilgili bölmeye vermeye gelmişti. Dikkatlice hazneye yerleştirdiği banknotu makine içeri aldı. Herhangi bir sorun yaşamamıştı. Bu önemsiz ve sıradan olayın onu neden mutlu ettiğini sırada bekleyenler elbet anlayamazlardı. Önder cüzdanını tekrar cebine koyup dudağında ıslıkla metronun girişine doğru ilerledi. Koltuğunun altından çıkardığı gazeteyi bir eli ile tutarak diğer avucunun içine vura vura turnikelere yaklaştı. O sırada güvenlik görevlisinin dikkatle geçenleri kontrol ettiğini fark etti. Bu onu tedirgin etti ise de bu dakikadan sonra yapacak tek şey, soğukkanlı davranmaktı. O da öyle yaptı. Otomatik geçiş cihazını okutarak yeşil ışık ile kendisine geçiş için uyarı veren turnikeden geçti ve dikkatle etrafı inceleyen güvenlik görevlisinin önünde durdu. “Pardon! Acaba saatiniz kaç?” diye sordu. Güvenlik görevlisi saygıyla cebinden çıkardığı cep telefonundan saate baktı ve Önder’e saati söyledi. Önder teşekkür ederek merdivenlere doğru yürüdü. “İşte böyle! Akıllı davranacak, olayı çaktırmayacaksın!” diye söylendi. Kendisi ile için için gurur duydu. Üniversiteden mezun olmuştu ama öğrenciliği bitmesine rağmen sadece öğrencilerin kullanma hakkı olan indirimli tarifenin uygulandığı geçiş cihazını kullanmaya devam ediyordu. Özellikle yükleme makinesini tercih etmesinin sebebi de makinenin kendisinden kimlik sormayışı idi. Merdivenlerin sonuna geldiğinde dikkatlice son adımını atıp mermer zeminde yürümeye başladı.

Normal bilet ücreti ile öğrenci tarifesi arasındaki haksız kazancı kullanım başına 75 kuruş.

Cem, durakta beklerken bir arkadaşı ile karşılaştığından beklediği otobüs gelmesine rağmen binmemiştir. Nasılsa birazdan yine gelir diye beklediği için şimdi oldukça pişmandı

doğrusu. Beklediği otobüs tıka basa bir vaziyette geldiğinden yirmi dakikalık yolculuğunu ayakta tamamlayacaktı Şimdi. Tam bu piŐmanlık içerisindeyken yan kısmında oturmakta olan yaşlı teyze koluna dokunarak ‘‘Evladım. Dügmeye basar mısın? Bu durakta ineceğim de!’’ dedi.

Cem hemen düğmeye uzandı ve bastı. Ama bulunduğu yeri de korumayı ihmal etmedi. Çünkü teyze kalktığı zaman boşalacak olan koltuğa oturmayı kafasına koymuŐtu. Öyle de yaptı. Bir sonraki durakta pencere kenarında oturan diğer yolcu da inince cam kenarına geçti ve başını cama yaslayarak günün yorgunluğunu çıkarmaya başladı. Üniversite sınavlarına hazırlanmak, deneme sınavlarına katılmak, haftasonu tatillerini dersanede geçirmek pek yorucuydu. Koltukta bükülerek oturduğundan, cebindeki kalemi kendisini rahatsız etmişti, kalemi eline aldı.

Bu sırada ön koltuğun arka kısmına önceden oturan bir yolcunun tuttuğu takımın amblemini çizdiğini fark etti. Ama Cem o takımı tutmuyordu. Hatta nefret ettiği bile söylelenebilirdi. Çaktırmadan etrafına bir göz gezdirdi. Herkes akşam yorgunluğu ile eve dönmekte olduğundan kimsenin kimseye dikkat edecek hali yoktu. Kucağında tuttuğu çantayı da siper ederek ufaktan elindeki kalemin sivri ucu ile rakip takımın amblemini karalamaya başladı. Üç dakika sonra işlem tamamdı.

Deri kılıf üzerindeki amblem artık ne olduğu belirsiz bir yırtık haline gelmişti. Memnun bir gülümseme yaydı yüzüne. Camdan dışarı baktığında otobüsün kendi mahallesine yaklaŐtıđını fark etti. YavaŐa yerinden kalkarak inmek için ikaz düğmesine uzandı. Durakta açılan kapıdan kendisini dışarı atarak evin yolunu tuttu.

Belediye otobüsünün yenilenecek kılıfı 30 TL.

Zozo Metin diyorlardı ona. Neden Zozo dediklerini de bilmiyordu Varol ama iyi çocuktuktu Zozo Metin. Çalışkandı, elinden iş geliyordu ve ağzı var dili yok şeker gibi bir adamdı. Tantunicideki siparişleri teslim etmek için dışarıya hep Zozo Metin gidiyordu. Varol da kasada duruyor, gelen giden müşteriler ile böylesine ortamlarda göre pek de alışık olmadıkları kadar yakından ilgileniyordu. Sonuçta buldukları yer daimi müşterisi olacak türden bir mekân değildi. Çok yol üstüydü ve dükkana bizzat uğrayarak karınlarını doyuran müşterilerin çoğu da hasbelkader oradan geçen insanlardan oluşuyordu. Ama Varol her birine gereken itinayı gösteriyor, kibar, anlayışlı ve biraz da alışık olmadıkları türden entelektüel yaklaşımlarla onları şaşırtıyordu. Bu küçük dükkan onun oyun alanıydı adeta. Üstelik buranın sahibi bile değildi. Bir arkadaşının olan bu mekânda geçici bir süreliğine durduğunu arkadaşları da kendisi de biliyordu. Varol, kafa olarak kendisini hazır hissettiğinde yeniden reklam dünyasına dönüş yapacak ve birer çizgi film karakteri kadar ilginç insanlarla tanıştığı bu ortamdan çıkıp son derece modern çizgilerle dizayn edilen ofis ortamına girecekti ama şimdi buradaydı ve yaptığı iş ne olursa olsun, o işi hakkını vererek yapan bir adamdı o.

Zozo Metin son siparişleri de teslim ederek dükkana girdiğinde, Varol elindeki süpürgeyi bir köşeye dayayarak çıkan çöpleri faraş yardımı ile çöp poşetine koymakla meşguldü. Zozo hemen atıldı. “Abi ver çöpleri kapının önüne çıkarayım.” dedi. Evet, bu işleri de Zozo yapardı ama Varol burada olduğu müddetçe Zozo Metin’in anlam veremediği bir şekilde çöpün yarısını ona attırıyor, kalan yarısını da kendisi atıyordu. Soda, meşrubat gibi içeceklerden oluşan cam atıkları başka bir poşette topluyor ve hemen dükkanlarının köşesinde çöp konteynırı olmasına rağmen, daha

uzak mesafede olan cam konteynırına kadar bizzat giderek ilgili bölmeye atıyordu bu cam atıkları.

Zozo Metin her zamanki gibi yine Varol'un niyetini anladığından ısrar etmedi. Normal çöplerden oluşan poşeti alarak dükkandan çıktı ve hemencecik yolun karşısına gidip attı. O dükkana girerken Varol da cam şişeleri köy pazarlarında sülük satan seyyar satıcılar gibi şingirdatarak cam konteynırına atmaya gidiyordu.

Zozo şaşkınlıkla karışık bir gülümsemeyle baktı. "Bu işten bir çıkarı da yok ama. Sanki oraya kadar gidip de ne yapacaksın. Aha şurada da var çöp. At geç abicim!" diye geçirdi içinden. Varol, biraz da hava alıyor olmanın rahatlığı ile acele etmeden salına salına uzaklaşp caddenin sonunda gözden kayboldu.

Cam atıkları, cam konteynırına atarak geri dönüşüm konusunda bir poşet cam şişeden ayrışım konusunda elde edilen fayda 70 kuruş.

326.000 TL.

Bu yıl belediyenin bütçesinden fakirler için ayrılan fon, tam: 326.000 TL idi. Peker, bir hata olmaması için parmağıyla rakamları takip ederek tekrar gözden geçirdi. Bu işlem de bittiğine göre günlük programında yapılacak işlerini tamamlamış oluyordu. Eliyle sandalyesini geriye doğru itip duvardaki saate baktı; dördü çeyrek geçiyordu.

Mesainin bitmesine daha 45 dakika var diye geçirdi içinden. Sonra etrafına baktı, tüm arkadaşları harıl harıl çalışıyordu. Kasım ayı geldiğinde hep böyle olurdu. Yeni yıla girmeden önce tüm yılın hesap defterleri açılır, herkes kendi birimiyle alakalı rakamları çıkarır, son hesaplama için hazır hale getirirdi. Bilgisayarına kaydettiği dosyayı yarın ilgili arkadaşına teslim edecekti.

Peker'nin bilmediği veya akıl etmediği başka bir konu daha vardı aslında. İnsanların küçük ve önemsiz görerek itina göstermedikleri değişik olaylar yüzünden belediyenin yaptığı gereksiz harcamaların toplamı, bu yıl fakirlere dağıtılmak üzere ayrılan fona eş değer bir rakama tekabül ediyordu. Çoğu kötü niyetle olmasa bile pek çok düşünce-siz ve dikkatsiz davranış, belediye için değişik miktarlarda harcamalar gerektiriyordu. Bunun anlamı şuydu; her yıl 45 aileye gıda yardımı yapılıyorsa bu harcamalar olmasa 90 aileye bu yardım yapılabilirdi. Bu yıl 250 öğrenciye eğitim bursu verilecekse aslında 500 öğrenciye eğitim bursu verilebilirdi. Bu yıl çocuklar için bir rehabilitasyon merkezi açılacaksa, aslında iki adet açılabilir, bu yıl 90 çocuğa giyim yardımı yapılacaksa aslında 180 çocuğa giyim yardımı yapılabilirdi. Bu yıl sağlık ocaklarında daha fazla kadına hizmet verilebilir daha fazla bebek için erken teşhis konulabilirdi. Evet, belki küçük görünen ve kötü niyetle bile yapılmayan bir davranışın sonuçlarının bu denli büyük bir meblağa erişeceğini düşünemiyordu insan. Ama işin aslı buydu.

Kış saati uygulaması başladığında mesai saatlerine alışmak oldukça güç oluyordu. Daha saat beş olmamıştı fakat hava çoktan kararmıştı. Kalan sürede internetten günlük gazeteleri okuyarak zamanını doldurdu. Eşinin ilgisini çekeceğini düşündüğü bir iki yemek tarifi için yazıcıdan beş sayfa çıktı aldı. Havalar soğuduğu için belediyede kaloriferler de yanmaya başlamıştı. İçerinin sıcaklığı normal oda sıcaklığından az sayılmazdı.

Kaloriferler yandığı süre içerisinde ofiste başka ısıtıcı kullanımı yasak olmasına rağmen ayaklarını daha sıcak tutmak için o da bazı arkadaşları gibi masasının altında bir elektrikli ısıtıcı kullanıyordu. Yan masadaki arkadaşının montunu alarak herkese iyi akşamlar diledi ve servise gitmek

için ofisten ayrıldı. O da ceketini alarak önce bilgisayarını, sonra da elektrikli ısıtıcıyı kapattı ve ofisten çıktı.

Kâğıt ve kartuş maliyeti 65 kuruş.

O gün ısıtıcı için fazladan harcadığı elektrik 2 TL 35 kuruş.